

TAALSPRONG

Nederlands als Vreemde Taalmethode

Handleiding

■ Colofon

Carola Peeters (*projectleider*)
Sanne Jennen
Laura Tonk
Mirella Wijngaarden

Met dank aan:

Scol Basico San Hose, Scol Basico Conrado Coronel, Frans
Teunissen, Aurita Arends, Jessica Maduro, Merlynn Williams,
Joyce Pereira, Ryma van der Linden, Gina Ramsbottom (*redactie*)

Uitgegeven door afdeling Curriculumontwikkeling,
Directie Onderwijs Aruba

Opdrachtgever: Scol Arubano Multilingual

Productie: Wietske Dijkstra, IDEE NV

ISBN: 978-99904-6-49-6
Copyright © 2021, Land Aruba

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een automatisch gegevensbestand,
of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij
elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op
enige manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
de uitgever.

■ Inhoudsopgave

1. Inleiding Taalsprong	6
1.1 Voor wie is Taalsprong bedoeld?	6
1.2 Wat zijn de doelstellingen van Taalsprong?	6
1.3 Waaruit bestaat Taalsprong?	6
1.3.1 Handleidingen	6
1.3.2 Leerlingmateriaal	7
1.3.3 Ondersteunend (audio)visueel materiaal	7
1.3.4 Website	10
2. Inhoudelijke structuur van Taalsprong	12
2.1 Thema's	12
2.2 Opbouw van een thema	13
2.3 Opbouw van een les	13
2.3.1 Organisatorische structuur van een les	13
2.3.2 Inhoudelijke structuur van een les	14
3. Werken met Taalsprong	16
3.1 Vreemde Taaldidactiek	16
3.1.1 Taalaanbod	16
3.1.2 Interactie stimuleren	17
3.2 Woordenschat	17
3.2.1 Voorbewerken	17
3.2.2 Semantiseren	17
3.2.3 Consolideren	18
3.2.4 Controleren	18
3.3 Technisch lezen en schrijven	18
3.3.1 Thema 1 t/m 3	19
3.3.2 Thema 4 t/m 7	19
3.3.3 Thema 8 t/m 10	20
3.4 Begrijpend lezen	21
3.5 Didactische werkvormen	21
3.5.1 Verhalen vertellen	21
3.5.2 De woordmuur/consolideeroefeningen	21
3.5.3 Praatje bij daadje	22
3.5.4 Proefjes/onderzoekjes	22
3.5.5 Vragencirkel	22
3.5.6 De vertelkring	22
3.5.7 Overige didactische werkvormen	22
3.6 Differentiatietips	23
4. Leerlingresultaten	26
4.1 De signaleringstoets	26
4.2 De controletoeets	27
4.3 Dictee	27
4.4 Observatielijst	27
5. Woordenlijsten	30
5.1. DAT en CAT	30
5.2 Woordenaanbod	30
5.3. Woordenlijsten	30
5.3.1 Doelwoordenlijst	31
5.3.2 Gebruikswordenlijst	35
Bijlagen	42

1. Inleiding Taalsprong

◆ 1. Inleiding Taalsprong

Taalsprong brengt de leerlingen een stap hoger op in de beheersing van het Nederlands. Als opvolger van de kleutermethode Taalpret, is Taalsprong een methode die leerlingen op een leuke en motiverende wijze het Nederlands aanleert.

■ 1.1 Voor wie is Taalsprong bedoeld?

De methode Taalsprong is een Nederlands als Vreemde Taalmethode die ontwikkeld is in opdracht van Scol Arubano Multilingual voor leerlingen van klas 1 en 2 van het basisonderwijs op Aruba. Zowel Taalpret als Taalsprong gaan uit van een taalsituatie waarin leerlingen niet of nauwelijks in aanraking komen met het Nederlands, behalve binnen de schoolsituatie.

De leerlingen die in klas 1 van het basisonderwijs binnenstromen hebben dankzij Taalpret een basiswoordenschat voor het Nederlands verworven en hebben op een leuke, speelse manier kennismaking met de Nederlandse taal, rondom voor kleuters herkenbare thema's. In Taalsprong wordt de woordkennis verder uitgebreid en wordt ook aandacht besteed aan de overige taaldomeinen, zoals beschreven in het kerndoelendocument Taal & Communicatie.

In het tweede leerjaar van Taalsprong leren de leerlingen lezen en schrijven in het Nederlands. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de leerlingen in het eerste leerjaar van het basisonderwijs, hebben leren lezen en schrijven in het Papiamentu.

De bijzondere taalsituatie op Aruba, waarbij de leerlingen het Nederlands vrijwel alleen op school horen, vraagt om een aangepaste didactiek. Taalsprong biedt deze didactiek. In deze algemene handleiding wordt in hoofdstuk 3 hier een uiteenzetting van gegeven.

■ 1.2 Wat zijn de doelstellingen van Taalsprong?

De focus van Taalsprong ligt vooral op het plezier beleven in taal, het uitbreiden van de woordenschat, het stimuleren van de mondelinge taalproductie en (in het tweede leerjaar) het lezen en schrijven in het Nederlands.

- **Plezier:** Bij Taalsprong staat het beleven van plezier bij het leren van de vreemde taal voorop. Het leren van Nederlands moet vooral leuk zijn. De herkenbare, betekenisvolle thema's en de gevarieerde werkvormen moeten tot doel hebben dat de leerlingen enthousiast worden en daardoor gemotiveerd raken om een taal te leren, die ze alleen op school horen.
- **Woordenschat:** Taalsprong besteedt veel aandacht aan het uitbreiden van de woordenschat. Ook hierbij wordt ervoor gezorgd dat dit op een leuke en uitdagende wijze gebeurt. Filmpjes, liedjes, versjes, spelletjes en andere werkvormen worden hiervoor gebruikt. Een rijke woordenschat is belangrijk voor alle taalvaardigheden en draagt bij aan goede leerprestaties bij leerlingen. De woordenschat heeft alles te maken met het kunnen spreken, luisteren en lezen en schrijven.

- **Mondelinge taalproductie:** De leerlingen worden in Taalsprong uitgelokt (niet gedwongen) om te gaan praten. De mondelinge taalproductie krijgt dan ook voortdurend aandacht.
- **Lezen en schrijven:** In het tweede leerjaar van het basisonderwijs leren de leerlingen lezen en schrijven in het Nederlands.

Taalpret en Taalsprong dekken samen de kerndoelen voor Nederlands (van cyclus 1) die beschreven staan in het kerndoelendocument voor het Enseñansa Primario Arubano (ontwikkeld door het Departamento di Enseñansa Aruba. Van de 9 kerndoelen die voor het vak Nederlands beschreven staan, zal kerndoel 5 pas in de tweede cyclus (vanaf leerjaar 3 basisonderwijs) aan bod komen.

Een uitgebreid overzicht van alle leerdoelen binnen Taalsprong, vindt u in bijlage 1. Hierin is ook aangegeven bij welke kerndoelen deze leerdoelen horen, en in welke thema's en welke lessen aan het leerdoel aandacht besteed wordt.

■ 1.3 Waaruit bestaat Taalsprong?

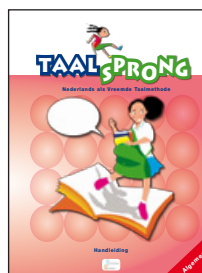
Belangrijk bij het leren van een vreemde taal is de visuele ondersteuning die gegeven wordt aan de leerlingen. De methode Taalsprong bestaat dan ook uit veel visueel materiaal in de vorm van prentenboeken, vertelplaten, flashcards, posters, filmpjes, et cetera. Taalsprong bestaat uit:

1. Handleidingen
2. Leerlingmateriaal
3. Ondersteunend (audio)visueel materiaal
4. Website

Een uitgebreid overzicht van alle onderdelen van Taalsprong vindt u in bijlage 2.

1.3.1 Handleidingen

A. Algemene handleiding

In de algemene handleiding vindt u informatie over doelstellingen, structuur, didactiek, toetsing en woordenlijsten die gebruikt worden binnen de methode Taalsprong.

B. Leerkrachthandleidingen

Voor Taalsprong zijn 10 leerkrachthandleidingen per leerjaar gemaakt.

De leerkrachthandleidingen zijn ondergebracht in vier klappers:

- Klapper A1 bevat de leerkrachthandleidingen van de thema's 1 t/m 5 voor leerjaar 1;
- Klapper A2 bevat de leerkrachthandleidingen van de thema's 6 t/m 10 voor leerjaar 1;
- Klapper B1 bevat de leerkrachthandleidingen van de thema's 1 t/m 5 voor leerjaar 2;
- Klapper B2 bevat de leerkrachthandleidingen van de thema's 6 t/m 10 voor leerjaar 2.

LEERJAAR 1

LEERJAAR 2

Klapper A1

1. Welkom in de klas
2. Ik ben ik en jij bent jij
3. Piraten
4. Sint en Kerst
5. De wereld rond

Klapper B1

1. Het letterwinkeltje
2. Kriebelbeestjes
3. Ik, jij, wij
4. Lees je mee?
5. Communicatie

Klapper A2

6. Eet smakelijk
7. Doos vol gevoelens
8. De tijdmachine
9. Spitter, spetter, spat
10. Een zaadje in de wind

Klapper B2

6. Zorg voor jezelf
7. Kijk kunst
8. Er was eens
9. Afval in de klas
10. Dierenmanieren

Alle leerkrachthandleidingen bestaan uit dezelfde onderdelen.

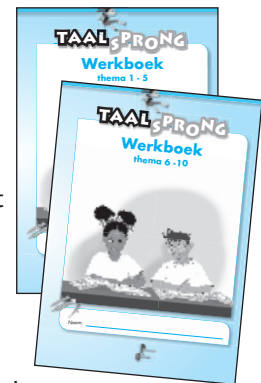
1. **Introductie:** Hierin vindt u algemene informatie over het thema. (De verhaallijn, de themadoelen, de doel- en gebruikswaarden, de woordschema's en de (audio)visuele materialen die bij het betreffende thema horen.)
2. **Lesuitwerkingen:** Hierin zijn per thema 20 lessen uitgewerkt, waarvan de laatste vijf lessen herhalingslessen zijn. Voor iedere les staat beschreven wat het hoofddoel en de subdoelen van de les zijn. Er wordt aangegeven welke materialen u nodig heeft en hoe u zich verder moet voorbereiden op deze les. Ook wordt er een kort lesoverzicht geboden waarin u ziet wat u die les dient aan te bieden als start, kern en afsluitingsactiviteit.
3. **Kopieerbladen:** Hierin zijn alle werkbladen en spelletjes ondergebracht. Verder treft u hier ook de signaleringstoets en controletoeets. Tenslotte is als kopieerblad ook een overzicht gemaakt van alle flashcards die in het betreffende thema aan bod komen.
4. **Materialenlijst:** Achterin iedere leerkrachthandleiding ziet u een overzicht van alle materialen die nodig zijn binnen het thema. Een deel van de materialen dient u zelf te verzorgen en een deel is onderdeel van de methode Taalsprong.

1.3.2 Leerlingmateriaal

Ter ondersteuning van het technisch leren lezen en schrijven in het tweede leerjaar van Taalsprong zijn er voor de leerlingen twee werkboeken en een leesboek gemaakt. Zowel in de werkboeken als in het leesboek zijn volop illustraties gebruikt om de leerling te ondersteunen.

A. Werkboeken

Er zijn twee werkboeken met opdrachten voor de leerlingen. Het eerste werkboek behoort bij de thema's 1 tot en met 5 en het tweede werkboek bij de thema's 6 tot en met 10. Bovenaan iedere pagina staat aangegeven bij welk thema en bij welke les het werkblad hoort.

B. Leesboek

Voor ieder thema zijn er in opbouwende moeilijkheidsgraad en leescompactheid leesteksten en wisselrijtjes opgenomen in het leesboek. Ieder thema heeft zijn eigen kleur. Bovenaan iedere pagina staat aangegeven bij welke les het leesblad hoort. Achter ieder thema zijn extra leesteksten opgenomen. De leerlingen kunnen deze teksten zelfstandig doornemen.

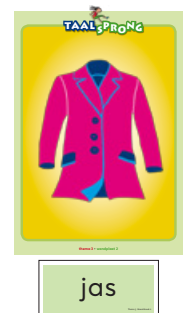

1.3.3 Ondersteunend (audio)visueel materiaal

A. Wandplaten en woordstroken

Achterin map B1 vindt u de wandplaten en woordstroken die behoren bij de thema's 1 t/m 3. Deze wandplaten en woordstroken worden gebruikt bij het aanbieden van nieuwe letters.

- Voor thema 1 zijn 5 wandplaten/ woordstroken gemaakt: aap, been, boom, boek, ijs;
- Voor thema 2 zijn 6 wandplaten/ woordstroken gemaakt: slak, mier, schoen, schuur, reus, web;
- Voor thema 3 zijn 6 wandplaten/ woordstroken gemaakt: gat, jas, au!, tong, bank, lach.

B. Prentenboeken

Werken met prentenboeken is een goede methode om taal en woordenschat aan te bieden. Door interactief voor te lezen neem je de leerlingen mee in het verhaal en dankzij de prenten in het boek, kun je het verhaal visueel ondersteunen. Voorlezen vormt de basis voor het zelf leren lezen, de ontwikkeling van een goede woordenschat en een goede taalbeheersing. De prentenboeken die bij Taalsprong gebruikt worden, zijn bewust gekozen, passen in het thema en zijn afgemeten aan het niveau van de leerlingen.

De volgende prentenboeken worden aangeboden in het eerste leerjaar van Taalsprong:

- Nijntje op school (thema 1)
- Van top tot teen (thema 2)
- De kleine kerstman (thema 4)
- Wonen er beren in Afrika? (thema 5)
- Lekkerbek Violet (thema 6)
- Een ober van niks (thema 6)
- Kikker is een held (thema 9)
- Een zaadje in de wind (thema 10)
- Het rode kippetje (thema 10)

De volgende prentenboeken worden aangeboden in het tweede leerjaar van Taalsprong:

- Het letterwinkeltje (thema 1)
- Trompet voor olifant (thema 7) (zie 6e verhaal in het boek Het rode kippetje)

C. Sprookjesboek

In het tweede leerjaar van Taalsprong wordt in thema 8 een aantal sprookjes aangeboden. Omdat de sprookjes die in dit thema gebruikt worden, in hun oorspronkelijke versie niet geschikt zijn voor de leerlingen, zijn ze in vereenvoudigde wijze beschreven in het sprookjesboek van Taalsprong. Mooie prenten van het boek dienen voor de visuele ondersteuning. De volgende sprookjes worden binnen thema 8 aangeboden.

- Sneeuwwitje
- Ali Baba en de veertig rovers
- Assepoester
- Roodkapje
- De wolf en de zeven geitjes
- Hans en Grietje

D. Verhalenboek

Bij de methode Taalsprong hoort ook een verhalenboek. Hierin staan verhalenbundels van verhalen die voorgelezen worden in vier verschillende thema's van leerjaar 2. Al deze verhalen zijn voorzien van mooie platen die het verhaal voor de leerlingen zullen verduidelijken.

- Kriebelbeestjes
Zes verhalen behorende bij thema 2 'Kriebelbeestjes', over insecten die iedere avond bij de boom bij elkaar komen;
- Pien en Bas
Zes verhalen behorende bij thema 3 'Ik, jij, wij', over gevoelens van twee kinderen die samen van alles meemaken;
- Slordige Saar en keurige Kees
Drie verhalen behorende bij thema 6 'Verzorg jezelf', van een heel slordig meisje en een keurige jongen die van alles meemaken;
- Kaat en kunst
Drie verhalen behorende bij thema 7 'Kunst', over het meisje Kaat dat van kunst houdt.

E. Vertelplaten

De vele vertelplaten die bij Taalsprong horen, zijn ondergebracht in (voor ieder leerjaar) een aparte koffer. De vertelplaten zijn voorzien van een codering, zodat u precies kunt zien in welk thema, welke les en in welke volgorde u de platen kunt laten zien.

Sommige vertelplaten zijn bedoeld als ondersteuning van een verhaal, een informatieve tekst of instructieve tekst, maar er zijn ook vertelplaten die als praatplaten/zoekplaten bedoeld zijn.

F. Spellingskaarten

In de laatste drie thema's van leerjaar 2, komt een aantal lees- en spellingsmoeilijkheden aan bod, te weten:

- Thema 8:
 - Het lezen en schrijven van woorden die eindigen op '-rf', '-rg', '-rk', '-rm' en '-rp' (je hoort tussen de letters een 'u', maar die schrijf je niet.)
 - Het lezen en schrijven van woorden die eindigen op '-lf', '-lg', '-lk', '-lm' en '-lp' (je hoort tussen de letters een 'u', maar die schrijf je niet.)
 - Het lezen en schrijven van woorden met '-eer', '-oor' en '-eur' (de 'r' is een plaagletter, je hoort er maar je schrijft eer.)
- Thema 9:
 - Het lezen en schrijven van woorden met '-aai', '-ooi' en '-oei' (je hoort een 'j' maar je schrijft een 'i'.)
 - Het lezen en schrijven van woorden met 'ei' of 'ij' (het verschil hoor je niet, maar moet je uit je hoofd leren.)
- Thema 10:
 - Het lezen en schrijven van woorden met 'au' (het verschil tussen 'ou' en 'au' hoor je niet, maar moet je uit je hoofd leren.)
 - Het lezen en schrijven van woorden met 'ou' (het verschil tussen 'ou' en 'au' hoor je niet, maar moet je uit je hoofd leren.)
 - Het lezen en schrijven van woorden met een '-d' (je hoort een 't' maar je schrijft een 'd'.)

Van deze lees- en spellingsmoeilijkheden zijn spellingskaarten gemaakt die in de klas opgehangen kunnen worden. Deze spellingskaarten zijn ondergebracht in de vertelplatenkoffer van leerjaar 2.

Op deze spellingskaarten staat boven aangegeven welke spellingsmoeilijkheid staat afgebeeld. In verschillende wisselrijtjes daaronder staan voorbeelden van die woorden. Ook staan er handige weetjes over deze spellingsmoeilijkheden op de spellingskaarten. Hang deze spellingskaarten, nadat ze aangeboden zijn, op in de klas, zodat de leerlingen hier regelmatig naar kunnen refereren.

Alle spellingskaarten zijn voorzien van een codering, zodat u precies kunt zien in welk thema en in welke les u de spellingskaarten aanbiedt.

G. Kaartenbakken

Bij Taalsprong horen drie kaartenbakken.

1. Kaartenbak leerjaar 1
2. Kaartenbak leerjaar 2
3. Luisterdoosje leerjaar 2

De kaartenbak van leerjaar 1 bevat flashcards voor ieder thema en getalkaarten.

De grote kaartenbak van leerjaar 2 bevat flashcards voor ieder thema en letterkaarten.

De kleine kaartenbak van leerjaar 2 wordt luisterdoosje genoemd en bevat luisterkaarten.

Alle kaarten zijn voorzien van een codering, en zijn daarom altijd gemakkelijk te vinden en op te bergen achter de verschillende tabbladen in de betreffende kaartenbakken.

Flashcards

In alle thema's van Taalsprong worden flashcards gebruikt. Flashcards zijn kaarten waarop de afbeelding van een kaart staat afgebeeld. Ze worden ook wel flitskaarten of geheugenkaarten genoemd. Veelal zijn flashcards afbeeldingen van zelfstandige naamwoorden, maar er zijn ook flashcards waarop een werkwoord staat afgebeeld (bijvoorbeeld mixen, ophangen, dansen). Er zijn ook flashcards van woorden die met elkaar samenhangen (bijvoorbeeld leeg-half vol-vol) of (vroeger-nu-later).

Van alle woorden die bij Taalsprong aangeboden worden en die middels een afbeelding goed verduidelijkt kunnen worden, zijn flashcards beschikbaar.

Flashcards worden op verschillende momenten in Taalsprong gebruikt. Bij de uitleg van een begrip, bij het maken van woordschema's op de woordmuur en bij het consolideren van woorden. In de leerkrachthandleiding van ieder thema zijn alle flashcards van het betreffende thema ook in miniatuur op een kopieerblad uitgebracht.

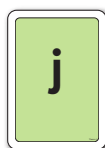
Getalkaarten

In het vierde thema van leerjaar 1 worden de getallen 1 tot en met 20 in het Nederlands aangeboden. Van deze getallen zijn getalkaarten gemaakt die een aantal keren terugkomen binnen Taalsprong. U kunt ervoor kiezen om deze getalkaart op te hangen en regelmatig met de leerlingen de getallenlijn in het Nederlands te herhalen. De getalkaarten kunt u vinden achter de flashcards van thema 4. In de leerkrachthandleidingen van thema 4, leerjaar 1, zijn de getalkaarten ook in miniatuur uitgebracht op een kopieerblad.

Letterkaarten

In leerjaar 2, worden bij thema 1 tot en met 3 de letters aangeboden. De letterkaarten zijn ondergebracht achterin de kaartenbak van leerjaar 2.

Luisterkaarten

In de eerste drie thema's van leerjaar 2 wordt gebruik gemaakt van luisterkaarten. Dit zijn kaarten waarbij de leerlingen (als je het woord uitsprekt) moeten luisteren of er een bepaalde letter wel/niet in het woord zit.

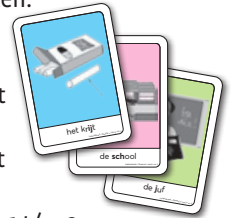
Er zijn van iedere letter setjes van 6 kaarten.

Thema 1 heeft setjes van zes kaarten met de letters 'aa', 'ee', 'oo', 'oe' en 'ij'.

Thema 2 heeft setjes van zes kaarten met de letters 'a', 'ie', 'sch', 'uu', 'eu' en 'w'.

Thema 3 heeft setjes van zes kaarten met de letters 'g', 'j', 'au', 'ng', 'nk' en 'ch'.

In de leerkrachthandleidingen van thema 1 t/m 3 van leerjaar 2, zijn alle luisterkaarten van het betreffende thema ook in miniatuur op een kopieerblad uitgebracht.

H. Posters

Bij Taalsprong horen vijf posters waarop tegenstellingen, synoniemen en voorzetsels staan. Hang deze posters op in de klas, en herhaal ze regelmatig.

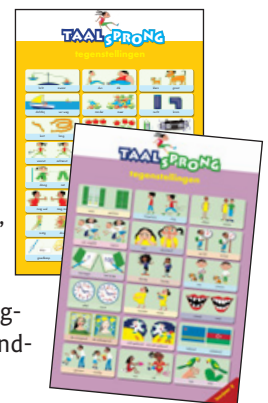
Voorzetselposter

In leerjaar 1 wordt vanaf thema 1 een aantal voorzetsels aangeboden. In de daaropvolgende thema's komen ook de overige voorzetsels aan bod die op de voorzetselposter staan. (op, onder, naast, voor, achter, in, uit, boven, beneden, tussen, binnen, buiten, omhoog, omlaag).

Tegenstellingenposters

In leerjaar 1 wordt voor het eerst in thema 3 een aantal tegenstellingen aangeboden. De overige tegenstellingen die op de tegenstellingenposter staan, komen in de daaropvolgende thema's aan bod (licht-zwaar, dun-dik, klein-groot, dichtbij-ver weg, minder-meer, recht-krom, kort-lang, los-vast, zacht-hard, vooruit-achteruit, omhoog-omlaag, koud-warm, droog-nat, gezond-ongezond, open-dicht, mag wel-mag niet, licht-donker, huilen-lachen, rustig-druk, ongevaarlijk-gevaarlijk, minst-meest, goedkoop-duur, drijven-zinken).

In het tweede leerjaar wordt het aantal tegenstellingen van leerjaar 1 uitgebreid. De aangeboden tegenstellingen in leerjaar 2 zijn: open-gesloten, langzaam-vlug, alleen-samen, per ongeluk-expres, saai-spannend, op tijd-te laat, het begin-het einde, slordig-keurig, vies-schoon, altijd-nooit, voordat-nadat, scheef-recht, de voorgrond-de achtergrond, echt gebeurd-niet echt gebeurd, bekend-onbekend, gemeen-aardig, arm-rijk, tam-wild.

Synoniemenposters

Met synoniemen wordt gestart in thema 7 van het eerste leerjaar. Ook voor de synoniemen geldt dat in de daaropvolgende thema's de overige synoniemen die op de synoniemenposter staan, aan bod komen (bibberen-trillen, rustig-stil, het dier-het beest, lang geleden-vroeger, schreeuwen-brullen, de aarde-de wereld).

De aangeboden synoniemen in leerjaar 2 zijn: de koper-de klant, gesloten-dicht, het plezier-de pret, de bibliotheek-de bieb, het begin-de start, het einde-de afloop, vroeger-het verleden, nu-het heden, later-de toekomst, de rover-de dief, de grootmoeder-de oma, de prullenbak-de vuilnisbak, het afval-de rotzooi, tam-mak.

I. Cd's en Dvd's

Alle liedjes, versjes, geluidsfragmenten en verhalen die aangeboden worden in Taalsprong zijn op twee cd's (voor ieder leerjaar één) uitgebracht en ingezongen, en ingesproken door een 'native' Nederlands spreker.

Ook wordt er gebruik gemaakt van film tijdens lessen van Taalsprong. Op twee dvd's (voor ieder leerjaar één) treft u alle films, digitale prentenboeken en verhalen voorzien van platen aan (inclusief de verhalen uit het sprookjes-en verhalenboek).

1.3.4 Website

Al de hierboven vermelde materialen, zijn ook ondergebracht op de website van de Directie Onderwijs (www.ea.aw/catalog/Taalsprong).

Per thema zijn de benodigde leerkrachtmaterialen, leerlingmaterialen, en de ondersteunende (audio)visuele materialen geordend en digitaal beschikbaar. Op die manier kunt u flashcards, platen, posters, et cetera ook via het digitale schoolbord presenteren. Ook zijn de prentenboeken digitaal beschikbaar en kunt u, mocht u niet de beschikking hebben over een cd-speler of dvd-speler, alle audio en films via de website presenteren.

A. Digitale woordschema's

Mocht u niet in de gelegenheid zijn om in uw klas een woordmuur te maken, dan kunt u er ook voor kiezen om de digitale versie van woordschema's aan te bieden via de website van de Directie Onderwijs.

Van ieder thema zijn alle woordschema's die aangeboden worden digitaal beschikbaar: woordspinnen, woordkasten, woordtrappen en woordparachutes. Handig van de digitale woordschema's is dat u de flashcards die u onder de aandacht wil brengen van de leerlingen, eruit kunt lichten en vergroot kunt afbeelden zodat het voor alle leerlingen duidelijk zichtbaar is, wat er op de kaart staat.

B. Software Kasteel van Sinterklaas

In leerjaar 1 hoort bij thema 4 de software 'Kasteel van Sinterklaas'. U kunt op het digitale schoolbord het Kasteel van Sinterklaas presenteren, en een leerling aan het begin van iedere les een deurtje van het kasteel laten openklikken. Er verschijnt dan een kamer van het Kasteel van Sinterklaas, waar de inhoud van de les zich op richt.

2. Inhoudelijke structuur van Taalsprong

◆ 2. Inhoudelijke structuur van Taalsprong

Taalsprong kent een thematische opbouw. Binnen ieder thema is een duidelijke structuur gehanteerd voor de verschillende lessen die aangeboden worden. In dit hoofdstuk wordt deze structuur uitgelegd.

■ 2.1 Thema's

Betekenisvol leren

In het kader van betekenisvol leren (zoals beschreven in de PEN 2030) is er een geïntegreerd curriculum voorgesteld voor het Arubaanse onderwijs. Gedurende de gehele basisschoolperiode komen 5 overkoepelende thema's en 2 mini-thema's ieder leerjaar aan bod binnen de verschillende vormingsgebieden van het primair onderwijs. Taalsprong sluit in haar methode ook aan op deze 5 overkoepelende thema's.

OVERKOEPELENDE THEMA'S VERSUS TAALSPRONG THEMA'S

	Leerjaar 1	Leerjaar 2
1. Biba hunto, traha hunto	1. Welkom in de klas	1. Het letterwinkeltje
2. Naturalesa den balansa	2. Kijk wat ik kan 3. Piraten	2. Kriebelbeestjes 3. Ik, jij, wij
Mini-thema Dianan di fiesta	4. Sint en Kerst	4. Lees je mee?
3. Biba saludabel	5. De wereld rond 6. Eet smakelijk	5. Communicatie 6. Zorg voor jezelf
Mini-thema Himno y Bandera	/	/
4. Biaha pa futuro	7. Doos vol gevoelens 8. De tijdmaschine	7. Kijk kunst 8. Er was eens...
5. Mundo duradero	9. Spitter, spetter, spat 10. Zaadje in de wind	9. Afval in de klas 10. Dierenmanieren

De volgorde waarin de thema's van Taalsprong aangeboden worden ligt per leerjaar vast. De thema's bouwen qua niveau voort op elkaar. In thema 2 wordt aangesloten op hetgeen de leerlingen in thema 1 hebben geleerd, et cetera.

Verhaallijn

Ieder thema is gebouwd rondom een verhaallijn. De verhaallijn kan een bepaald voorwerp, een boek, een hoofdpersoon, een verhaal zijn die de lessen binnen een thema bindt (samenhangend maakt). Bij thema 2 van leerjaar 1 is dat bijvoorbeeld de tweeling Ella en Bella. Bij thema 4 van leerjaar 1 is de software van het kasteel van Sinterklaas als verhaallijn gekozen. Zo heeft ieder thema een verhaallijn. In bijlage 3 vindt u een overzicht van al deze verhaallijnen.

Aan deze verhaallijnen zijn werkvormen, woordschema's, gespreksthema's, teksten en opdrachten gekoppeld die ervoor zorgen dat er binnen het thema inhoudelijke samenhang is.

THEMA'S EN INHOUD

	Klas 1
Thema 1	Welkom in de klas Over je voorstellen, je familie en wat je zoal doet in een week
Thema 2	Ik ben ik en jij bent jij Over je lichaam en je kleding
Thema 3	Piraten Over hoe piraten leven en eruitzien
Thema 4	Sint en Kerst Over verschillende Pieten en hun taken, de Sint en de Kerstman
Thema 5	De wereld rond Over reizen over de wereld, Nederland, de Noordpool, Afrika en Aruba
Thema 6	Eet smakelijk Over (on)gezond eten, restaurant en de keuken
Thema 7	Doos vol gevoelens Over blij, boos, bang en verdrietig zijn
Thema 8	De tijdmaschine Over het verschil in leven vroeger en nu, het dinosaurustijdperk en indianen.
Thema 9	Spitter, spetter, spat Over drinkwater, water in de lucht en water in de zee
Thema 10	Een zaadje in de wind Over zaadjes planten, seizoenen en de moestuin
	Klas 2
Thema 1	Het letterwinkeltje Over letters, woorden en zinnen
Thema 2	Kriebelbeestje Over insecten en hun kenmerken
Thema 3	Ik, jij, wij Over vriendschap, alleen zijn, ruzie, vervelen en jaloers zijn
Thema 4	Lees je mee? Over de bieb, soorten boeken en kenmerken van boeken
Thema 5	Communicatie Over communicatiemiddelen, berichten maken, versturen en ontvangen
Thema 6	Zorg voor jezelf Over je lichaam verzorgen, handen wassen, tanden poetsen, in bad gaan en kapsels
Thema 7	Kijk kunst Over kunstvormen, kunstwerken, kunstenaars en het museum
Thema 8	Er was eens Over sprookjes, verhaalopbouw en kenmerken
Thema 9	Afval in de klas Over soorten afval, hergebruik en reduceren van afval
Thema 10	Dierenmanieren Over de kenmerken en de verzorging van dieren op de boerderij

■ 2.2 Opbouw van een thema

Alle leerkrachthandleidingen zijn op dezelfde manier opgebouwd. Ze bestaan uit een introductie, lesuitwerkingen, kopieerbladen en een materialenlijst.

A. Introductie

Ieder thema begint met een introductie op het thema waarin u informatie over het betreffende thema kunt vinden. Zo wordt in de introductie de verhaallijn van het thema gespecificeerd en wordt aangegeven wat de themadoelen zijn. Alle woorden die in het thema aan bod komen zijn onderverdeeld in doelwoorden en gebruikwoorden. Ook hoe ze in woordschema's verwerkt dienen te worden gedurende het thema, is in de introductie aangegeven. Tot slot vindt u in de introductie welke extra materialen zoals liedjes, versjes, gedichten, verhalen, (prenten)boeken en films in het thema gebruikt worden.

B. Lesuitwerkingen

Vervolgens vindt u in de handleiding de lesuitwerkingen. Dit zijn kant en klare lessen die volgens een vaste structuur zijn uitgewerkt (in paragraaf 2.3 wordt hier meer informatie over gegeven).

De lesuitwerkingen zijn verdeeld in vier weken. Eerst drie lesweken en vervolgens een herhalingsweek.

- **Lesweek:** Iedere lesweek bestaat uit vier lessen en de week wordt afgesloten met een herhalingsles. De lessen dienen in de gegeven volgorde behandeld te worden.
- **Herhalingsweek:** In de vierde week van het thema vindt herhaling plaats. Op de eerste dag van de herhalingsweek wordt een signaleringstoets afgenomen. Hierdoor krijgt u inzicht in de onderdelen waar een leerling nog extra aandacht aan moet besteden. In de loop van de week past u uw programma hierop aan. U kunt hierbij gebruik maken van de lesvoorbeelden die gegeven worden in de herhalingsweek. Aan het einde van de herhalingsweek kunt u een controletoes afnemen. De herhalingsweek is optioneel, doch sterk aan te bevelen.

C. Kopieerbladen

Achter de lesuitwerkingen in de leerkrachthandleiding, vindt u de kopieerbladen. Welk kopieerblad u bij welke les nodig heeft, staat aangegeven in de lesuitwerkingen.

Er zijn verschillende soorten kopieerbladen:

1. **Werkbladen:** met opdrachten die de leerlingen gaan invullen
2. **Spelletjes:** die u of de leerlingen zelf moeten uitknippen
3. **Toetsbladen:** een signaleringstoets en een controletoes
4. **Flashcardoverzicht:** een miniatuuroverzicht van alle flashcards die u mee kunt geven aan de leerlingen.

D. Materialenlijst

Helemaal achterin de handleiding van ieder thema treft u een materialenlijst aan. Hieruit kunt u afleiden welke materialen u nodig heeft bij het aanbieden van een thema. Aangegeven wordt welke materialen door u zelf verzorgd moeten worden en welke materialen behoren binnen de methode Taalsprong (denk aan platen, flashcards, films, letterkaarten e.d.).

■ 2.3 Opbouw van een les

Een leerkrachthandleiding van een thema, bestaat uit 20 lessen.

2.3.1 Organisatorische structuur van een les

Bovenaan alle lessen is in een kader een samenvatting gegeven van de inhoud van de les. Hierin wordt het hoofddoel/subdoel, materiaal Taalsprong, voorbereiding en lesoverzicht gegeven.

Hoofddoel van de les	
• De kinderen kunnen gericht begrip luisteren (de verhaallijn volgen en begrijpen).	
Subdoelen	
• Begrijpen van de strekking van een verhaal (rollenspel).	
• Uitbreiden van de woordenschat (afwassen, de afwas, de afwasborstel, het afwasmiddel, het sop, de handdoek en afdrogen).	
• Gericht luisteren naar een lied.	
• Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE AFWAS.	
Materiaal Taalsprong	
• Flashcards 55 t/m 61: Afwassen, de afwas, de afwasborstel, het afwasmiddel, het sop, de handdoek en afdrogen.	
• Plaat 9: Afwassen.	
• Track 24: Het lied: 'Het afwaslied'.	
Voorbereiding	
• Zorg voor een teil, afwasmiddel, een afwasborstel, een handdoek, een bord, een kopje, bestek en een eierdop.	
Lesoverzicht	
Start	5 min. U introduceert het afwassen aan de hand van plaat 9.
	10 min. U demonstreert het afwassen en u legt de doelwoorden uit.
Kern	5 min. U zingt een liedje over afwassen.
	5 min. U maakt de woordspin DE AFWAS.
Afsluiting	5 min. U zingt met de kinderen 'Het afwaslied'.

- **Hoofddoel/subdoel:** Het hoofddoel van de les wordt eerst gegeven waaronder een opsomming van subdoelen volgt. In nagenoeg iedere les zult u een subdoel aantreffen met hierin de woorden die in die les nieuw aangeboden worden. Ook wordt aangegeven in welk woordschema dit zal plaatsvinden.
- **Materiaal Taalsprong:** Er wordt aangegeven welke materialen u nodig heeft tijdens de les. Voor sommige materialen dient u zelf te zorgen, andere materialen zijn onderdeel van de methode.
- **Voorbereiding:** Hierin worden extra voorbereidingen die nodig zijn bij het geven van de les vermeld, denk aan iets klaarleggen, het kopiëren van werkbladen, verzamelen van spullen, et cetera.
- **Lesoverzicht:** Hier wordt een zeer compacte omschrijving gegeven, voorzien van een fase- en tijdsindicatie, van wat er gedaan zal worden tijdens de les. In het eerste leerjaar zijn de lesuitwerkingen gemaakt op basis van +/- 30 minuten lestijd. In het tweede leerjaar wordt uitgegaan van een lestijd van +/- 45 minuten per dag.

2.3.2 Inhoudelijke structuur van een les

Iedere les bestaat uit een start-, kern- en afsluitingsactiviteit.

1. Start

De les begint met een aandachtstrekkers (een trigger) die betrekking heeft op de les en te maken heeft met het thema. Dit kan een voorwerp, een film, een verhaal, een plaat, een kort rollenspel, een lied, et cetera zijn. Iets waarmee u de aandacht van de leerlingen trekt en ze warm maakt voor de les. De startactiviteit loopt vloeiend over in de kernactiviteit.

2. Kern

De kernactiviteit kan uit meerdere onderdelen bestaan, maar nooit meer dan drie. In alle thema's van zowel leerjaar 1 als leerjaar 2 wordt de woordenschat uitgebreid. Vanaf leerjaar 2 gaan de leerlingen nieuwe letters leren en ze leren lezen en schrijven in het Nederlands. De kernactiviteit wordt

daarom uitgebreid met een extra onderdeel. In thema 1 t/m 3 van leerjaar 2 leren de leerlingen nieuwe letters aan. In thema 4 t/m 10 gaan de leerlingen teksten lezen, begrijpen en ook leren schrijven in het Nederlands.

Leerjaar 1 thema 1 t/m 10	↑ A. Woordenschat ↓ + B. Aanbod nieuwe letters C. Lezen en schrijven	
Leerjaar 2 thema 1 t/m 3		
Leerjaar 2 thema 4 t/m 10		

Voor wat betreft het uitbreiden van de woordenschat, het aanbod van nieuwe letters en het lezen en schrijven is telkens dezelfde structuur binnen de kernactiviteit van alle lessen gebruikt.

In bijlage 4 vindt u een uitwerking van deze inhoudelijke structuur.

3. Afsluiting

Iedere les wordt op een leuke manier afgesloten. Dit kan een lied, dansje, spelletje of iets dergelijks zijn. Vervolgens zorgt u ervoor dat de woordmuur aangevuld wordt met de flashcards en woordschema's die in de les aangeboden zijn.

In de laatste les van ieder thema vindt er een quiz plaats waarbij de woordmuur opgeruimd wordt.

In de lesbeschrijvingen wordt gebruik gemaakt van icoontjes. Hieronder staat beschreven wat deze icoontjes betekenen.

Dit icoontje wordt gevolgd door een spreekwolkje. In dit spreekwolkje staat tekst die gericht is aan de leerlingen. Dit kunnen vragen zijn die u kunt stellen. Of een uitleg van een begrip of concept die u kunt geven aan de leerlingen.

Dit icoontje wordt gebruikt bij teksten die voorgelezen worden aan de leerlingen. Zorg ervoor dat u interactief voorleest. Dat betekent dat u de leerlingen meeneemt in het te vertellen verhaal. Gebruik intonatie en mimiek, stel vragen tussendoor, geef voorbeelden en gebruik (indien mogelijk) ondersteunende beelden in de vorm van platen en afbeeldingen.

Dit icoontje wordt gebruikt bij gedichtjes of versjes. Het kan zijn dat een gedichtje of versje alleen voorgedragen wordt, maar soms is het de bedoeling dat de leerling zelf het gedicht/versje leert voordragen.

Dit icoontje wordt gebruikt bij een liedje. Het kan zijn dat een liedje alleen beluisterd wordt, maar soms is het de bedoeling dat de leerling zelf het lied leert zingen.

Dit icoontje wordt gebruikt bij het aangeven van tips. Dat kan een didactische tip zijn, een aandachtspunt waar u rekening mee dient te houden of een tip die te maken heeft met de organisatie van de les.

lb 218

De verwijzing 'lb' staat voor leesboek. In dit voorbeeld moeten de leerlingen bladzijde 218 van het leesboek voor zich nemen.

wb 59

De verwijzing 'wb' staat voor werkboek. In dit voorbeeld moeten de leerlingen bladzijde 59 van het werkboek voor zich nemen.

3. Werken met Taalsprong

◆ 3. Werken met Taalsprong

In dit hoofdstuk worden de didactische achtergronden van Taalsprong inzichtelijk gemaakt. Van een aantal uitgangspunten van vreemde taaldidactiek wordt uitgelegd hoe deze in Taalsprong verwerkt zijn. Er wordt een uitleg gegeven van de didactiek achter het woordenschatonderwijs en hoe het technisch en begrijpend lezen en schrijven opgezet is binnen Taalsprong.

■ 3.1 Vreemde Taaldidactiek

In het boek 'Met open oren' geschreven door dr. Frans Teunissen wordt uitgebreid beschreven hoe vreemde taalonderwijs aan jonge leerlingen op Aruba vormgegeven kan worden (zie website www.ea.aw/catalog/met-open-oren/). Taalsprong baseert zich grotendeels op de visie van vreemde taalverwerving die omschreven staat in dit boek.

Leerlingen verwerven een vreemde taal door op basis van taalaanbod en in interactie met de omgeving hypothesen op te stellen over de woorden en regels van de te leren taal. Veel en divers aanbod van de omgeving heeft een gunstig effect op de taalverwerving. Omdat op Aruba dit aanbod zich meestal beperkt tot de schoolse situatie, is het van belang dat het onderwijs van het Nederlands als vreemde taal goed is. Taalsprong helpt u in het aanbieden van goed vreemde taalonderwijs.

3.1.1 Taalaanbod

Onderzoek wijst uit dat het uitvoerig blootstellen van een leerling aan de doeltaal, een beslissende voorwaarde is voor het verwerven van een vreemde taal. U speelt een cruciale rol hierbij. Het veelvuldig gebruik maken van het Nederlands (zeker tijdens de les, maar ook daarbuiten), is essentieel voor het aanleren van deze taal.

Voor vreemde taalleerders is het van belang dat zowel de vorm, de inhoud als de functie van het taalaanbod zorgvuldig gekozen is. Binnen Taalsprong is daarom rekening gehouden met de eisen die hieraan gesteld worden voor een vreemde taalleerder.

DE VORM VAN HET TAALAAANBOD

Het taalaanbod voor een vreemde taalleerder moet eenvoudig zijn. De teksten die in de leerkrachthandleiding van Taalsprong in spreekwolkjes staan, zijn voorbeelden van de eenvoudige bewoordingen die gebruikt kunnen worden. Ook de doelwoorden die per les aangeboden worden, zijn eenvoudig en bewust gekozen opdat ze geen belemmering voor de leerlingen vormen. Van alle doelwoorden is ook aangegeven hoe u deze in eenvoudige bewoordingen kunt uitleggen aan de leerlingen.

• de wenkbrauw:

Je **wenkbrauwen** zijn de streepjes haar op je **voorhoofd**, boven je **ogen**.

Binnen Taalsprong wordt veel herhaald. Doelwoorden komen veelvuldig terug, weliswaar in andere contexten, maar zodanig dat de leerlingen deze woorden uiteindelijk aan hun woordenrepertoire kunnen toevoegen.

Bij het taalaanbod is het van belang dat u eenvoudige zinnen gebruikt, uw spreeknelheid aanpast, duidelijk articuleert en extra nadruk op de doelwoorden legt. Verder is het van belang dat u parafraseert (herformuleert) als een leerling een woord of zin verkeerd zegt.

TIP

In dit stadium zullen er kinderen zijn, die nog in losse woorden spreken. Vorm het antwoord van de kinderen om naar een zin, zonder ze het idee te geven dat ze iets fout hebben gedaan. Bijvoorbeeld: "Goed zo, hij is zeven jaar en zij is zes jaar. Dat is **verschillend**."

DE INHOUD VAN HET TAALAAANBOD

Het taalaanbod binnen Taalsprong is concreet en betekenisvol. De gekozen onderwerpen sluiten aan bij de beleavingswereld van de leerlingen en liggen vaak in het hier en nu. Ze zijn functioneel, gevarieerd, levensecht en aantrekkelijk zodat de leerlingen het leren van het Nederlands als prettig ervaren. De leerlingen krijgen contextuele ondersteuning bij het taalaanbod.

Dat kan op twee verschillende manieren plaatsvinden:

1. In de vorm van plaatjes, prentenboeken, flashcards, filmbeelden, concrete voorwerpen, et cetera (niet-talige context).
2. In de vorm van omschrijvingen, voorbeelden, beeldend vertellen, veel herhalen (talige context).

TIP

Het omschrijven van een woord is belangrijk voor de woordenschatuitbreiding. Op deze manier komt het kind in aanraking met nog meer functioneel taalaanbod.

Beide vormen van ondersteuning vinden gevarieerd plaats binnen het taalaanbod van Taalsprong.

DE FUNCTIE VAN HET TAALAAANBOD

Taal heeft naast een communicatieve functie (sociale functie) ook een conceptualiserende functie. Folkert Kuiken en Anne Vermeer geven een goede omschrijving van het functionele aspect van taal.

Met behulp van taal duiden we concrete en abstracte zaken aan en via taal verwijzen we voortdurend naar de wereld om ons heen. Via taal kunnen we beelden, ideeën, gedachten en kennis oproepen in ons hoofd die we weer via taal verwerken en ordenen¹.

Omdat bij vreemde taalleerders de conceptuele kennis in het Papiament al aangeleerd is, maar zij niet altijd het Nederlandse woord ervoor weten, drukken ze zich in een beperkte taal uit. Dit betekent niet dat een Papiamentssprekend kind achterloopt in cognitieve ontwikkeling, integendeel, ze kennen het concept wel, maar kennen het woord in de vreemde taal niet. Het is van belang dat u dit woord aandraagt, voorzegt en expliciet uitspreekt. Ook kunt u de leerling helpen door een woord of zin te herformuleren.

¹ Zie: *Nederlands als tweede taal*, van Folkert Kuiken en Anne Vermeer

Besteed extra aandacht aan concepten die vanuit het Papiamentu nog niet bekend zijn voor de leerlingen.

TIP

Leg duidelijk het verschil tussen **de voet** en **het been** uit, aangezien dit in het Papiamentu één begrip is, te weten 'pia'.

3.1.2 Interactie stimuleren

Naast een goed en gevarieerd taalaanbod is het ook van belang om de leerlingen te stimuleren deel te nemen aan interacties. Want door alleen te luisteren naar taal zal een leerling minder snel leren.

Binnen Taalsprong wordt de interactie gestimuleerd door:

1. Gebruik te maken van interessante onderwerpen. Deze onderwerpen moeten concreet en begrijpelijk zijn voor de leerlingen en daarmee uitnodigen om over te praten.
2. Veel vragen te stellen. Hierbij is het van belang om de soorten vragen af te stemmen op het niveau van de leerlingen. Non-verbale vragen zijn het gemakkelijkst en komen niet veel voor in Taalsprong. Binnen Taalsprong worden de leerlingen uitgedaagd om antwoorden te kunnen geven op vraagwoordvragen (hoe, waarom, wie, waar, welk en wanneer). Als dit te hoog gegrepen blijkt voor een leerling, dan kunt u altijd een stapje terug doen.

TIP

Begin bij het vragen stellen met een open vraag.
Bijvoorbeeld: Waar kan ik een boterham smeren?
Als het kind dit nog moeilijk vindt gaat u over tot een gesloten vraag. Bijvoorbeeld: Een ja/nee-vraag: 'Kan ik in de badkamer een boterham smeren?'
Een keuzevraag: 'Kan ik in de badkamer of de keuken een boterham smeren?'

3. Strategieën in te zetten die leerlingen (onbewust) stimuleren tot interactie. Een voorbeeld hiervan is het bewust iets fout doen als leerkracht. Leerlingen gaan hier gegarandeerd op reageren en zo opent u de interactie. Ook het spelen van een spel is een manier om interactie te bevorderen.
4. Een veilig en positief klimaat te creëren. Komt een leerling er effe niet uit, help hem/haar dan. Het geven van goede feedback is essentieel. Blijf altijd positief. Ga niet expliciet verbeteren, maar doe dit impliciet. Dus niet zeggen 'Het is niet DE meisje, het is HET meisje', maar geef feedback als volgt 'Ja inderdaad, dit is HET meisje'.

TIP

Het is belangrijk dat de kinderen zich veilig voelen. U merkt meteen als kinderen het nog moeilijk vinden om Nederlands te spreken of dit nog niet durven. Help ze door de zin voor te zeggen of zeg een gedeelte van de zin voor en laat ze het zelf invullen.

3.2 Woordenschat

De woordkennis van leerlingen (zeker in een vreemde taal) schiet nog vaak te kort. Daarom wordt er in Taalsprong veel aandacht geschonken aan het uitbreiden van de woordkennis. Taalsprong bouwt in een doorgaande lijn voort op de eerder aangeleerde basiswoordenschat die de kleuters in Taalpret aangeboden hebben gekregen.

Woorden leren is niet zomaar rijtjes woorden toevoegen aan eerder opgedane woordkennis. Woorden en hun betekenis zijn in het geheugen van mensen met elkaar verbonden in een netwerk van betekenissen (de komkommer – de sla – de broccoli – de groente). Bij het leren van nieuwe woorden (de ui) gaat het om aanhaken en leggen van nieuwe betekenisverbindingen. Hoe hechter het woord(kennis)netwerk, des te sneller woorden tijdens het spreken of lezen 'herkend' worden, en hoe makkelijker nieuwe woorden kunnen worden ingepast. Nieuwe woorden moeten dus niet los aangeboden worden, maar als een logische opbouw van het kennisnetwerk.

Als didactisch uitgangspunt voor het woordenschatonderwijs wordt veelal gebruik gemaakt van de didactiek van Verhallen & Verhallen²; het viertaktmodel.

Dit is een goede didactiek om de woordenschat bij (jonge) kinderen te vergroten. Het viertakt-model bestaat uit vier verschillende fasen die in elkaar overlopen.

1. voorbereken
2. semantiseren
3. consolideren
4. controleren

Binnen Taalsprong worden deze fasen ook gevolgd.

3.2.1 Voorbereken

In het begin van iedere les vindt de fase van het voorbereken plaats. Veelal in de startactiviteit of in het begin van de kernactiviteit begint u met het activeren van de voorkennis en het betrekken van de leerlingen bij het onderwerp. U opent bij de leerlingen als het ware dat gedeelte van het woordenschatnetwerk, waar het aan te leren woord het beste kan worden ingebed. In het gunstige geval slaagt de leerkracht er ook in bij de leerlingen een leerbehoefte te scheppen.

3.2.2 Semantiseren

In de kernactiviteit (van de eerste les) legt u alle doelwoorden (de woorden die vetgedrukt zijn) helder uit. Dit gebeurt altijd in de context waarin het woord aan de orde is. De leerlingen kennen op dat moment de betekenis, maar moeten zich de woorden nog eigen maken. Het is belangrijk om woorden niet als losse elementen, maar als onderdelen van clusters aan te bieden. De woordbetekenissen en woordrelaties moeten duidelijk worden gemaakt. De semantiseringsaanpak past zich aan de soort van woorden aan.

2 Zie: *Met woorden in de weer*, van Dirkje van den Nulft en Marianne Verhallen

Men onderscheidt drie semantiseringsstrategieën, de drie uitjes. Met de drie uitjes worden semantiseringsstechnieken bedoeld, manieren om de betekenis van nieuwe geleerde woorden te vestigen.

1. UITBEELDEN:

U maakt de betekenissen van woorden zoveel mogelijk zichtbaar. Alle concrete woorden of handelingen zijn in principe in beeld te brengen met een voorwerp, flashcard, plaat (prentenboek), poster, gebaar, aanwijzen, voordoen, uitspelen of laten ervaren.

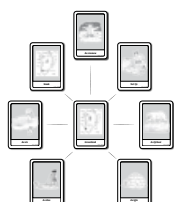
2. UITLEGGEN:

U trekt alles uit de kast om de betekenis van een woord over te dragen. De uitbeelding gaat vanzelfsprekend gepaard met een talige uitleg. De taal ondersteunt, vult aan en staat centraal in de betekenisoverdracht. De verbale uitleg is kort, maar de aan te leren woorden worden er vaak in genoemd.

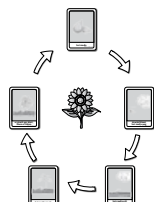
3. UITBREIDEN:

Bij het uitleggen en uitbeelden zorgt u ook voor uitbreiding. Dat wil zeggen dat u meerdere woorden 'meeneemt' in de semantiserings. Het ligt bijvoorbeeld voor de hand om bij de uitleg van het woord 'begin' ook het woord 'einde' te behandelen. Ze komen vaak samen voor, zijn sterk met elkaar verbonden en zullen daardoor in het mentale lexicon dichtbij elkaar opgeslagen worden. Bij uitbreiden wordt het doelwoord gekoppeld aan andere woorden waarmee het doelwoord betekenisverbindingen kan aangaan.

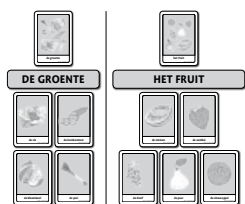
Bij het leggen van betekenisverbindingen kunnen woordschema's (graphic organizers) gebruikt worden, zoals:

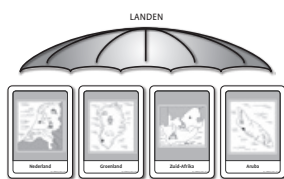
De woordspin

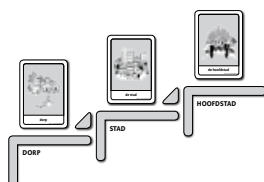
De woordcirkel

De woordkast

De woordparachute

De woordtrap

Het woordpad

De woordschema's kunt u op een woordmuur in de klas opbouwen gedurende een thema. Breid de woordschema's uit met nieuwe begrippen (indien deze in het thema aangeboden worden). Aan het einde van het thema (herhalingsdag 5) wordt de woordmuur middels een quiz weer opgeruimd.

3.2.3 Consolideren

In de kernactiviteit van de 2e les, de herhalingsles en tijdens de herhalingsweek, vindt het consolideren binnen Taalsprong plaats. Consolideren heeft als taak de leerlingen het woord ook daadwerkelijk te laten onthouden. Tijdens het consolideren worden de nieuwe woorden ingeoeft en krijgen een plekje in het geheugen en woordennetwerk. Deze fase is dus cruciaal bij woordenschatuitbreiding! De leerlingen moeten goed oefenen met de nieuwe woorden. Om te zorgen dat dit leuk, afwisselend, plezierig en uitdagend voor de leerlingen is, zorgt Taalsprong voor een uitgebreid repertoire aan spelletjes en werkvormen. Ook liedjes, versjes en films zijn geschikt in deze fase van woordenschatontwikkeling. Om genoeg en gevarieerd te kunnen herhalen, is het ook goed als u de net uitgelegde woorden vaak terug laat komen in uw eigen taalgebruik. Het is effectiever om enkele keren per dag kort te oefenen dan een keer lang. Naast herhalen is ook het combineren van al aangeleerde woorden essentieel in het woordenschatonderwijs. Gebeurt er iets gedurende de dag wat de betekenis van een aangeleerd doelwoord goed uitlegt.... grijp die situatie dan aan!

Tijdens de consolideerfase kan de leerling altijd teruggrijpen op de woorden die op de woordmuur hangen.

In bijlage 5 vindt u een overzicht van de consolideeroefeningen die binnen Taalsprong aangeboden worden.

3.2.4 Controleren

Om te weten of de leerlingen de woorden ook werkelijk onthouden hebben, moet u later het ingeoeft woord terugvragen. Controleren is nagaan of de woorden en de behandelde betekenissen verworven zijn. Dit kan bijvoorbeeld bij het behandelen van de woordmuur.

In de herhalingsweek kunt u aan de hand van de signaleringstoets controleren of de leerlingen de woorden begrepen hebben. Mochten de leerlingen nog bijgespijkerd moeten worden, dan kunt u gebruik maken van consolideeroefeningen op herhalingsdag 2 en 3, waarna op de laatste dag van het thema de controletoes afgenomen kan worden.

3.3 Technisch lezen en schrijven

De leerlingen hebben in hun eerste jaar van het basisonderwijs leren lezen en schrijven in het Papiamentu. De meeste leerlingen zullen een redelijk leesniveau hebben in hun moedertaal. Taalsprong sluit hierop aan door in het tweede leerjaar de overeenkomsten tussen de letters en klanken van het Papiamentu en Nederlands te benadrukken en van daaruit extra aandacht te schenken aan letters en leesmoelijkheden die niet in het Papiamentu voorkomen.

Naast het aanleren van de technische vaardigheden van het lezen en schrijven, blijft in iedere les ook aandacht voor de overige taaldomeinen zoals mondelinge taal, uitbreiding van woordenschat, ontwikkelen van taalbegrip, et cetera.

3.3.1 Thema 1 t/m 3

In de eerste les van leerjaar 1 worden de letters die de leerlingen al kennen vanuit het Papiamentu (en die hetzelfde zijn in het Nederlands) herhaald. Deze komen in een letterlijn te hangen.

m	s	t	n	k	b	p	d	h	f	r
v	z	e	o	u	ei	i	ou	ui	l	nk

Gedurende de eerste drie thema's wordt deze letterlijn aangevuld met letters die wel in het Nederlands, maar niet in het Papiamentu voorkomen.

aa	ee	oo	oe	ij	a	ie	sch	uu	eu	w
g	j	au	ng	nk	ch					

LETTERS EN GRONDWOORDEN

Thema	Les	Letter en grondwoord
1. Het letterwinkeltje	3 en 4 en 5	De aa van aap
	6, 7 en 10	De ee van been
	8, 9 en 10	De oo van boom
	11, 12 en 15	De oe van boek
	13, 14 en 15	De ij van ijs
2. Kriebelbeestjes	1, 2 en 5	De a van slak
	3, 4 en 5	De ie van mier
	6, 7 en 10	De sch van schoen
	8, 9 en 10	De uu van schuur
	11, 12 en 15	De eu van reus
3. Ik, jij, wij	13, 14 en 15	De w van web
	1, 2 en 5	De g van gat
	3, 4 en 5	De j van jas
	6, 7 en 10	De au van au!
	8, 9 en 10	De ng van tong
	11, 12 en 15	De nk van bank
	13, 14 en 15	De ch van lach

Leerlingen leren in twee lessen en 1 herhalingsles steeds één nieuwe letter in combinatie met reeds geleerde letters (in het Papiamentu en/of Nederlands). Dankzij de gestructureerde opbouw van het letteraanbod komen ze tot het lezen en begrijpen van woorden, zinnetjes en korte teksten in het Nederlands. Deze twee lessen (en 1 herhalingsles) zijn telkens op dezelfde manier opgebouwd.

STRUCTUUR LESSEN LETTERAANBOD

Les	Materiaal	Oefening
1 Instructie	A. Wandplaat	Wandplaat wordt opgehangen Onder wandplaat wordt zin met grondwoord geschreven Samen voorlezen van zin
	B. Woordstrook	Woordstrook van grondwoord onder wandplaat hangen Verklanken van letters van grondwoord Welke letter vooraan/midden/achteraan Letters veranderen, welk woord staat er nu?
	C. Letterkaart	Letterkaart laten zien Verklanken van letterkaart Herhalen letters van de letterlijn
	D. Luisterdoosje	Kaarten voorlezen, hoor je de letter in het woord? Die zes kaarten ophangen Zinnen bedenken met de woorden op de kaarten
2 Verwerking	Werkboek	Opdracht 1: In welk woord hoor je de letter?
		Opdracht 2: Plaatje met betreffende letter herkennen en het woord opschrijven of aankruisen
Herhaling	Werkboek/leesboek	Herhalen letterlijn Wisselrijtjes lezen Zinnen/Korte teksten lezen

Aan het einde van thema 3 kennen de leerlingen de meeste letters, ze kunnen de letters fonetisch benoemen. Ook zijn ze in staat om klankzuivere (km-, mk- en mkm-) woorden te ontsleutelen, zonder eerst de afzonderlijke letters te verklanken.

3.3.2 Thema 4 t/m 7

Nu de leerlingen alle letters van zowel het Papiamentu als het Nederlands kennen, wordt ingegaan op specifieke leesmoelijkheden die in het Nederlands voorkomen. Er wordt gestart met het spellen van klankzuivere mkm - woorden. In het onderstaande schema wordt aangegeven welke leesmoelijkheden behandeld zullen worden.

LEESMOEILIKHEDEN

Thema	Les	Leesmoelijkheid
4. Lees je mee?	1, 2 en 5	Woorden met open lettergreep
	3, 4 en 5	Woorden met -aai, -ooi, -oei
	6, 7 en 10	Samengestelde woorden
	8, 9 en 10	Woorden met twee lettergrepen zonder spellingsproblemen
	11, 12 en 15	Woorden met dubbele medeklinker
	13, 14 en 15	Verkleinwoorden (-je, -pje, -tje)

5. Communicatie	1, 2 en 5	Woorden met het voorvoegsel ge-, ver-, be- en me-
	3, 4 en 5	Woorden met -eeuw
	6, 7 en 10	Woorden met -ieuw
	8, 9 en 10	Woorden met -uw
	11, 12 en 15	Woorden met twee lettergrepen en met letterclusters vooraan
	13, 14 en 15	Woorden met twee lettergrepen en met open lettergreep
6. Zorg voor jezelf	1, 2 en 5	Woorden met twee lettergrepen die eindigen op -e
	3, 4 en 5	Woorden met twee lettergrepen die eindigen op -lijk, -ig, -ing
	6, 7 en 10	Woorden met twee lettergrepen die eindigen op -ste
	8, 9 en 10	Woorden met twee lettergrepen met een lettercluster vooraan en open lettergreep
	11, 12 en 15	Woorden met drie lettergrepen met een lettercluster vooraan
	13, 14 en 15	Samengestelde woorden die bestaan uit drie lettergrepen
7. Kijk kunst	1, 2 en 5	Woorden met drie lettergrepen die beginnen met ge-, be- en ver-
	3, 4 en 5	Woorden met drie lettergrepen die eindigen op -enen, -elen, -eren
	6, 7 en 10	Verkleinwoorden met drie lettergrepen
	8, 9 en 10	Woorden met drie lettergrepen die eindigen op -ig, -lijk, -ing
	11, 12 en 15	Woorden die beginnen met -on en -ont
	13, 14 en 15	Woorden met drie lettergrepen met -ge-, -be- en -de-

Leerlingen leren in twee lessen en 1 herhalingsles steeds één leesmoeilijkheid in combinatie met reeds geleerde letters (in het Papiamentu en/of Nederlands). De twee lessen (en 1 herhalingsles) waarin een leesmoeilijkheid aangeboden wordt, zijn telkens op dezelfde manier opgebouwd.

STRUCTUUR LESSEN LEESMOEILIKHEDEN		
Les	Materiaal	Oefening
1 Instructie	Bord	Herhalen letters van de letterlijn Zinnen waarin leesmoeilijkheid voorkomt voorlezen Uitleg van de leesmoeilijkheid
	Werkboek/ leesboek	Wisselrijtje met leesmoeilijkheid voorlezen
2 Verwerking	Werkboek/ leesboek	Wisselrijtjes met leesmoeilijkheid voorlezen Opdrachten met leesmoeilijkheid (divers)
Herhaling	Werkboek/ leesboek	Wisselrijtjes en zinnen/teksten met leesmoeilijkheid voorlezen

Saar en kees spelen in de tuin.
Ze plagen de hond.
De hond wil slapen.

Zinnen met leesmoeilijkheid

Vanaf thema 4 van leerjaar 2 gaan de leerlingen ook leren om woorden te schrijven. Dit begint in eerste instantie met het schrijven van klankzuivere woorden, maar wordt gaandeweg uitgebreid met niet-klankzuivere woorden. Ook zal in ieder thema in de 5e, 10e en 15e les van het thema een dictee afgenomen worden. In het onderstaande schema wordt aangegeven welke woorden gedictieerd zullen worden in ieder thema.

DICTEEWOORDEN	
Thema	Dicteewoorden
4. Lees je mee?	Klankzuivere mkm woorden Woorden met aa, ee, oo, oe, ij
5. Communicatie	Klankzuivere mkm woorden Woorden met a, ie, sch, uu, eu en w
6. Zorg voor jezelf	Klankzuivere mmkm- en mkmm-woorden
7. Kijk kunst	Klankzuivere mkm-samenstellingen

3.3.3 Thema 8 t/m 10

In de laatste drie thema's van Taalsprong worden per thema drie spellingsmoeilijkheden aangeboden. In het onderstaande schema is aangegeven welke spellingsmoeilijkheden behandeld zullen worden.

SPELLINGSMOEILIKHEDEN		
Thema	Les	Spellingsmoeilijkheid
8. Er was eens	1, 2, 5 en 15	Woorden die eindigen op -rf, -rg, -rk, -rm, -rp
	3, 4, 5 en 15	Woorden die eindigen op -lf, -lg, -lk, -lm, -lp
	6 t/m 10 en 15	Woorden die eindigen op -eer, -oor, -eur
9. Afval in de klas	1, 2 en 5	Woorden met ij
	6, 7 en 10	Woorden met ei
	11, 12 en 15	Woorden met aai ooi oei
10. Dierenmanieren	1, 2 en 5	Woorden met au
	6, 7 en 10	Woorden met ou
	11, 12 en 15	Woorden met -d

Voor iedere spellingsmoeilijkheid worden minimaal twee lessen en twee herhalingslessen uitgetrokken. Van de spellingsmoeilijkheid is een spellingskaart gemaakt die u in de klas kunt ophangen, en die voor de leerlingen ter ondersteuning dient. In totaal zijn er acht spellingskaarten.

Ook in deze laatste drie thema's rondom spellingsmoeilijkheden is een vaste opbouw in de lessen terug te vinden.

STRUCTUUR LESSEN SPELLINGSMOEILIKHEDEN		
Les	Materiaal	Oefening
1 Instructie	Bord	Herhalen letters van de letterlijn Zinnen waarin spellingsmoeilijkheid voorkomt lezen
	Spellingskaart	Uitleg van de spellingsmoeilijkheid
	Leesboek/ Werkboek	Wisselrijtjes met spellingsmoeilijkheid voorlezen
2. Verwerking	Leesboek/ Werkboek	Wisselrijtjes met spellingsmoeilijkheid voorlezen Woorden schrijven met spellingsmoeilijkheid

5. Herhaling	Leesboek/ Werkboek	Teksten lezen met spellings- moeilijkheid Opdrachten met spellings- moeilijkheid (divers) Dictee met spellingsmoeilijkheden
15. Herhaling	Leesboek/ Werkboek	Teksten lezen met alle spellings- moeilijkheden van het thema Dictee met alle spellings- moeilijkheden van het thema

Aan het einde van thema 10 kunnen de meeste leerlingen klankzuivere woorden (van het type km, mk, mkm, mmkm, mkmm en mmkmm) lezen en schrijven. Ook kunnen ze woorden met afwijkende spellingspatronen en meerlettergrepige woorden lezen en schrijven. Ze herkennen steeds meer woorden automatisch. Ze maken steeds meer gebruik van woordidentificatietechnieken.

■ 3.4 Begrijpend lezen

Een belangrijke voorwaarde om te komen tot begrijpend lezen is het technisch lezen. De meeste leerlingen zullen bij de start van leerjaar 2 een redelijk leesniveau hebben in hun moedertaal en vlot kunnen decoderen. Wel zal er nog extra aandacht nodig zijn voor de teken-klankcombinaties in de Nederlandse geschreven taal die in Papiamentse teksten weinig of niet aangetroffen worden. Het leestempo van de leerling moet voldoende zijn om met begrip te kunnen lezen. Indien het leestempo te laag is, is een leerling nog te veel gericht op het lezen van losse woorden en niet op het begrijpend lezen van de hele tekst.

Taalsprong biedt iedere les minimaal één leestekst aan. De teksten die aangeboden worden liggen onder 'de frustratiedrempel' van de leerlingen. Dit betekent dat:

- in de teksten geen leesmoeilijkheden staan die pas in een volgend thema aangeboden worden;
- meer dan 80% van de woorden in de gebruikte teksten al bekend zijn bij de leerlingen;
- de teksten aansluiten bij het leeftijdsniveau van de leerlingen;
- de teksten betekenisvol zijn en vaak te maken hebben met het thema dat aangeboden wordt;
- de teksten ter ondersteuning van het begrip rijklijk geïllustreerd zijn.

Het begrijpend lezen van teksten wordt volgens een vast patroon aangeboden bij Taalsprong.

Tijdens de eerste les:

1. Leest u de tekst voor terwijl de leerlingen stil meelezen.
2. Leest u de tekst nog een keer voor en laat u de leerlingen de tekst hardop meelezen.
3. Geeft u uitleg bij de woorden die de leerlingen nog niet begrijpen.
4. In sommige lessen gaan de leerlingen de leesmoeilijkheden die in die les aan bod komen, onderstrepen en extra inoefenen.

Tijdens de tweede les:

5. Lezen de leerlingen de tekst zelfstandig door.
6. Beantwoorden de leerlingen de vragen over de tekst.

Gedurende het tweede leerjaar van Taalsprong worden de teksten steeds langer en ook moeilijker. Naast vooral verhalende teksten zullen ook eenvoudige informatieve teksten zo nu en dan aangeboden worden. De vragen die gesteld worden over de tekst worden gaandeweg van een hogere orde.

Naast de teksten in de lessen, zijn extra leesteksten (op niveau) achter in het leesboek opgenomen. Deze teksten kunnen zelfstandig gelezen worden door de leerlingen. Dit is echter niet voldoende. Stimuleer de leerlingen om te lezen, zorg voor voldoende leesaanbod in de klas om het leestempo van leerlingen te verhogen en het leesplezier te stimuleren.

■ 3.5 Didactische werkvormen

Taalsprong biedt leuke didactische werkvormen die het leren van een vreemde taal plezierig maken. Spelenderwijs neemt u de leerlingen mee in de taal door werkvormen te bieden waarbij de leerlingen actief deelnemen aan het onderwijsproces.

3.5.1 Verhalen vertellen

Het vertellen van verhalen is een werkvorm die veel gebruikt wordt binnen Taalsprong.

In het eerste leerjaar worden veelal (bestaande) prentenboeken gebruikt en een enkele keer verhalen die ondersteund worden door vertelplaten.

In het tweede leerjaar worden de aangeboden verhalen langer en ingewikkelder. In het verhalenboek en sprookjesboek van Taalsprong staan deze verhalen. Hierbij is de visuele ondersteuning in de vorm van illustraties minder prominent aanwezig dan in het eerste leerjaar.

Binnen Taalsprong wordt bij het vertellen van verhalen verwacht dat u dit op een interactieve manier doet. U moet tijdens het lezen van een verhaal, de leerlingen actief betrekken door (hen) platen aan te laten wijzen, vragen tussendoor te stellen en vooral veel uit te (laten) beelden. Er wordt bij het vertellen van verhalen uitgebreid stilgestaan bij woorden die nog niet bekend zijn bij de leerlingen. Door deze woorden veelvuldig te gebruiken, kunnen ze toegevoegd worden aan het woordenschat arsenaal van de leerlingen.

3.5.2 De woordmuur/consolideeroefeningen

Centraal in het uitbreiden van de woordenschat binnen Taalsprong staat de woordmuur. Gedurende ieder thema wordt er een woordmuur opgebouwd met flashcards, platen en andere visuele materialen. Op deze woordmuur worden verbindingen tussen verschillende woordbetekenissen gelegd. Middels 'graphic organisers' worden de betekenisverbindingen uitgebeeld:

- 1. Woordspin:** Laat zien dat woorden betekenisverbindingen hebben.
- 2. Woordparachute:** Bovenaan de parachute komt een categorienaam en daaronder hangen de woorden die in de categorie thuishoren.
- 3. Woordtrap:** In een trap worden woorden gerangschikt langs een bepaalde dimensie, bijvoorbeeld grootte, frequentie of rangschikking in de tijd.

4. **Woordkast:** In de kast kunnen tegenstellingen staan of is er de mogelijkheid om bijbehorende kenmerken op te sommen en een duidelijke plek te geven.
5. **Woordpad:** Een proces.
6. **Woordcirkel:** Een circulair proces.

U grijpt regelmatig terug naar de woordmuur en legt woordcombinaties uit en herhaalt de woorden op de woordmuur. Op verschillende manieren kunnen de woorden op de woordmuur geconsolideerd worden. In de herhalingsweek, les 2, worden verschillende consolideeroefeningen aangeboden. Het is belangrijk dat u veelvuldig met de leerlingen deze oefeningen uitvoert, zodat ze de woorden leren beheersen en kunnen inzetten bij het spreken van de Nederlandse taal. Een overzicht van de consolideeroefeningen die binnen Taalsprong gebruikt worden vindt u in bijlage 5.

3.5.3 Praatje bij daadje

'Praatje bij daadje' is een werkvorm waarbij u de leerlingen in korte tijd veel begrijpelijk taalaanbod kunt geven. U voert een activiteit uit (=een zinvol geheel van aparte handelingen), waarbij u vertelt wat u doet en wat u denkt ('inner' speech) tijdens het doen. Dit gaat in een niet te langzaam tempo, op een natuurlijke toon. Alle doelwoorden zijn geconcretiseerd door dingen, beelden/plaatjes, mimiek en handelingen. De gesproken taal bevat veel herhaling, vooral van de doelwoorden. Zo kunnen de leerlingen verbanden leggen tussen wat ze zien gebeuren en de taal die ze daarbij horen. Indien mogelijk betreft u één of meer leerlingen erbij. Op die manier komt er ook iets meer interactie bij kijken.

3.5.4 Proefjes/onderzoekjes

Betekenisvol onderwijs stimuleert het leerplezier van leerlingen. Het uitvoeren van proefjes en het doen van onderzoekjes, binnen en buiten de klas, zijn voorbeelden van betekenisvol leren. Door rondom het uitvoeren van proefjes en onderzoekjes een rijke talige omgeving te creëren, zijn deze werkvormen zeer zinvol voor een vreemde taalleerder. Net als bij 'praatje bij daadje' beschrijft u zoveel mogelijk de handelingen die u uitvoert.

In thema 9 van leerjaar 1 gaan de leerlingen experimenteren met voorwerpen die drijven en zinken, met het smelten van ijs en het maken van schuim. Ook gaan ze in thema 10 onderzoeken wat er gebeurt als je een zaadje plant. In leerjaar 2 thema 2 gaan ze een onderzoek doen naar insecten op Aruba, en in thema 9 doen ze onderzoek naar de soorten en de hoeveelheid afval in de klas.

3.5.5 Vragencirkel

De vragencirkel is een werkvorm die taalproductie stimuleert en de interactie met leerlingen opzoekt om zo in gesprek met ze te komen. Even belangrijk als het stellen van vragen, is het geven van feedback op die vragen. Als een kind reageert op een vraag, moet u hier altijd een talige feedback op geven. Dat kan op drie niveaus plaatsvinden:

- Niveau 1.** U bevestigt het antwoord.
Vraag: *Wat zit er in het ei?*
Antwoord van leerling: *kuiken*
Antwoord van leerkracht: *Ja goed zo!*
- Niveau 2.** U modelt het antwoord.
Vraag: *Wat zit er in het ei?*
Antwoord van leerling: *kip*
Antwoord van leerkracht: *Ja goed zo, in het ei zit een kuiken.*
- Niveau 3.** U breidt het antwoord uit.
Vraag: *Wat zit er in het ei?*
Antwoord van leerling: *kip*
Antwoord van leerkracht: *Ja goed zo, in het ei zit een kuiken. Als het kuiken groot genoeg is, komt hij uit het ei.*

Vragen lokken taalproductie uit, waarop dan begrijpelijk taalaanbod van u kan volgen in de vorm van verschillende feedbacktechnieken. Zorg ervoor dat vragen elkaar in een snel tempo opvolgen en dat u de antwoorden altijd ofwel bevestigt, modelt of uitbreidt.

Vragen kunnen op verschillende niveaus gesteld worden, vandaar dat de vragencirkel een werkvorm is die uitermate geschikt is om te kunnen differentiëren. Bij de kleuters werden vragen gesteld die receptieve antwoorden konden opleveren (ja/nee antwoorden of een voorwerp op een plaatje aanwijzen). Bij Taalsprong worden dit soort vragen nagenoeg niet meer gesteld. Taalsprong hanteert de productieve vragencirkel. Leerlingen geven antwoord op vragen van een hogere orde. Denk aan wie-, wat- en waar- vragen, maar ook van een nog hogere orde zoals waarom- en hoe- vragen. Afhankelijk van het niveau van de leerling kunt u de vragen aanpassen.

3.5.6 De vertelkring

Regelmatig wordt aan de leerlingen gevraagd iets mee te nemen. Speelgoed, een voorwerp van vroeger, foto van henzelf als baby, et cetera. In de klas wordt dan gevraagd aan de leerlingen om iets te vertellen over het voorwerp dat ze meegenomen hebben. U begeleidt de leerlingen (indien nodig) door het stellen van vragen.

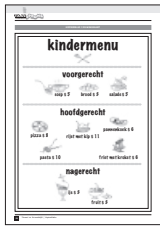
3.5.7 Overige didactische werkvormen

ROLLENSPEL

Binnen Taalsprong komen veel rollenspelen voor om het spreken in een vreemde taal te bevorderen. Rollenspelen zijn een goede werkvorm om levensechte situaties in de klas na te bootsen. Eerst biedt u de leerlingen doelwoorden aan, die zij nodig hebben om het spel te kunnen spelen. Vervolgens laat u hen een levensechte situatie nabootsen. Soms maakt u ook deel uit van het rollenspel zodat het verhaal in goede banen geleid wordt.

◆ Kern

1. Leg de doelwoorden uit middels een rollenspel.
Doe net alsof u de ober bent. Nodig twee kinderen uit om te komen eten in uw restaurant. Geef de kinderen **het menu**, bespreek **het menu** met ze, laat ze wat **bestellen**, bespreek de **prijs**, breng ze na het eten de **rekening**.

◆ Afsluiting

Speel een rollenspel. Doe net alsof u 'een ober van niks' bent. U bent nieuw en u weet niet zo goed wat een ober allemaal moet doen. Kies twee kinderen uit die in uw restaurant komen eten en laat de overige kinderen u helpen. Vraag steeds aan deze kinderen wat u moet doen. Bekijk het menu, neem de bestelling op, serveer het eten en reken samen het bedrag uit wat op de rekening moet komen te staan.

- Maak een (lees)hoek in de klas met hierin extra materialen voor het oefenen van het Nederlands. Denk aan woordenboeken, leesboeken, prentenboeken, stempels, woordkaarten met Nederlandse woorden, cd's en dvd's van Taalsprong, et cetera. Laat leerlingen regelmatig in de Nederlandse hoek gaan lezen, stempelen, luisteren, et cetera.
- Differentieer, door na de algemene instructie de leerlingen die het aankunnen zelfstandig de werkbladen te laten maken, de leerlingen die extra instructie nodig hebben apart te nemen en samen de opdrachten te maken of extra instructies te geven.
- Stimuleer de leerlingen om de extra leesteksten, die in het leesboek achter ieder thema te vinden zijn, te lezen.

Uit Taalsprong thema 6: Eet smakelijk

SPELLETJES

Spelletjes zijn bij uitstek geschikt om de interactie tussen u en leerlingen onderling te bevorderen. Leerlingen worden bij het spelen van spelletjes gestimuleerd om taal te produceren. Als de taalspelletjes ook nog eens gekoppeld zijn aan een nieuwe woordenschat, wordt ook de woordenschat uitgebreid bij het spelen van spelletjes. In de kopieerbladen van meerdere thema's zijn spelletjes ondergebracht die u kunt gebruiken bij de lessen.

- Een bingospel om de getallen te leren kennen;
- Een dominospel waarin rijmwoorden geoefend worden;
- Een kwartetspel om de woordenschat uit te breiden;
- Een regenboogspel om de namen van de kleuren te leren kennen;
- Een memory spel met tegenstellingen;
- Een memory spel met enkelvoud en meervoud.

Het is de bedoeling dat de leerlingen tijdens het spelen van deze spelletjes Nederlands spreken. Standaardzinnnetjes die zij van tevoren aangereikt krijgen, kunnen de interactie vergemakkelijken. Ook beleefdheidsvormen kunnen goed geoefend worden tijdens spelletjesactiviteiten.

LIEDJES/VERSIJES

Liedjes en versjes zijn erg geschikt bij het leren van een vreemde taal. Door liedjes en versjes veelvuldig aan te bieden en te herhalen raken de leerlingen bekend met de klanken en de uitspraak van de voor hun vreemde taal. Door herhaling en vreemde klankelementen wordt de uitspraak gestimuleerd.

■ 3.6 Differentiatietips

Niet alle leerlingen zijn hetzelfde. Om goed te kunnen aansluiten bij de verschillen in de klas speelt u als leerkracht een cruciale rol. Zorg ervoor dat u goed zicht hebt op de taalachtergrond van de leerlingen en het taalniveau van het Nederlands dat ze beheersen.

- Differentieer in de soorten vragen die u aan de leerlingen stelt. Bewaar de waarom- en hoe-vragen, die van een hogere orde zijn, voor leerlingen die meer aankunnen. Zorg dat u onder het 'frustratieniveau' van de leerlingen blijft.
- Merk u dat leerlingen achterlopen qua woordenschat, laat ze dan regelmatig oefenen. De consolideeroefeningen van bijlage 5 kunnen voor wat betreft achterstanden in de woordenschat goed gebruikt worden.
- Merk u dat leerlingen achterlopen qua lezen, laat ze dan regelmatig lezen en oefenen. De consolideeroefeningen van bijlage 6 bieden oefeningen in het leren kennen van de letters en besteden aandacht aan leesmoelijkheden.

4. Leerlingresultaten

4

◆ 4. Leerlingresultaten

U kunt als schoolteam zelf beslissen op welke wijze en hoe frequent u de vorderingen en beheersingsniveaus van de leerlingen in kaart wilt brengen. In deze algemene handleiding worden vier manieren aangereikt, te weten de signaleringstoets, de controletoes, het dictee en de observatielijst. Alle vier manieren hebben als doel de vorderingen van de leerlingen bij te houden en de leerlingen bij te spijkeren op onderdelen die ze nog niet voldoende beheersen.

■ 4.1 De signaleringstoets

Op de eerste dag van de herhalingsweek van een thema wordt een signaleringstoets afgenomen. Uit de analyse van de signaleringstoets blijkt welke onderdelen de leerlingen nog niet goed beheersen. Tijdens de herhalingsweek is er gelegenheid om die onderdelen waar de leerlingen op uitvallen, te oefenen. Consolideeroefeningen voor deze onderdelen worden op de tweede dag van de herhalingsweek aangeboden. In het eerste leerjaar wordt uitsluitend de woordenschat getoetst, vanaf leerjaar 2 worden ook andere onderdelen van taalverwerving getoetst.

4.1.1 Woordenschat (auditief)

In alle thema's van Taalsprong wordt de receptieve woordenschat klassikaal getoetst. De leerlingen krijgen een kopieerblad waarop ze moeten aangeven welk plaatje bij het woord dat u noemt, hoort.

4. Luister goed en zet een kruisje bij het goede plaatje.

16.		☐		☐		☐		☐
17.		☐		☐		☐		☐
18.		☐		☐		☐		☐
19.		☐		☐		☐		☐
20.		☐		☐		☐		☐

4.1.2 Klassikale woordenschat toetsen (visueel)

Vanaf leerjaar 2, thema 4 moeten de leerlingen woorden zelfstandig kunnen lezen en aangeven welke woorden en plaatjes bij elkaar horen. Ze moeten tegenstellingen, synoniemen, voorzetsels, en verkleinwoorden bij het juiste plaatje plaatsen. Ook gaan ze plaatjes en woorden die een samenstelling vormen, bij elkaar zoeken. Ze moeten trappen van vergelijking invullen en een lege woordspin invullen.

VOORZETSELS		
1. Waar is het boek?		
1.		• Achter de doos
2.		• In de doos
3.		• Voor de doos
4.		• Op de doos
5.		• Naast de doos

4.1.3 Individuele woordenschattoetsen

In de meeste thema's van leerjaar 1 is ook een individuele toets opgenomen. Zoek een rustig moment waarop u individueel deze toets afneemt. In de bijlage van ieder thema zijn registratieformulieren opgenomen die u kunt gebruiken bij de afname van de individuele toets.

De volgende onderdelen worden individueel getoetst:

- De dagen van de week (thema 1)
- De kleuren (thema 1)
- De tegenstellingen (thema 3, 5, 7 en 8)
- De getallen 1 t/m 20 (thema 4)
- De voorzetsels (thema 10)

4.1.2 Letters

In de thema's 1 t/m 5 van leerjaar 2 moeten de leerlingen de aangeboden letters fonetisch kunnen herkennen. U benoemt een woord en de leerlingen omcirkelen het juiste plaatje, woord of letter op het kopieerblad.

6.		aai	ooi	oei
7.		oei	ooi	aai
8.		aai	oei	ooi
9.		ooi	oei	aai
10.		oei	aai	ooi

■ 4.2 De controletoeets

Op de laatste dag van de herhalingsweek van een thema wordt een controletoeets afgenomen. Tijdens de controletoeets komen dezelfde opdrachten als de signaleringstoets terug, alleen worden er andere letters, woorden of teksten gebruikt. Het streven is om de leerlingen na de afname van de signaleringstoets in een week bij te spijkeren op de onderdelen die ze nog niet voldoende beheersen, met het doel om alle leerlingen te laten slagen voor de controletoeets.

■ 4.3 Dictee

Vanaf thema 4 van leerjaar 2 is het dictee een vast onderdeel dat in de 5e, 10e en 15e les van ieder thema afgenomen wordt. De leerlingen kunnen in hun werkboek de antwoorden van ieder dictee opschrijven. Peil na afloop van het dictee of de leerlingen in staat zijn om een woord goed te kunnen spellen. Vraag de leerlingen naar het aantal fouten dat ze hadden en besteed (individueel of klassikaal) extra aandacht aan deze fouten.

3. **wb 85** Laat de kinderen het volgende woorddictee maken.
- De trein vertrekt om drie uur. *Schrijf op: trein.*
 - De schoenendoos is van dik karton. *Schrijf op: karton.*
 - De geit eet het papier op. *Schrijf op: geit.*
 - Papier is gemaakt van hout. *Schrijf op: hout.*
 - Lust jij ook prei? *Schrijf op: prei.*
 - Om het snoep zit papier. *Schrijf op: snoep.*
 - Wat een klein stukje karton. *Schrijf op: klein.*
 - In de krant staan veel letters. *Schrijf op: krant.*

Schrijf na afloop de woorden op het bord en laat de kinderen zelf hun dictee nakijken en verbeteren.

■ 4.4 Observatielijst

Het beste moment om te registreren wat de leerlingen tijdens de lessen Taalsprong opgestoken hebben, is het begin van de herhalingsweek. Het is aan te raden dat u gedurende ieder thema deze informatie verzamelt, zodat u in de herhalingsweek extra aandacht kunt besteden aan de leerlingen die bepaalde onderdelen nog niet helemaal goed beheersen.

Het doel van de observatielijst is tweeledig:

- Er worden gegevens verzameld en genoteerd waarmee het leerproces van de leerlingen tijdig bijgestuurd kan worden.
- Er worden gegevens verzameld voor een rapportage aan de ouders.

De observatielijst vindt u in de bijlage van deze algemene handleiding (zie bijlage 7).

In de observatielijst zijn 15 items opgenomen die afgeleid zijn uit het kerndoelendocument Nederlands en de volgende domeinen bestrijken:

- Spreekvaardigheid
- Gespreksvaardigheid
- Luistervaardigheid
- Taalbeschouwing
- Schrijfvaardigheid
- Leesvaardigheid

Per kind vult u deze lijst in.

Bij het evalueren neemt u het eerste kind in gedachten. U beslist welk oordeel het meest van toepassing is bij dit kind op de 15 items. U neemt hierbij ook de resultaten van de signaleringstoets, controletoeets en dictee mee. Per item scoort u of een kind een lage beheersing (O), voldoende beheersing (V) of goede tot uitstekende beheersing (G) van het leerdoel heeft. Onderaan het formulier kunt u de totaalscore invullen. De domeinen schrijf- en leesvaardigheid komen pas vanaf leerjaar 2 aan bod.

Na het scoren

Als u alle leerlingen gescoord heeft, weet u welke leerlingen bij welke onderdelen achterblijven of uitvallen. In de herhalingsweek kunt u deze leerlingen extra aandacht geven. Maar u weet nu ook iets over de behaalde taalvaardigheden. Stel dat de helft van de leerlingen bij 'deelnemen aan een gesprek' een onvoldoende scoren, dan is deze vaardigheid onder de norm. U zou dan in de volgende thema's extra aandacht kunnen schenken aan het onderdeel gespreksvaardigheden.

Tenslotte kunt u de evaluatie gebruiken voor de totstandkoming van een rapportcijfer. Tel van iedere leerling de punten op. Een 1 voor een O-score, een 2 voor een V-score en een 3 voor een G-score. Dit totaal per leerling zet u als volgt om in een cijfer.

NORMERING LEERJAAR 1

De maximaal te behalen score voor leerjaar 1 is $9 \times 3 = 27$ punten.

De minimaal te behalen score voor leerjaar 1 is $9 \times 1 = 9$ punten.

beoordeling	punten	cijfer
Goed	22-27	9
Voldoende	19-21	7
Twijfel	15-18	5
Onvoldoende	9-14	3

NORMERING LEERJAAR 2

De maximaal te behalen score voor leerjaar 2 is $15 \times 3 = 45$ punten.

De minimaal te behalen score voor leerjaar 2 is $15 \times 1 = 15$ punten.

beoordeling	punten	cijfer
Goed	36-45	9
Voldoende	32-35	7
Twijfel	25-31	5
Onvoldoende	15-24	3

Een ingevuld scoringsformulier ziet er dan als volgt uit:

Naam: Gina
 Klas: 1
 Datum: 11 november

LEERJAAR 1

De leerling kan:	G	V	O
Spreekvaardigheid			
1. zich verstaanbaar maken in het Nederlands.	●	○	○
2. een verhaal of gebeurtenis (na)vertellen.	○	○	●
Gespreksvaardigheid			
3. aan een gesprek deel te nemen.	○	○	●
4. in een gesprek vragen stellen ter verduidelijking.	○	○	●
5. in een gesprek persoonlijke gegevens verstrekken.	○	●	○
Luistervaardigheid			
6. de betekenis van woorden en korte zinnen begrijpen.	●	○	○
7. adequaat reageren op simpele instructie, informatie en omgangsvorm (beleefdheidsvorm).	○	●	○
Taalbeschouwing			
8. een basiswoordenschat toepassen.	○	○	●
9. strategieën voor het afleiden van woordbetekenissen hanteren.	○	○	●
	2x3=6	2x2=4	5x1=5
TOTAAL	15 punten		

Bij het oudergesprek kunt u meer specifieke informatie over een kind geven door de beoordelingsschalen te omschrijven. De interpretatie van de observatielijst van Gina is als volgt:

Gina kan zich verstaanbaar maken in het Nederlands (1). Wel vindt ze het moeilijk om een verhaal of gebeurtenis na te vertellen (2). Ze vindt het nog moeilijk om deel te nemen aan een gesprek (3). Ze stelt ook geen vragen ter verduidelijking (4). Wel is ze enigszins in staat om in een gesprek persoonlijke gegevens te verstrekken (5). Ze begrijpt wel wat er gezegd wordt (6) al kan ze soms niet op de juiste manier reageren op instructies of informatie. Ze past de beleefdheidsvormen goed toe (7). Gina heeft nog een onvoldoende basiswoordschat (8). Ook is het moeilijk voor haar om strategieën te hanteren voor het afleiden van woordbetekenissen (9).

Door regelmatig een observatielijst in te vullen, kunt u de ontwikkeling van de leerling goed volgen en zodoende de leerling begeleiden tot een goede vreemde taalbeheerser.

5. Woordenlijsten

5

◆ 5. Woordenlijsten

Binnen de methode Taalsprong vormt woordenschatuitbreiding een belangrijk onderdeel. De leerlingen moeten, om tijdens de Nederlandse les iets te leren, in ieder geval de woorden begrijpen die u tijdens de les gebruikt. Het kennen en begrijpen van de woorden is een voorwaarde voor begrip en daarmee voor schoolsucces. Als een leerling minder dan 80% van de woorden kent, dan snapt de leerling nauwelijks iets van een les.

■ 5.1. DAT en CAT

Er zijn twee soorten taal die leerlingen moeten leren:

1. Thuis taal, dit heet ook wel Dagelijkse Algemene Taalvaardigheid (DAT).
2. School taal, dit heet ook wel Cognitieve Academische Taalvaardigheid (CAT).

Thuis taal is de taal die je elke dag gebruikt om te kletsen met familie en vrienden. Kenmerken van thuis taal zijn:

- je hebt er niet zo'n grote woordenschat voor nodig;
- de woorden zijn concreet, ze verwijzen naar dingen die je kunt aanwijzen of vastpakken;
- de woorden zijn algemeen en kun je voor veel dingen gebruiken (bijvoorbeeld eten);
- de zinnen zijn kort;
- de onderwerpen gaan vaak over het hier en nu.

School taal heb je nodig om de leerkracht op school te begrijpen, om schoolboeken te snappen en om mee te kunnen praten bij lessen in het Nederlands. Het begrijpen van school taal is heel belangrijk voor schoolsucces. Kenmerken van school taal zijn:

- ze vereisen een grote, uitgebreide woordenschat;
- de woorden zijn abstract, verwijzen naar dingen die je niet kunt aanwijzen of pakken;
- de woorden zijn specifiek (bijvoorbeeld 'atlas');
- de woorden hebben te maken met cognitieve vaardigheden (vergelijken, benoemen, onderscheiden);
- de zinnen zijn langer;
- je praat ook over toen en daar;
- er wordt vaak uitgelegd waarom iets zo is.

Het is niet zo dat school taal alleen maar op school geleerd wordt. School taal kan ook thuis of in de moedertaal geoefend worden en dat hoeft niet altijd in de vreemde taal te gebeuren. Een leerling die thuis de begrippen 'mas' en 'menos' geleerd heeft, kent deze concepten al in het Papiamentu. Het leren van de Nederlandse woorden 'meer' en 'minder' kan de leerling dan heel makkelijk leren op school. Voor een leerling die de concepten 'mas' en 'menos' nog niet kent, zal het leren van de Nederlandse woorden veel moeilijker zijn.

Binnen Taalsprong worden zowel DAT als CAT woorden aangeboden.

■ 5.2. Woordenaanbod

Er is een weloverwogen keuze gemaakt in het aanbod van nieuwe woorden binnen Taalsprong. Hierbij is gebruik gemaakt van bestaande woordenlijsten, te weten:

- De woordenlijst van de methode Taalpret;
- De woordenlijst van de methode Rampa;
- De WAK woordenlijst (Woordenlijst Amsterdamse Kinderen) van Folkert Kuiken & Sarah Droge;
- Woorden in het basisonderwijs: 15.000 woorden aangeboden aan leerlingen. Schrooten, W. en Vermeer, A. Studies in Meertaligheid 6. Tilburg: Tilburg University Press, 1994.

Bij de keuze van woorden voor Taalsprong is gelet op de volgende aspecten.

- Het zijn woorden die de leerlingen nog niet kennen in het Nederlands;
- Het zijn zowel DAT als CAT woorden;
- Het zijn woorden waarvan het concept nagenoeg altijd al bekend is in het Papiamentu;
- Het zijn zinvolle woorden;
- Het zijn woorden die frequent voorkomen in het onderwijs en die leerlingen nodig hebben om de leerstof en lesinhoud te kunnen begrijpen;
- Het zijn woorden die niet los staan maar altijd gekoppeld kunnen worden aan een bestaand woordencluster.

■ 5.3. Woordenlijsten

Binnen Taalsprong wordt een onderscheid gemaakt tussen doel- en gebruiksworden. Per thema is in de leerkrachthandleiding aangegeven welke doelwoorden en gebruiksworden voorkomen. In het onderstaande overzicht vindt u een alfabetische lijst van alle doelwoorden en gebruiksworden binnen Taalsprong, met een verwijzing naar het desbetreffende thema en les.

5.3.1 Doelwoordenlijst

De doelwoorden zijn de woorden die de leerling aan het einde van het thema zowel receptief als productief moet kunnen gebruiken. In de leerkrachthandleidingen zijn alle doelwoorden in de lessen vetgedrukt, zodat u deze bij iedere les gemakkelijk herkent. Woorden waar een sterretje achterstaat zijn als doelwoord ook aangeboden in Taalpret.

A

aankleden (lj 2, th 6)
aanrecht, het (lj 1, th 6)
aardbei, de (lj 1, th 6)*
aarde, de (grond) (lj 1, th 10)
aarde, de (wereld) (lj 1, th 8)
aardig (lj 2, th 8)
acht (lj 1, th 4)
achter (lj 1, th 1)*
achtergrond, de (lj 2, th 7)
achterkant, de (lj 1, th 2)*
achteruit (lj 1, th 3)
achtste (lj 2, th 8)
achttien (lj 1, th 4)
adres, het (lj 2, th 5)
afdrogen (lj 1, th 6)
afloop, de (lj 2, th 4)
afval, het (lj 2, th 9)
afvalbak, de (lj 2, th 9)
afwas, de (lj 1, th 6)
afwasborstel, de (lj 1, th 6)
afwasmiddel, het (lj 1, th 6)
afwassen (lj 1, th 6)
alleen (lj 1, th 7)*
altijd (lj 2, th 6)
anders (lj 1, th 2)*
anker, het (lj 1, th 3)
appel, de (lj 1, th 6)*
appelmoes, de (lj 1, th 10)
arm (lj 2, th 8)
arm, de (lj 1, th 2)*
astronaut, de (lj 1, th 8)
atlas, de (lj 2, th 4)
avond, de (lj 1, th 1)*

B

baas, de (lj 1, th 4)
bacterie, de (lj 2, th 6)
bad, het (lj 2, th 6)
badkamer, de (lj 1, th 1)*
badpak, het (lj 1, th 5)
bang (lj 1, th 7)
batterij, de (lj 2, th 9)
beeld, het (lj 2, th 7)
beeldhouwen (lj 2, th 7)
beeldhouwer, de (lj 2, th 7)
beeldscherm, het (lj 2, th 5)
been, het (lj 1, th 2)*
beest, het (lj 1, th 8)
begin, het (lj 2, th 4)
begraven (lj 1, th 3)
bekend (lj 2, th 8)
bel, de (lj 1, th 1)*
belangrijk (lj 1, th 9)
bende, de (lj 2, th 8)

bericht, het (lj 2, th 5)
beroemd (lj 2, th 7)
beroep, het (lj 1, th 8)
bestek, het (lj 1, th 6)
bestellen (lj 1, th 6)
betalen (lj 2, th 1)
beugel, de (lj 2, th 6)
bevriezen (lj 1, th 9)
bezorgen (lj 2, th 5)
bibberen (lj 1, th 7)
bibliotheek, de (lj 2, th 4)
bibliotheekpas, de (lj 2, th 4)
bieb, de (lj 2, th 4)
big, de (lj 2, th 10)
bijl, de (lj 1, th 8)
bil, de (lj 1, th 2)*
blad, het (lj 1, th 10)
bladzijde, de (lj 2, th 4)
blaffen (lj 2, th 10)*
blaten (lj 2, th 10)
blauw (lj 1, th 1)*
blazen (lj 1, th 10)*
blij (lj 1, th 7)*
blik, het (lj 2, th 9)
blikje, het (lj 2, th 9)
blikopener, de (lj 1, th 6)
bloem, de (lj 1, th 10)*
bloemkool, de (lj 1, th 6)
bloes, de (lj 1, th 2)*
bloesem, de (lj 1, th 10)
bodem, de (lj 1, th 9)
boete, de (lj 2, th 4)
boog, de (lj 1, th 8)
boos (lj 1, th 7)
bord (school), het (lj 1, th 1)*
bord, het (lj 1, th 6)*
borst, de (lj 1, th 2)
borstel, de (haar) (lj 2, th 6)
borstel, de (lj 1, th 1)
brief, de (lj 2, th 5)*
brievenbus, de (lj 2, th 5)*
bril, de (lj 1, th 2)*
broek, de (lj 1, th 2)*
broer, de (lj 1, th 1)*
brood, het (lj 1, th 6)
bruin (lj 1, th 1)*
brullen (lj 1, th 8)*
buigen (lj 1, th 2)
buis, de (lj 1, th 2)*
buis, de (lj 1, th 9)
bureau, het (lj 1, th 1)

C

cactus, de (lj 1, th 5)*
cadeau, het (lj 1, th 4)*

chips, de (lj 1, th 6)*
chocoladeletter, de (lj 1, th 4)
computer, de (lj 2, th 5)
computerspel, het (lj 1, th 8)
conducteur, de (lj 1, th 5)
container, de (lj 2, th 9)

D

dag, de (lj 1, th 1)*
dans, de (lj 2, th 7)
dansen (lj 1, th 1)*
danser, de (lj 2, th 7)
deeg, het (lj 1, th 10)
deodorant, de (lj 2, th 6)
dertien (lj 1, th 4)
deur, de (lj 1, th 1)*
dezelfde (lj 1, th 2)*
dicht (lj 1, th 7)*
dief, de (lj 2, th 8)
dienblad, het (lj 1, th 6)
dinosaurius, de (lj 1, th 8)
dinsdag (lj 1, th 1)*
dokter, de (lj 1, th 8)*
donderdag (lj 1, th 1)*
donker (lj 1, th 7)*
dood, de (lj 1, th 7)*
doorslikken (lj 2, th 6)
dop, de (lj 2, th 9)*
dorp, het (lj 1, th 5)
douche, de (lj 1, th 9)*
draad, de (lj 2, th 2)*
draaien (lj 1, th 2)
drie (lj 1, th 4)*
drijven (lj 1, th 9)
drinkwater, het (lj 1, th 9)
droog (lj 1, th 5)*
druif, de (lj 1, th 6)*
druk (lj 1, th 8)
druppel, de (lj 1, th 9)
duif, de (lj 2, th 10)
duim, de (lj 1, th 5)*
duiventil, de (lj 2, th 10)
duur (lj 1, th 9)
dwerg, de (lj 2, th 8)

E

echt (lj 2, th 8)
een (lj 1, th 4)*
eiland, het (lj 1, th 5)
einde, het (lj 2, th 4)
elastiekje, het (lj 2, th 6)
elf (lj 1, th 4)
elleboog, de (lj 1, th 2)*
e-mailen (lj 2, th 5)
emmer, de (lj 1, th 10)*

enkel, de (lj 1, th 2)
envelop, de (lj 2, th 5)*
eraf (lj 2, th 1)*
erbij (lj 2, th 1)
erf, het (lj 2, th 10)
etensresten, de (lj 2, th 9)
etui, de (lj 1, th 1)
even groot (lj 1, th 2)*
even veel (lj 1, th 3)
expres (lj 2, th 3)
ezel, de (lj 1, th 5)*

F

fabriek, de (lj 1, th 6)
familie, de (lj 1, th 1)
fee, de (lj 2, th 8)
fietsen (lj 1, th 1)*
flossen (lj 2, th 6)
föhn, de (lj 2, th 6)
föhnen (lj 2, th 6)
folie, het (lj 2, th 9)
fornuis, het (lj 1, th 6)
fruit, het (lj 1, th 6)
fruitschaal, de (lj 1, th 6)

G

gang, de (lj 1, th 1)*
garage, de (lj 1, th 1)*
gat, het (lj 1, th 5)*
gebeuren (lj 2, th 8)
gebruiken (lj 1, th 8)
gedicht, het (lj 2, th 1)
geel (lj 1, th 1)*
geheim, het (lj 2, th 3)
geheimschrift, het (lj 2, th 5)
gel, de (lj 2, th 6)
geld, het (lj 2, th 1)*
geluid, het (lj 1, th 3)
gemeen (lj 2, th 3)
gesloten (lj 2, th 1)
gevaarlijk (lj 1, th 8)
gevoel, het (lj 1, th 7)
gezellig (lj 1, th 7)*
gezicht, het (lj 1, th 2)*
gezond (lj 1, th 6)
giechelen (lj 1, th 7)
gif, het (lj 2, th 2)
gillen (lj 1, th 7)
giraffe, de (lj 1, th 5)*
gisteren (lj 1, th 1)*
glas, het (lj 1, th 6)
goedkoop (lj 1, th 9)
goedmaken (lj 2, th 3)
goud (lj 1, th 3)
grappig (lj 2, th 4)

grijs (lj 1, th 1)*
 groeien (lj 1, th 10)
 groen (lj 1, th 1)*
 groente, de (lj 1, th 6)
 groot (lj 1, th 2)*
 grootmoeder, de (lj 2, th 8)
 grootste (lj 1, th 2)
 groter dan (lj 1, th 2)
 gum, de (lj 1, th 1)
 gymmen (lj 1, th 1)
 gymzaal, de (lj 1, th 1)

H

haai, de (lj 1, th 9)
 haan, de (lj 2, th 10)*
 haar (lj 1, th 4)
 haar, het (lj 1, th 2)*
 haarspeld, de (lj 2, th 6)
 half vol (lj 2, th 9)
 hand, de (lj 1, th 2)*
 handdoek, de (lj 1, th 6)*
 handschoen, de (lj 1, th 4)
 hangmat, de (lj 1, th 8)*
 hark, de (lj 1, th 10)*
 heden, het (lj 2, th 7)
 heks, de (lj 2, th 8)
 held, de (lj 1, th 9)
 helpen (lj 1, th 9)*
 hem (lj 1, th 4)
 hemd, het (lj 1, th 2)*
 hen, de (lj 2, th 10)
 hengel, de (lj 1, th 5)
 hengst, de (lj 2, th 10)
 herfst, de (lj 1, th 10)
 herkennen (lj 2, th 10)
 hetzelfde (lj 1, th 2)*
 heup, de (lj 1, th 2)
 hinniken (lj 2, th 10)
 hobby, de (lj 1, th 1)
 hoepel, de (lj 1, th 8)*
 hoofd, het (lj 1, th 2)*
 hoofddoek, de (lj 1, th 3)
 hoofdpersoon, de (lj 2, th 4)
 hoofdstad, de (lj 1, th 5)
 hout, het (lj 2, th 7)
 huilen (lj 1, th 7)*
 huis, het (lj 1, th 1)*
 huisnummer, het (lj 1, th 4)
 hulp, de (lj 1, th 10)
 huppelen (lj 1, th 7)*
 hut, de (lj 1, th 5)

I

iglo, de (lj 1, th 5)
 ijs, het (lj 1, th 5)*
 ijsbeer, de (lj 1, th 5)*
 ijsblokje, het (lj 1, th 9)
 ik (lj 1, th 1)
 in (lj 1, th 10)*
 in gesprek (lj 2, th 5)

indiaan, de (lj 1, th 8)
 informatieboek, het (lj 2, th 4)
 inhoud, de (lj 2, th 4)
 inleveren (lj 2, th 4)
 inpakken (lj 1, th 4)
 inpakpapier, het (lj 1, th 4)
 insmeren (lj 1, th 5)
 instrument, het (lj 2, th 7)
 internet, het (lj 2, th 5)
 is (lj 2, th 1)

J

jagen (lj 1, th 8)
 jager, de (lj 2, th 8)
 jaloers (lj 2, th 3)
 jarig (lj 1, th 7)*
 jas, de (lj 1, th 2)*
 jezelf (lj 2, th 6)
 jij (lj 1, th 1)*
 judo (lj 1, th 1)
 juf, de (lj 1, th 1)*
 jurk, de (lj 1, th 2)*

K

kaal (lj 1, th 10)
 kaart, de (lj 1, th 4)*
 kaas, de (lj 1, th 5)*
 kaft, de (lj 2, th 4)
 kakelen (lj 2, th 10)
 kakkerlak, de (lj 2, th 2)
 kalf, het (lj 2, th 10)
 kam (haan), de (lj 2, th 10)
 kam, de (lj 2, th 6)
 kammen (lj 2, th 6)
 kano, de (lj 1, th 8)
 kapot (lj 1, th 7)*
 kapsel, het (lj 2, th 6)
 karton, het (lj 2, th 9)
 kassa, de (lj 2, th 1)
 kast, de (lj 1, th 1)*
 kasteel, het (lj 1, th 4)
 kater, de (lj 2, th 10)
 kelder, de (lj 1, th 1)
 kenmerk, het (lj 2, th 10)
 Kerst (lj 1, th 4)
 kerstbal, de (lj 1, th 4)*
 kerstboom, de (lj 1, th 4)
 kerstcadeau, het (lj 1, th 4)
 kerstkoekje, het (lj 1, th 4)
 kerstlied, het (lj 1, th 4)
 Kerstman, de (lj 1, th 4)
 kerstmuts, de (lj 1, th 4)
 keuken, de (lj 1, th 1)*
 keurig (lj 2, th 6)
 kiezelsteen, de (lj 2, th 8)
 kin, de (lj 1, th 2)*
 kist, de (lj 1, th 3)
 kitten, de (lj 2, th 10)
 klant, de (lj 2, th 1)
 klappen (lj 1, th 2)*

klas, de (lj 1, th 1)
 klei, de (lj 2, th 7)
 klein (lj 1, th 2)*
 kleiner dan (lj 1, th 2)
 kleinste (lj 1, th 2)
 kleur, de (lj 1, th 1)*
 kleurboek, het (lj 2, th 4)
 kleurpotlood, het (lj 1, th 1)
 klittenband, het (lj 1, th 2)
 klokhuis, het (lj 1, th 10)
 knie, de (lj 1, th 2)*
 knikker, de (lj 1, th 8)*
 knoop, de (lj 1, th 2)*
 knop, de (bloem) (lj 1, th 10)
 knorren (lj 2, th 10)
 knutselboek, het (lj 2, th 4)
 knutselen (lj 1, th 1)
 koe, de (lj 1, th 5)*
 koek, de (lj 1, th 6)*
 koelkast, de (lj 1, th 6)
 koeren (lj 2, th 10)
 koets, de (lj 1, th 8)*
 koken (lj 1, th 10)
 komkommer, de (lj 1, th 6)
 kookboek, het (lj 1, th 6)
 kop, de (lj 1, th 8)*
 kopen (lj 2, th 1)*
 koper, de (lj 2, th 1)
 koraal, het (lj 1, th 9)
 korrel, de (lj 1, th 10)
 korst, de (lj 2, th 9)
 kosten (lj 2, th 1)
 koud (lj 1, th 5)*
 kraaien (lj 2, th 10)
 kraan, de (lj 1, th 6)*
 krab, de (lj 1, th 9)
 krijgen (lj 2, th 5)
 krijt, het (lj 1, th 1)*
 kroket, de (lj 1, th 6)
 krom (lj 1, th 3)
 kruimel, de (lj 2, th 9)
 kruipen (lj 2, th 2)*
 kruiwagen, de (lj 1, th 10)*
 kuiken, het (lj 2, th 10)
 kuil, de (lj 1, th 10)
 kunst, de (lj 2, th 7)
 kunstwerk, het (lj 2, th 7)
 kwartet, het (lj 1, th 8)
 kwijt (lj 1, th 7)*

L

lachen (lj 1, th 7)*
 lam, het (lj 2, th 10)
 lamp, de (lj 1, th 4)*
 land, het (lj 1, th 1)*
 lang geleden (lj 1, th 8)
 langzaam (lj 2, th 2)*
 laptop, de (lj 2, th 5)
 later (lj 1, th 8)
 lawaai, het (lj 2, th 7)

leeftijd, de (lj 1, th 1)
 leeg (lj 2, th 9)*
 leesboek, het (lj 2, th 4)
 lego, de (lj 1, th 8)*
 leguaan, de (lj 1, th 5)*
 lenen (lj 2, th 4)
 lente, de (lj 1, th 10)
 letter, de (lj 2, th 1)
 lezen (lj 1, th 1)*
 lichaam, het (lj 1, th 2)*
 licht (lj 1, th 3)
 lied, het (lj 2, th 1)*
 lieveheersbeestje, het (lj 2, th 2)
 lievelingskleur, de (lj 1, th 1)
 lijken op (lj 1, th 2)
 lip, de (lj 1, th 7)
 litteken, het (lj 1, th 2)
 loeien (lj 2, th 10)

M

maan, de (lj 1, th 8)*
 maandag (lj 1, th 1)*
 machine, de (lj 1, th 9)
 machinist, de (lj 1, th 5)
 mail, de (lj 2, th 5)
 mailadres, het (lj 2, th 5)
 maïs, de (lj 1, th 5)
 mak (lj 2, th 10)
 maken (lj 2, th 5)*
 mantel, de (lj 1, th 4)
 masker, het (lj 1, th 5)
 mast, de (lj 1, th 3)
 meel, het (lj 1, th 10)
 meer (lj 1, th 3)*
 meest (lj 1, th 9)
 meester, de (lj 1, th 1)
 mekkeren (lj 2, th 10)
 meloen, de (lj 1, th 6)*
 mengen (lj 1, th 9)
 menu, het (lj 1, th 6)
 merrie, de (lj 2, th 10)
 meten (lj 1, th 2)
 metro, de (lj 1, th 8)
 miauwen (lj 2, th 10)*
 middag, de (lj 1, th 1)
 middelvinger, de (lj 1, th 5)
 mier, de (lj 2, th 2)
 mijter, de (lj 1, th 4)
 minder (lj 1, th 3)
 minst (lj 1, th 9)
 mobiele telefoon, de (lj 2, th 5)
 moeder, de (lj 1, th 1)*
 moedermelk, de (lj 2, th 10)
 moestuin, de (lj 1, th 10)
 mogen (lj 1, th 7)*
 molen, de (lj 1, th 5)
 mond, de (lj 1, th 2)*
 monster, het (lj 1, th 7)*
 morgen (lj 1, th 1)*
 muis, de (computer) (lj 2, th 5)

muis, de (lj 1, th 10)*
 museum, het (lj 2, th 7)
 muts, de (lj 1, th 4)*
 muur, de (lj 1, th 1)*
 muziek maken (lj 1, th 1)
 muziek, de (lj 2, th 7)
 muzikant, de (lj 2, th 7)

N

naam, de (lj 1, th 1)*
 naast (lj 1, th 1)*
 nacht, de (lj 1, th 1)*
 nadat (lj 2, th 6)
 nadoen (lj 1, th 5)
 nagel, de (lj 2, th 6)
 nagelschaartje, het (lj 2, th 6)
 negen (lj 1, th 4)*
 negende (lj 2, th 8)
 negentien (lj 1, th 4)
 nek, de (lj 1, th 2)*
 net, het (lj 1, th 5)
 neuïen (lj 1, th 4)
 neus, de (lj 1, th 2)*
 niet (lj 1, th 7)*
 nooit (lj 2, th 6)
 nu (lj 1, th 8)

O

ober, de (lj 1, th 6)
 ochtend, de (lj 1, th 1)
 oma, de (lj 1, th 1)*
 onbekend (lj 2, th 8)
 onder (lj 1, th 1)*
 onderbroek, de (lj 1, th 2)*
 ongevaarlijk (lj 1, th 8)
 ongezonder (lj 1, th 6)
 oog, het (lj 1, th 2)*
 ooglap, de (lj 1, th 3)
 oom, de (lj 1, th 1)*
 oor, het (lj 1, th 2)*
 oorbel, de (lj 1, th 3)
 op (lj 1, th 1)*
 op tijd (lj 2, th 4)
 opa, de (lj 1, th 1)*
 open (lj 2, th 1)*
 ophalen (lj 2, th 9)
 opnemen (lj 2, th 5)
 oppassen (lj 2, th 8)
 oranje (lj 1, th 1)*
 oud (lj 1, th 1)*
 oud papier, het (lj 2, th 9)
 ovaal, het (lj 1, th 3)

P

paard en wagen, de (lj 1, th 8)
 paars (lj 1, th 1)*
 pan, de (lj 1, th 6)*
 papier, het (lj 2, th 9)*
 paspoort, het (lj 1, th 2)
 patat, de (lj 1, th 6)

pauze, de (lj 1, th 1)
 peer, de (lj 1, th 6)
 pen, de (lj 1, th 1)*
 penseel, het (lj 2, th 7)
 pepernoot, de (lj 1, th 4)
 per ongeluk (lj 2, th 3)
 Piet, de (lj 1, th 4)
 pijn, de (lj 1, th 8)
 pijn, de (lj 1, th 7)*
 piloot, de (lj 1, th 8)*
 pink, de (lj 1, th 5)
 piraat, de (lj 1, th 3)
 pit, de (lj 1, th 10)
 plakband, het (lj 1, th 4)*
 plant, de (lj 1, th 8)*
 planten (lj 1, th 10)
 plastic, het (lj 2, th 9)
 plezier, het (lj 2, th 3)
 plukken (lj 1, th 6)
 podium, het (lj 2, th 7)
 politieagent, de (lj 1, th 8)
 pols, de (lj 1, th 2)
 poot, de (lj 1, th 8)
 portemonnee, de (lj 2, th 1)
 postbode, de (lj 2, th 5)*
 postzegel, de (lj 2, th 5)
 pot, de (lj 1, th 10)
 potlood, het (lj 1, th 1)*
 precies genoeg (lj 2, th 1)
 prei, de (lj 1, th 6)
 prentenboek, het (lj 2, th 4)
 prijs, de (lj 1, th 6)
 prijskaartje, het (lj 2, th 1)
 prikken (lj 2, th 6)
 prins, de (lj 2, th 8)
 propje, het (lj 2, th 9)
 publiek, het (lj 2, th 7)
 puppy, de (lj 1, th 7)

R

raam, het (lj 1, th 1)*
 raden (lj 1, th 4)
 raket, de (lj 1, th 8)
 recept, het (lj 1, th 6)
 recht (lj 1, th 3)*
 regen, de (lj 1, th 9)*
 regenboog, de (lj 1, th 9)
 regendruppel, de (lj 1, th 9)
 regenen (lj 1, th 9)*
 rekenboek, het (lj 2, th 4)
 rekenen (lj 1, th 1)
 rekening, de (lj 1, th 6)
 repareren (lj 2, th 10)
 rest, de (lj 2, th 9)
 restaurant, het (lj 1, th 6)
 reu, de (lj 2, th 10)
 riem, de (lj 1, th 2)*
 rijk (lj 2, th 8)
 rijmen (lj 2, th 1)
 rijp (lj 1, th 10)

ring, de (lj 1, th 3)
 ringvinger, de (lj 1, th 5)
 rits, de (lj 1, th 2)*
 rivier, de (lj 1, th 5)
 roer, het (lj 1, th 3)
 rok, de (lj 1, th 2)*
 rommel, de (lj 2, th 9)*
 rood (lj 1, th 1)*
 rook, de (lj 1, th 4)*
 rotzooi, de (lj 2, th 9)
 rover, de (lj 2, th 8)
 roze (lj 1, th 1)*
 rug, de (lj 1, th 2)*
 rups, de (lj 2, th 2)*
 rustig (lj 1, th 8)
 ruzie, de (lj 2, th 3)

S

saai (lj 2, th 3)
 samen (lj 2, th 3)*
 saus, de (lj 2, th 2)
 schaar, de (lj 1, th 1)*
 schat, de (lj 1, th 3)
 schatkaart, de (lj 1, th 3)
 schatkist, de (lj 1, th 3)
 scheiden (lj 2, th 9)
 schep, de (lj 1, th 10)*
 schil, de (lj 1, th 10)
 schilder, de (lj 2, th 7)
 schilderen (lj 2, th 7)
 schilderij, het (lj 2, th 7)
 schildpad, de (lj 1, th 9)
 schillen (lj 1, th 10)
 schip, het (lj 1, th 3)
 schoen, de (lj 1, th 2)*
 schoenendoos, de (lj 2, th 9)*
 school, de (lj 1, th 1)*
 schoppen (lj 1, th 2)*
 schort, de (lj 1, th 6)
 schouder, de (lj 1, th 2)*
 schreeuwen (lj 1, th 7)
 schrijven (lj 1, th 1)*
 schrijver, de (lj 2, th 4)
 schub, de (lj 2, th 10)
 schuim, het (lj 1, th 9)
 seizoen, het (lj 1, th 10)
 serveerster, de (lj 1, th 6)
 serveren (lj 1, th 6)
 servet, het (lj 1, th 6)*
 shampoo, de (lj 2, th 6)
 sinaasappel, de (lj 1, th 6)*
 Sint, de (lj 1, th 4)
 sip (lj 1, th 7)
 skateboard, het (lj 1, th 8)
 sla, de (lj 1, th 6)*
 slaan (lj 1, th 2)
 slaapkamer, de (lj 1, th 1)*
 slak, de (lj 2, th 2)
 slakkenhuis, het (lj 2, th 2)
 slee, de (lj 1, th 5)

slijper, de (lj 1, th 1)
 slijpsel, het (lj 2, th 9)
 slinger, de (lj 1, th 4)*
 slordig (lj 2, th 6)
 smelten (lj 1, th 9)
 snateren (lj 2, th 10)
 snavel, de (lj 2, th 10)*
 sneeuw, de (lj 1, th 5)*
 snijplank, de (lj 1, th 6)
 snipper, de (lj 2, th 9)
 snorhaar, de (lj 2, th 10)
 snorkelen (lj 1, th 9)
 soeplepel, de (lj 1, th 6)
 sok, de (lj 1, th 2)*
 som, de (lj 2, th 1)
 sop, het (lj 1, th 6)
 sorry (lj 2, th 3)
 sorteren (lj 2, th 9)
 spannend (lj 2, th 3)
 speelgoed, het (lj 1, th 8)*
 speelplaats, de (lj 1, th 1)
 speer, de (lj 1, th 8)
 spin, de (lj 2, th 2)*
 spons, de (lj 2, th 6)
 spoor, het (lj 1, th 8)
 springen (lj 1, th 7)*
 springtouw, het (lj 1, th 8)*
 sproet, de (lj 1, th 2)
 sprookje, het (lj 2, th 8)
 spuitbus, de (lj 2, th 2)
 spuiten (lj 2, th 2)*
 stad, de (lj 1, th 5)
 staf, de (lj 1, th 4)*
 stal, de (lj 2, th 10)
 stam, de (lj 1, th 10)*
 stampen (lj 1, th 2)*
 start, de (lj 2, th 4)
 station, het (lj 1, th 5)
 steel, de (lj 1, th 10)
 steen, de (lj 2, th 7)
 stekker, de (lj 2, th 5)
 stelen (lj 1, th 3)
 stengel, de (lj 1, th 10)
 ster, de (lj 1, th 4)*
 stiefmoeder, de (lj 2, th 8)
 stier, de (lj 2, th 10)
 stift, de (lj 1, th 1)*
 stil (lj 1, th 7)*
 stoel, de (lj 1, th 1)*
 stoer (lj 1, th 3)
 stof, het (lj 2, th 9)
 stopcontact, het (lj 2, th 5)
 straat, de (lj 1, th 4)*
 strand, het (lj 1, th 5)*
 stripboek, het (lj 2, th 4)
 sturen (lj 2, th 5)
 supermarkt, de (lj 1, th 6)

T

taak, de (lj 2, th 10)

taalboek, het (lj 2, th 4)
 taart, de (lj 1, th 6)*
 tablet, de (lj 2, th 5)
 tafel, de (lj 1, th 1)*
 tafeldekken (lj 1, th 6)
 tafelkleed, het (lj 1, th 6)*
 tak, de (lj 1, th 10)*
 tam (lj 2, th 10)
 tandenpoetsen (lj 2, th 6)
 tandpasta, de (lj 2, th 6)
 tante, de (lj 1, th 1)
 te laat (lj 2, th 4)
 teef, de (lj 2, th 10)
 teen, de (lj 1, th 2)*
 tegenstelling, de (lj 1, th 3)
 tekenen (lj 1, th 1)*
 telefoongesprek, het (lj 2, th 3)
 telefoonnummer, het (lj 2, th 5)
 tennissen (lj 1, th 1)*
 theater, het (lj 2, th 7)
 tien (lj 1, th 4)*
 tiende (lj 2, th 8)
 titel, de (lj 2, th 4)
 toekomst, de (lj 2, th 7)
 toetsenbord, het (lj 2, th 5)
 tol, de (lj 1, th 8)
 tomaat, de (lj 1, th 6)*
 toneelspelen (lj 2, th 7)
 toneelspeler, de (lj 2, th 7)
 toneelstuk, het (lj 2, th 7)
 traan, de (lj 1, th 7)*
 tractor, de (lj 1, th 8)
 trainen (lj 1, th 4)
 trainer, de (lj 1, th 4)
 tram, de (lj 1, th 5)
 trein, de (lj 1, th 5)*
 treinkaartje, het (lj 1, th 5)
 trillen (lj 1, th 7)
 troep, de (lj 2, th 9)
 trommel, de (lj 1, th 5)*
 trompet, de (lj 2, th 7)
 troosten (lj 2, th 3)
 trui, de (lj 1, th 2)*
 T-shirt, het (lj 1, th 2)*
 tuinslang, de (lj 1, th 10)*
 twaalf (lj 1, th 4)
 twee (lj 1, th 4)*
 tweeling, de (lj 1, th 2)
 twintig (lj 1, th 4)

U

uier, de (lj 2, th 10)
 uitspoelen (lj 2, th 6)
 uitspugen (lj 2, th 6)

V

vader, de (lj 1, th 1)*
 vandaag (lj 1, th 1)*
 vastbinden (lj 1, th 3)
 vechten (lj 1, th 3)

veel (te) (lj 2, th 1)
 veer, de (lj 1, th 4)*
 veertien (lj 1, th 4)
 vel, het (lj 2, th 9)
 veranderen (lj 1, th 8)
 verbranden (lj 1, th 4)
 verdelen (lj 1, th 3)
 verdrietig (lj 1, th 7)
 verdrinken (lj 1, th 9)
 verdwalen (lj 1, th 4)
 verf, de (lj 2, th 7)
 vergeten (lj 2, th 4)*
 verhaal, het (lj 2, th 1)*
 verkopen (lj 2, th 1)
 verkoper, de (lj 2, th 1)
 verleden, het (lj 2, th 7)
 verpakking, de (lj 2, th 9)
 verpleegster, de (lj 1, th 8)*
 verrassing, de (lj 1, th 7)*
 verrekijker, de (lj 1, th 3)
 verschil, het (lj 1, th 2)
 verschillend (lj 1, th 2)
 versieren (lj 1, th 4)*
 verstoppen (lj 1, th 7)*
 vertrappen (lj 1, th 10)
 vervelen (lj 2, th 3)
 verzorgen (lj 2, th 6)
 vest, het (lj 1, th 2)
 veter, de (lj 1, th 2)*
 veulen, het (lj 2, th 10)
 vier (lj 1, th 4)*
 vijf (lj 1, th 4)*
 vijftien (lj 1, th 4)
 vijver, de (lj 2, th 10)
 vinger, de (lj 1, th 2)*
 viool, de (lj 2, th 7)
 vis, de (lj 1, th 5)*
 visgraat, de (lj 2, th 9)
 vissen (lj 1, th 5)
 visser, de (lj 1, th 9)
 vlees, het (lj 1, th 8)*
 vleugel, de (lj 2, th 2)
 vlieg, de (lj 2, th 2)
 vliegen (lj 2, th 2)*
 vlinder, de (lj 2, th 2)*
 voelen (lj 2, th 3)
 voelspriet, de (lj 2, th 2)
 voeren (lj 2, th 10)
 voet, de (lj 1, th 2)*
 voetballen (lj 1, th 1)
 vogel, de (lj 1, th 10)*
 vol (lj 2, th 9)*
 volgorde, de (lj 1, th 9)
 voor (lj 1, th 1)*
 voordat (lj 2, th 6)
 voordoen (lj 1, th 5)
 voorgrond, de (lj 2, th 7)
 voorhoofd, het (lj 1, th 2)*
 voorkant, de (lj 1, th 2)*
 voorstelling, de (lj 2, th 7)

vooruit (lj 1, th 3)
 vorm, de (lj 1, th 3)
 vrachtauto, de (lj 1, th 8)*
 vriend, de (lj 2, th 3)*
 vriendin, de (lj 2, th 3)
 vriendschap, de (lj 2, th 3)
 vriezer, de (lj 1, th 9)
 vrijdag (lj 1, th 1)*
 vroeger (lj 1, th 8)
 vuilnis, de (lj 2, th 9)
 vuilnisbak, de (lj 2, th 9)*
 vuilnisman, de (lj 2, th 9)
 vuilniswagen, de (lj 2, th 9)
 vuilniszak, de (lj 2, th 9)*
 vuist, de (lj 1, th 7)*
 vuurtoren, de (lj 1, th 5)*

W

waaien (lj 1, th 10)*
 waar (lj 1, th 10)*
 wang, de (lj 1, th 2)*
 warm (lj 1, th 5)*
 wasbak, de (lj 1, th 6)*
 water, het (lj 1, th 9)*
 wc, de (lj 1, th 9)*
 wc-rol, de (lj 2, th 9)
 web, het (lj 2, th 2)
 week, de (lj 1, th 1)*
 weekend, het (lj 1, th 1)
 wegen (lj 2, th 9)
 wegwijzen (lj 1, th 4)
 wei, de (lj 2, th 10)
 weinig (te) (lj 2, th 1)
 wenkbrauw, de (lj 1, th 2)
 wereld, de (lj 1, th 5)
 wereldkaart, de (lj 1, th 5)
 wie (lj 1, th 10)
 wiebelen (lj 1, th 2)*
 wijsvinger, de (lj 1, th 5)
 wild (lj 2, th 10)
 wimper, de (lj 1, th 2)
 wind, de (lj 1, th 10)
 winkel, de (lj 2, th 1)*
 winter, de (lj 1, th 10)
 wit (lj 1, th 1)*
 woensdag (lj 1, th 1)*
 woestijn, de (lj 1, th 10)
 wolf, de (lj 2, th 8)
 wonen (lj 1, th 1)*
 woonkamer, de (lj 1, th 1)*
 woord, het (lj 2, th 1)*
 woordenboek, het (lj 2, th 4)
 worm, de (lj 2, th 2)
 wortel, de (lj 1, th 6)
 wortel, de (plant) (lj 1, th 10)
 wrijven (lj 2, th 6)

Y

yoghurt, de (lj 1, th 6)*

Z

zaadje, het (lj 1, th 10)
 zaaien (lj 1, th 10)
 zak, de (lj 1, th 4)*
 zandkasteel, het (lj 1, th 5)
 zaterdag (lj 1, th 1)*
 zee, de (lj 1, th 9)*
 zeewier, het (lj 1, th 9)
 zeil, het (lj 1, th 3)
 zes (lj 1, th 4)*
 zesde (lj 2, th 8)
 zestien (lj 1, th 4)
 zeven (lj 1, th 4)*
 zevende (lj 2, th 8)
 zeventien (lj 1, th 4)
 zielig (lj 2, th 3)
 zilver (lj 1, th 3)
 zin, de (lj 2, th 1)
 zingen (lj 1, th 1)*
 zinken (lj 1, th 9)
 zolder, de (lj 1, th 1)
 zomer, de (lj 1, th 10)
 zon, de (lj 1, th 9)*
 zondag (lj 1, th 1)*
 zonnebrandcrème, de (lj 1, th 5)
 zoogdier, het (lj 2, th 10)
 zuinig (lj 1, th 9)
 zus, de (lj 1, th 1)*
 zwaaien (lj 1, th 2)*
 zwaar (lj 1, th 3)
 zwart (lj 1, th 1)*
 zwembroek, de (lj 1, th 5)*
 zwemmen (lj 1, th 1)*
 zweten (lj 2, th 6)

5.3.2 Gebruikswaardenlijst

De gebruikswaarden zijn woorden die in het thema zo vaak gebruikt zijn, dat verondersteld mag worden, dat de leerling deze woorden in ieder geval receptief beheerst. Gebruikswaarden zijn woorden die gebruikt worden in de conversatie met leerlingen. Op gebruikswaarden ligt niet expliciet de nadruk in een les, maar ze komen vaak voort uit de instructietaal die nodig is om doelwoorden uit te leggen.

A

aaïen (lj 2, th 6)
aan de hand (lj 2, th 5)
aan elkaar (lj 1, th 2)
aanhebben (lj 1, th 2)
aanklikken (lj 1, th 4)
aankruisen (lj 2, th 4)
aanraken (lj 2, th 6)
aantikken (lj 1, th 1)
aantrekken (lj 2, th 6)
aanwijzen (lj 1, th 2)
aanwijzing, de (lj 2, th 5)
aardig (lj 2, th 3)
achteraan (lj 1, th 4)
ademen (lj 1, th 9)
advertentie, de (lj 2, th 2)
afbeelding, de (lj 2, th 7)
aflopen (lj 1, th 7)
afscheid, het (lj 2, th 3)
afpraak, de (lj 2, th 3)
afspreek (lj 2, th 3)
airco, de (lj 1, th 8)
al (lj 1, th 9)
alfabet, het (lj 2, th 1)
alle (lj 2, th 7)
allebei (lj 1, th 2)
alleen (lj 2, th 7)
allemaal (lj 1, th 2)
allerlei (lj 2, th 7)
alsof (lj 2, th 6)
Amerika (lj 1, th 1)
andere (lj 1, th 8)
anders (lj 2, th 2)
antwoord, het (lj 1, th 9)
antwoorden (lj 1, th 1)
aparte (lj 1, th 8)
armband, de (lj 2, th 2)
Aruba (lj 1, th 1)
auto, de (lj 1, th 8)
avontuur, het (lj 1, th 5)

B

baby, de (lj 1, th 8)
bak, de (lj 1, th 9)
bakken (lj 1, th 4)
bakker, de (lj 2, th 2)
banaan, de (lj 2, th 1)
barst, de (lj 1, th 8)
bedanken (lj 2, th 5)
bedenken (lj 1, th 7)
beetje, het (lj 2, th 2)
beginnen (lj 2, th 1)
bekend (lj 2, th 7)
beker, de (lj 1, th 9)

bekijken (lj 1, th 2)
belangrijk (lj 1, th 9)
bellen (lj 1, th 4)
beller, de (lj 2, th 3)
beneden (lj 2, th 2)
berg, de (lj 1, th 8)
bericht, het (lj 2, th 5)
beschermen (lj 1, th 10)
besturen (lj 1, th 3)
betalen (lj 1, th 3)
betekenis, de (lj 2, th 4)
beven (lj 2, th 5)
bewaren (lj 2, th 1)
bewegen (lj 1, th 2)
bezoeken (lj 2, th 7)
bezorgen (lj 2, th 5)
bier, het (lj 2, th 2)
biet, de (lj 2, th 2)
bij (lj 2, th 4)
bij (zichzelf) (lj 1, th 2)
bij(voorbeeld) (lj 1, th 1)
bijhoren (lj 2, th 7)
bijkomen (lj 2, th 1)
bijna (lj 1, th 9)
bijpassen (lj 1, th 7)
bijten (lj 1, th 9)
bingo, de (lj 1, th 4)
binnen (lj 2, th 2)
binnenkomen (lj 2, th 4)
binnenlopen (lj 2, th 1)
blazen (lj 1, th 5)
blijven (lj 1, th 2)
blik, het (lj 2, th 2)
bloei, de (lj 2, th 4)
bloembak, de (lj 2, th 4)
bloempot, de (lj 2, th 4)
blokfluit, de (lj 2, th 7)
bloot (lj 2, th 6)
bodem, de (lj 1, th 3)
boekenkast, de (lj 2, th 6)
boer, de (lj 1, th 8)
bol, de (lj 2, th 4)
boodschappen, de (lj 1, th 6)
boom, de (lj 1, th 10)
boomhut, de (lj 2, th 4)
boon, de (lj 2, th 5)
borduren (lj 2, th 2)
bos, het (lj 2, th 8)
boven (lj 1, th 2)
bovenkant, de (lj 1, th 10)
bovenste (lj 1, th 3)
brengen (lj 2, th 5)
brommen (lj 2, th 5)
broodmes, het (lj 2, th 4)

broodtrommel, de (lj 1, th 6)
broodzak, de (lj 2, th 4)
buiging, de (lj 1, th 4)
buikpijn, de (lj 1, th 6)
buiten (lj 1, th 9)
buitenkant, de (lj 1, th 10)
bult, de (lj 2, th 3)
bus, de (lj 2, th 2)
buurman, de (lj 1, th 6)

C

checken (lj 1, th 3)
China (lj 1, th 1)
Chinees, het (lj 1, th 1)
clown, de (lj 1, th 6)
cocon, de (lj 2, th 2)
Colombia (lj 1, th 1)
communicatiemiddel, het (lj 2, th 5)
container, de (lj 1, th 6)
controleren (lj 1, th 3)
couplet, het (lj 1, th 2)

D

daar (lj 2, th 2)
daarna (lj 1, th 1)
daarom (lj 1, th 9)
daaronder (lj 1, th 3)
daarvoor (lj 2, th 8)
dag (lj 2, th 4)
dak, het (lj 2, th 2)
dan (lj 1, th 8)
dank u wel (lj 2, th 4)
dans, de (lj 1, th 5)
dat (lj 1, th 1)
delen (lj 2, th 3)
denken (lj 2, th 1)
deuk, de (lj 2, th 2)
deurbel, de (lj 2, th 4)
deurknop, de (lj 2, th 4)
dichtbij (lj 1, th 2)
dichtdoen (lj 1, th 2)
dichtmaken (lj 1, th 2)
dictee, het (lj 2, th 8)
dier, het (lj 2, th 2)
dierenarts, de (lj 2, th 3)
dierentuïn, de (lj 2, th 6)
ding, het (lj 1, th 1)
diploma, het (lj 1, th 3)
dit (lj 1, th 1)
doek, het (lj 2, th 7)
doen (lj 1, th 1)
dokter, de (lj 1, th 2)
dol op (lj 2, th 6)

domino, de (lj 1, th 4)
doodmaken (lj 2, th 8)
doof (lj 2, th 4)
doorgeven (lj 1, th 1)
doorheen (lj 1, th 9)
doorstrepen (lj 2, th 4)
doortrekken (lj 1, th 9)
doos, de (lj 1, th 7)
dorst, de (lj 1, th 9)
douchekop, de (lj 2, th 6)
draad, de (lj 1, th 9)
dragen (lj 2, th 2)
drinken (lj 1, th 5)
dromen (lj 1, th 5)
droom, de (lj 2, th 1)
druk (lj 1, th 1)
drukken (lj 1, th 8)
duidelijk (lj 1, th 9)
duikbril, de (lj 1, th 9)
dun (lj 1, th 10)
duo, het (lj 2, th 8)
durven (lj 2, th 4)
duw, de (lj 2, th 5)

E

echte (lj 1, th 2)
eens (lj 2, th 8)
eentje (lj 2, th 3)
eerlijk (lj 1, th 3)
eerst (lj 1, th 8)
eerste (lj 1, th 5)
ei, het (lj 1, th 8)
eigen (lj 1, th 2)
eindigen (lj 1, th 1)
elkaar (lj 1, th 2)
elke (lj 2, th 1)
ene (lj 1, th 8)
Engels, het (lj 1, th 1)
er (lj 2, th 8)
eraf (lj 1, th 9)
erbij (lj 1, th 9)
erbij horen (lj 1, th 7)
erna (lj 2, th 3)
eruit (lj 1, th 8)
eten (lj 1, th 5)
even (lj 2, th 4)

F

feest, het (lj 1, th 8)
fiche, het (lj 1, th 9)
fiets, de (lj 1, th 8)
fietsbel, de (lj 2, th 4)
fietspad, het (lj 2, th 4)
figuur, het (lj 1, th 5)

fijn (lj 2, th 6)
film, de (lj 1, th 4)
flashcard, de (lj 1, th 1)
flauw (lj 2, th 3)
flink (lj 2, th 3)
floep (lj 2, th 8)
fluisteren (lj 1, th 6)
foppen (lj 2, th 4)
formulier, het (lj 2, th 2)
foto, de (lj 1, th 1)
fototoestel, het (lj 2, th 1)
fout, de (lj 1, th 2)
fraai (lj 2, th 4)
friet, de (lj 2, th 2)
fris (lj 2, th 6)

G
galgje (lj 2, th 4)
gauw (lj 2, th 2)
gauw (lj 2, th 7)
gebeuren (lj 1, th 9)
geboren (lj 1, th 2)
gebouw, het (lj 1, th 5)
gebroken (lj 2, th 3)
gebruiken (lj 2, th 4)
gedicht, het (lj 1, th 6)
geeuwen (lj 2, th 5)
gek (lj 1, th 9)
gek op (lj 2, th 6)
geld, het (lj 1, th 9)
gelijk (lj 1, th 2)
gelukkig (lj 2, th 5)
gemakkelijk (lj 1, th 3)
genoeg (lj 1, th 10)
getal, het (lj 1, th 4)
geur, de (lj 2, th 4)
gevaarlijk (lj 2, th 2)
gevangen (lj 1, th 3)
geven (lj 1, th 10)
geweldig (lj 2, th 7)
gezin, het (lj 2, th 5)
giechelen (lj 2, th 3)
gil, de (lj 2, th 2)
gips, het (lj 2, th 5)
gitaar, de (lj 2, th 7)
glad (lj 1, th 10)
glimlach, de (lj 2, th 7)
glimmen (lj 2, th 3)
glinsteren (lj 1, th 3)
glitter, de (lj 2, th 6)
goed (lj 1, th 2)
goedemorgen (lj 2, th 4)
gong, de (lj 2, th 3)
graag (lj 2, th 3)
gram, de (lj 2, th 3)
grap, de (lj 2, th 3)
gras, het (lj 2, th 2)
grauw (lj 2, th 3)
graven (lj 1, th 10)
gril, de (lj 2, th 3)

groeien (lj 1, th 6)
Groenland (lj 1, th 5)
groeten (lj 2, th 5)
groetjes (lj 2, th 5)
grond, de (lj 1, th 9)
grot, de (lj 2, th 3)
gummen (lj 1, th 1)

H
haak, de (lj 1, th 9)
haarband, de (lj 2, th 4)
haarklem, de (lj 2, th 4)
haas, de (lj 2, th 1)
handig (lj 2, th 6)
handtas, de (lj 2, th 4)
hangen (lj 2, th 1)
hap, de (lj 2, th 2)
hard (lj 1, th 9)
hebben (lj 1, th 2)
heerlijk (lj 2, th 3)
heet (lj 1, th 10)
hek, het (lj 2, th 2)
heleboel (lj 1, th 9)
helemaal (lj 2, th 7)
herhalen (lj 1, th 7)
herkennen (lj 2, th 8)
hier (lj 2, th 7)
hijzen (lj 1, th 3)
hik, de (lj 2, th 4)
hobby, de (lj 1, th 1)
hoe (lj 1, th 7)
hoesten (lj 2, th 2)
hoeveel (lj 1, th 5)
hok, het (lj 2, th 1)
hollen (lj 2, th 3)
hond, de (lj 1, th 7)
honger, de (lj 1, th 6)
hoofdpijn, de (lj 1, th 2)
hoofdtooi, de (lj 1, th 8)
hoogste (lj 2, th 5)
hooi, het (lj 2, th 4)
hooiberg, de (lj 2, th 5)
horen (lj 1, th 10)
houden (lj 1, th 1)
houden van (lj 1, th 9)
hout, het (lj 1, th 10)
huid, de (lj 1, th 2)
huisdier, het (lj 2, th 5)
hulp, de (lj 2, th 5)

I
idee, het (lj 1, th 1)
ieder(e) (lj 1, th 8)
iedereen (lj 1, th 2)
iemand (lj 1, th 2)
iets (lj 1, th 1)
ijscoman, de (lj 2, th 1)
in de war (lj 2, th 6)
indeling, de (lj 1, th 1)
inkleuren (lj 1, th 1)

instappen (lj 1, th 5)
instoppen (lj 2, th 5)
invullen (lj 1, th 9)
inwoner, de (lj 1, th 4)
inzitten (lj 1, th 9)

J
janken (lj 2, th 3)
jatten (lj 2, th 3)
jongen, de (lj 2, th 2)
jouw (lj 1, th 1)
juiste (lj 1, th 1)
juk, het (lj 2, th 3)
jullie (lj 1, th 9)

K
kaars, de (lj 2, th 2)
kalender, de (lj 2, th 4)
kam, de (lj 2, th 2)
kamer, de (lj 1, th 4)
kant, de (lj 1, th 4)
kapot (lj 1, th 4)
karton, het (lj 2, th 4)
kastdeur, de (lj 2, th 4)
kat, de (lj 2, th 2)
keel, de (lj 2, th 3)
keer, de (lj 2, th 4)
kennen (lj 1, th 2)
kers, de (lj 2, th 1)
ketchup, de (lj 1, th 6)
kies, de (lj 2, th 2)
kies, de (lj 2, th 3)
kieuw, de (lj 2, th 5)
kiezen (lj 1, th 2)
kijken (lj 1, th 7)
klaar (lj 2, th 6)
klaarleggen (lj 2, th 6)
klaarmaken (lj 1, th 1)
klank, de (lj 2, th 2)
klauw, de (lj 2, th 3)
kleren, de (lj 1, th 2)
kleuren (ww) (lj 1, th 6)
kleurenfoto, de (lj 1, th 8)
klimmen (lj 2, th 6)
klodder, de (lj 2, th 7)
kloppen (juist zijn) (lj 1, th 6)
kloppen (lj 1, th 7)
klus, de (lj 2, th 4)
kneden (lj 1, th 10)
knikkeren (lj 2, th 7)
knoeien (lj 1, th 6)
knoek, de (lj 1, th 10)
knop, de (lj 1, th 8)
knot, de (lj 2, th 6)
koken (lj 1, th 4)
konijn, het (lj 2, th 1)
kooi, de (lj 2, th 4)
koper, het (materiaal) (lj 2, th 7)
korte (lj 2, th 7)
kosten (lj 1, th 9)

kraag, de (lj 2, th 1)
kraai, de (lj 2, th 4)
kracht, de (lj 2, th 3)
krak, de (lj 2, th 2)
krant, de (lj 2, th 2)
kras, de (lj 2, th 3)
kreeft, de (lj 2, th 5)
krenken (lj 2, th 3)
kreunen (lj 2, th 2)
kriebel, de (lj 2, th 2)
kriebelbeestje, het (lj 2, th 2)
krijgen (lj 1, th 9)
kring, de (lj 1, th 7)
krokodil, de (lj 2, th 7)
kroon, de (lj 2, th 2)
kruipen (lj 1, th 9)
kunnen (lj 2, th 4)
kus, de (lj 2, th 2)
kwaken (lj 2, th 4)
kwast, de (lj 2, th 7)
kwijtraken (lj 2, th 7)

L
la (lj 2, th 4)
laatste (lj 2, th 4)
lach, de (lj 2, th 3)
lachen (lj 1, th 6)
ladder, de (lj 1, th 6)
lang (lj 2, th 8)
lange (lj 2, th 7)
langzaam (lj 1, th 2)
lastig (lj 2, th 6)
lat, de (lj 2, th 2)
lauw (lj 2, th 3)
leesbril, de (lj 2, th 4)
lekker (lj 1, th 6)
lekkerbek, de (lj 1, th 6)
lelijk (lj 2, th 7)
lepel, de (lj 1, th 6)
les, de (lj 1, th 1)
letter, de (lj 1, th 2)
letterlijn, de (lj 2, th 1)
leuk (lj 1, th 2)
leven (lj 2, th 7)
lichaamsdeel, het (lj 1, th 2)
lid (lj 2, th 4)
lied, het (lj 1, th 2)
lief (lj 2, th 8)
lievelingskleren, de (lj 1, th 2)
liggen (lj 1, th 10)
lijf, het (lj 1, th 9)
lijn, de (lj 2, th 1)
limonade, de (lj 1, th 9)
links (lj 1, th 9)
lippenstift, de (lj 2, th 6)
loeien (lj 2, th 4)
long, de (lj 2, th 3)
lopen (lj 1, th 6)
lucht, de (lj 1, th 9)
lui (lj 2, th 5)

M

ma (lj 2, th 4)
 maar (lj 2, th 8)
 maken (lj 1, th 9)
 makkelijk (lj 2, th 8)
 mand, de (lj 1, th 10)
 manier, de (lj 2, th 5)
 mayonaise, de (lj 1, th 6)
 meedoen (lj 1, th 4)
 meelopen (lj 1, th 1)
 meemaken (lj 1, th 9)
 meenemen (lj 1, th 7)
 meer, het (lj 2, th 5)
 meetlint, het (lj 1, th 2)
 meeuw, de (lj 2, th 5)
 meezingen (lj 1, th 1)
 mengen (lj 1, th 9)
 mening, de (lj 2, th 4)
 mes, het (lj 1, th 6)
 met (lj 1, th 1)
 midden (lj 1, th 2)
 mij (lj 2, th 7)
 mijn (lj 1, th 1)
 minister-president, de (lj 2, th 5)
 modder, de (lj 2, th 6)
 modeshow, de (lj 1, th 3)
 moeilijk (lj 2, th 7)
 moeilijk (lj 2, th 8)
 moestuin, de (lj 1, th 6)
 moeten (lj 1, th 1)
 mondhygiënist, de (lj 2, th 6)
 mooi (lj 1, th 9)
 mop, de (lj 2, th 4)
 munt, de (lj 1, th 3)
 mus, de (lj 2, th 2)

N

naartoe (lj 2, th 5)
 nadat (lj 2, th 6)
 nadoen (lj 1, th 3)
 nakijken (lj 2, th 5)
 nat (lj 1, th 9)
 natuurlijk (lj 2, th 7)
 navertellen (lj 1, th 9)
 nazeggen (lj 1, th 1)
 nazingen (lj 1, th 2)
 Nederland (lj 1, th 1)
 Nederlands, het (lj 1, th 1)
 neerzetten (lj 2, th 7)
 netjes (lj 2, th 6)
 nicht, de (lj 2, th 3)
 niemand (lj 1, th 2)
 nies, de (lj 2, th 6)
 niet (lj 1, th 2)
 nieuws, het (lj 2, th 5)
 nijlpaard, het (lj 2, th 1)
 nodig hebben (lj 1, th 2)
 noemen (lj 2, th 7)
 nooit (lj 2, th 6)
 nu (lj 1, th 1)

nummer, het (lj 2, th 8)
 nummeren (lj 2, th 4)

O

oefenen (lj 1, th 4)
 oefening, de (lj 1, th 1)
 olifant, de (lj 2, th 7)
 omcirkelen (lj 1, th 3)
 omdat (lj 1, th 7)
 omdraaien (lj 1, th 2)
 omhoog (lj 1, th 9)
 omschrijven (lj 2, th 8)
 omschrijving, de (lj 2, th 4)
 omtoveren (lj 1, th 3)
 omvallen (lj 2, th 4)
 onderdeel, het (lj 2, th 5)
 onderkant, de (lj 1, th 10)
 onderstrepen (lj 2, th 4)
 ongeluk (lj 2, th 7)
 ontbijten (lj 2, th 7)
 ontdekken (lj 1, th 9)
 oogsten (lj 1, th 10)
 ook (lj 2, th 3)
 op bezoek (lj 1, th 6)
 op pad (lj 2, th 3)
 opdracht, de (lj 2, th 8)
 opeens (lj 2, th 3)
 openmaken (lj 1, th 9)
 opeten (lj 1, th 10)
 ophangen (lj 1, th 2)
 opletten (lj 2, th 2)
 opplakken (lj 2, th 5)
 oprollen (lj 2, th 2)
 opruimen (lj 1, th 4)
 opschrijven (lj 2, th 4)
 opstaan (lj 2, th 6)
 opticien, de (lj 1, th 2)
 optillen (lj 2, th 2)
 optreden (lj 2, th 7)
 opzij (lj 1, th 4)
 opzoeken (lj 2, th 4)
 ouders, de (lj 2, th 5)
 over (lj 2, th 4)
 overblijven (lj 1, th 1)
 overeenkomst, de (lj 1, th 4)
 overgooien (lj 2, th 3)
 overhebben (lj 2, th 1)

P

paal, de (lj 2, th 4)
 paard, het (lj 2, th 1)
 pakken (lj 1, th 4)
 paleis, het (lj 2, th 4)
 palm, de (hand) (lj 2, th 6)
 Papiamentto, het (lj 1, th 1)
 pas, de (lj 2, th 7)
 pauw, de (lj 2, th 4)
 pauze, de (lj 1, th 1)
 per (lj 2, th 5)
 per keer (lj 2, th 4)

persoon, de (lj 2, th 4)
 piano, de (lj 2, th 7)
 pier, de (lj 2, th 2)
 pikken (lj 2, th 3)
 pit, de (lj 1, th 10)
 plaagletter, de (lj 2, th 8)
 plaat, de (lj 1, th 2)
 plaats, de (lj 2, th 2)
 plagen (lj 2, th 3)
 plakken (lj 1, th 4)
 plank, de (lj 2, th 3)
 plas, de (lj 2, th 4)
 plassen (lj 1, th 9)
 plattegrond, de (lj 2, th 5)
 pleister, de (lj 2, th 2)
 plek, de (lj 1, th 5)
 plicht, de (lj 2, th 3)
 plu (lj 2, th 4)
 poep, de (lj 2, th 2)
 poepen (lj 1, th 9)
 poes, de (lj 2, th 2)
 poetsen (lj 2, th 2)
 pols, de (lj 1, th 3)
 poppenhuis, h (lj 2, th 4)et
 populair (lj 2, th 8)
 poster, de (lj 1, th 2)
 pot, de (lj 1, th 10)
 prachtig (lj 2, th 3)
 prentenboek, het (lj 1, th 2)
 pret, de (lj 2, th 5)
 prikken (lj 2, th 6)
 prins, de (lj 2, th 6)
 proberen (lj 1, th 9)
 proef, de (lj 1, th 9)
 proeven (lj 1, th 10)
 prooi, de (lj 2, th 4)
 prui, de (lj 2, th 6)

R

raden (lj 1, th 1)
 rails, de (lj 1, th 5)
 raken (lj 2, th 2)
 rap, de (lj 1, th 2)
 rat, de (lj 2, th 2)
 rauw (lj 2, th 3)
 reageren (lj 2, th 3)
 rebus, de (lj 2, th 5)
 rechtop (lj 2, th 2)
 rechts (lj 1, th 9)
 regel, de (lj 1, th 2)
 regenmeter, de (lj 1, th 9)
 regenton, de (lj 1, th 10)
 reis, de (lj 1, th 10)
 rekken (lj 2, th 2)
 reu, de (lj 2, th 2)
 reuk, de (lj 2, th 2)
 reus, de (lj 2, th 2)
 reuzengod (lj 1, th 6)
 riet, het (lj 2, th 2)
 rij, de (lj 1, th 8)

rijden (lj 1, th 5)
 rijk (lj 2, th 5)
 rijmwoord, het (lj 1, th 4)
 rijp (lj 1, th 6)
 rinkelen (lj 2, th 5)
 robot, de (lj 1, th 2)
 roeien (lj 2, th 4)
 roepen (lj 1, th 3)
 roeren (lj 1, th 9)
 rollenspel, het (lj 2, th 1)
 rommel, de (lj 1, th 4)
 rommelkont, de (lj 2, th 5)
 rondraaien (lj 2, th 2)
 rondgaan (lj 1, th 7)
 rondvliegen (lj 1, th 4)
 rot voelen (lj 2, th 3)
 ruiken (lj 1, th 10)
 ruilen (lj 2, th 1)
 ruimte, de (lj 1, th 1)
 rukken (lj 2, th 4)

S

saai (lj 1, th 9)
 samen (lj 2, th 1)
 samenstelling, de (lj 2, th 4)
 samenvatten (lj 2, th 8)
 schaap, het (lj 2, th 1)
 schaduw, de (lj 2, th 2)
 scheef (lj 2, th 6)
 schelp, de (lj 1, th 9)
 scherp (lj 1, th 9)
 scheur, de (lj 2, th 2)
 scheuren (lj 2, th 2)
 schijnen (lj 2, th 2)
 schild, het (lj 1, th 9)
 schilderen (lj 2, th 1)
 schoolbel, de (lj 2, th 4)
 schoolbord, het (lj 1, th 8)
 schoon (lj 1, th 9)
 schoonmaken (lj 1, th 6)
 schoorsteen, de (lj 2, th 2)
 schop, de (lj 2, th 2)
 schreeuwen (lj 1, th 1)
 schrift, het (lj 1, th 5)
 schrikken (lj 2, th 2)
 schudden (lj 1, th 8)
 schuilen (lj 2, th 2)
 schuin (lj 2, th 2)
 schuit, de (lj 2, th 2)
 schuur, de (lj 2, th 2)
 schuw (lj 2, th 5)
 sieraad, het (lj 2, th 2)
 Sinterklaas, de (lj 1, th 4)
 slagroom, de (lj 2, th 2)
 slapen (lj 2, th 2)
 sleutel, de (lj 2, th 5)
 slijpen (lj 1, th 1)
 slok, de (lj 2, th 2)
 sloot, de (lj 1, th 9)
 sluipen (lj 2, th 4)

sluiting, de (lj 1, th 2)
 sluw (lj 2, th 5)
 smaken (lj 1, th 6)
 smeren (lj 2, th 6)
 snaar, de (lj 2, th 7)
 snavel, de (lj 1, th 10)
 sneeuwpop, de (lj 2, th 5)
 snel (lj 1, th 1)
 snoepen (lj 2, th 2)
 snotneus, de (lj 2, th 4)
 snuit, de (lj 1, th 10)
 soep, de (lj 1, th 6)
 soep, de (lj 2, th 8)
 soeppan, de (lj 2, th 4)
 soms (lj 1, th 9)
 soort, de (lj 2, th 4)
 Spaans, het (lj 1, th 1)
 spannend (lj 1, th 3)
 spel, het (lj 1, th 4)
 spelen (lj 1, th 8)
 spiegel, de (lj 1, th 2)
 spits (lj 1, th 10)
 spoelen (lj 1, th 9)
 spreken (lj 1, th 1)
 sprookjesfiguur, het (lj 2, th 8)
 spullen, de (lj 1, th 1)
 staart, de (lj 1, th 10)
 stamboom, de (lj 1, th 1)
 stank, de (lj 2, th 3)
 stapel, de (lj 2, th 4)
 steen, de (lj 2, th 2)
 steil (lj 2, th 6)
 steken (lj 1, th 9)
 stem, de (lj 1, th 3)
 stiekem (lj 1, th 3)
 stier, de (lj 2, th 2)
 stoeien (lj 2, th 4)
 stoep, de (lj 1, th 8)
 stoppen (lj 2, th 1)
 stout (lj 2, th 1)
 straal, de (lj 1, th 9)
 streep, de (lj 1, th 8)
 strijken (lj 2, th 7)
 strooien (lj 1, th 6)
 stroom, de (lj 2, th 5)
 struik, de (lj 1, th 3)
 struikelen (lj 1, th 6)
 stuk, het (lj 1, th 10)
 sturen (lj 1, th 3)
 stuur, het (lj 2, th 2)
 suiker, de (lj 1, th 10)
 surfen (lj 2, th 5)
 synoniem, het (lj 1, th 8)

T

taal, de (lj 1, th 1)
 te gek (lj 1, th 2)
 te laat (lj 2, th 3)
 te voet (lj 2, th 3)
 tegelijk (lj 1, th 2)

tegelijktijd (lj 1, th 9)
 tegenover (lj 1, th 2)
 tegenovergestelde (lj 2, th 6)
 tekening, de (lj 2, th 7)
 telefoon, de (lj 1, th 4)
 tellen (lj 1, th 4)
 terechtkomen (lj 1, th 9)
 terug (lj 1, th 9)
 terugbrengen (lj 2, th 4)
 teruggeven (lj 2, th 4)
 terughangen (lj 1, th 3)
 terugkrijgen (lj 2, th 1)
 teveel (lj 1, th 9)
 thee, de (lj 1, th 9)
 thuis (lj 1, th 7)
 tijger, de (lj 2, th 1)
 tikken (lj 2, th 8)
 tillen (lj 1, th 3)
 toen (lj 2, th 4)
 toevoegen (lj 2, th 7)
 tof (lj 2, th 3)
 ton, de (lj 2, th 4)
 tonen (lj 2, th 5)
 tong, de (lj 2, th 2)
 tot slot (lj 2, th 8)
 touw, het (lj 1, th 5)
 toveren (lj 2, th 8)
 toverspreuk, de (lj 1, th 5)
 trap, de (lj 2, th 2)
 trein, de (lj 1, th 5)
 trekken (lj 2, th 1)
 treuzelen (lj 2, th 6)
 trommelen (lj 2, th 7)
 tube, de (lj 2, th 6)
 tuin, de (lj 1, th 8)
 tuinslang, de (lj 1, th 9)
 tussen (lj 1, th 2)
 tussenklank, de (lj 2, th 8)

U

uitbeelden (lj 1, th 7)
 uiteindelijk (lj 2, th 7)
 uitkiezen (lj 2, th 6)
 uitkleden (lj 2, th 6)
 uitkomst, de (lj 1, th 9)
 uitleggen (lj 1, th 9)
 uitrekenen (lj 2, th 4)
 uitspreken (lj 1, th 9)
 uitstappen (lj 1, th 5)
 uitvoeren (lj 2, th 8)
 uitzien (lj 1, th 1)
 uur, het (lj 1, th 9)
 uw (lj 2, th 5)

V

vaak (lj 1, th 1)
 vacht, de (lj 2, th 3)
 vakantie, de (lj 1, th 4)
 vaker (lj 2, th 8)
 vallen (lj 1, th 9)

van (lj 1, th 1)
 vandaan (lj 1, th 9)
 vangen (lj 1, th 5)
 vanochtend (lj 2, th 4)
 vastmaken (lj 1, th 5)
 vastplakken (lj 1, th 4)
 vastzetten (lj 2, th 6)
 vastzitten (lj 1, th 2)
 veranderen (lj 1, th 3)
 verbeteren (lj 2, th 5)
 verbinden (lj 2, th 2)
 verboden (lj 2, th 7)
 verdergaan (lj 1, th 7)
 verdriet, het (lj 2, th 3)
 verdwijnen (lj 1, th 1)
 verdoos, de (lj 2, th 4)
 verfpot, de (lj 2, th 1)
 vergif, het (lj 2, th 5)
 vergrootglas, het (lj 2, th 6)
 verhaal, het (lj 1, th 7)
 verhuizen (lj 2, th 7)
 verhuizen (lj 1, th 8)
 verkopen (lj 1, th 9)
 verkouden (lj 2, th 6)
 verlengen (lj 2, th 4)
 verschillend (lj 1, th 1)
 versturen (lj 2, th 5)
 verte, de (lj 2, th 7)
 vertellen (lj 1, th 1)
 vertrekken (lj 1, th 3)
 vervoeren (lj 1, th 8)
 vervoersmiddel, het (lj 1, th 5)
 verzamelen (lj 2, th 4)
 verzinnen (lj 2, th 1)
 via (lj 2, th 5)
 vieren (lj 1, th 4)
 vies (lj 1, th 6)
 viezigheid, de (lj 2, th 6)
 vinden (lj 2, th 2)
 vlaflip, de (lj 1, th 6)
 vlag, de (lj 1, th 5)
 vlam, de (lj 2, th 5)
 vleesmes, het (lj 2, th 4)
 vlek, de (lj 1, th 2)
 vleugel, de (lj 1, th 10)
 vliegen (lj 1, th 10)
 vlo, de (lj 2, th 4)
 vloer, de (lj 2, th 1)
 vlug (lj 2, th 2)
 voelen (lj 1, th 9)
 voer, het (lj 2, th 3)
 voetbal, de (lj 2, th 2)
 volgende (lj 1, th 9)
 volgorde (lj 1, th 2)
 vooraan (lj 1, th 4)
 voorbeeld, het (lj 1, th 7)
 voordat (lj 2, th 6)
 voordeur, de (lj 2, th 2)
 voorzichtig (lj 2, th 2)
 voordoen (lj 1, th 1)

voorlezen (lj 1, th 6)
 voorste, het/de (lj 2, th 7)
 voorstellen (lj 1, th 1)
 voorwerp, het (lj 2, th 7)
 voorzetsel, het (lj 1, th 1)
 voorzichtig (lj 2, th 8)
 vork, de (lj 1, th 6)
 vouwen (lj 1, th 4)
 vraag, de (lj 1, th 1)
 vrachtwagen, de (lj 1, th 6)
 vriend, de (lj 1, th 1)
 vriendelijk (lj 2, th 8)
 vriendin, de (lj 1, th 1)
 vrij (lj 1, th 1)
 vrouw, de (lj 2, th 8)
 vuil (lj 1, th 9)
 vuilnisbak, de (lj 2, th 6)
 vuur, het (lj 1, th 5)
 vuursteen, de (lj 2, th 4)

W

waaien (lj 1, th 10)
 waar (lj 1, th 9)
 waaraan (lj 1, th 7)
 walvis, de (lj 2, th 2)
 wandelen (lj 1, th 10)
 wandeling, de (lj 2, th 7)
 wanneer (lj 1, th 1)
 was, de (lj 1, th 9)
 wassen (lj 1, th 6)
 wat (lj 1, th 1)
 water, het (lj 1, th 9)
 waterkoeler, de (lj 1, th 9)
 watermeloen, de (lj 2, th 2)
 weer (lj 1, th 9)
 weer, het (lj 2, th 4)
 weg (verdwenen) (lj 1, th 1)
 weg, de (lj 1, th 8)
 wegen (lj 2, th 4)
 weggaan (lj 2, th 4)
 wei, de (lj 2, th 1)
 wekker, de (lj 2, th 7)
 wel (lj 1, th 9)
 welke (lj 1, th 1)
 wenken (lj 2, th 3)
 wenne (lj 2, th 4)
 wensen (lj 1, th 4)
 wereldkaart, de (lj 1, th 1)
 werkkamer, de (lj 1, th 4)
 weten (lj 1, th 1)
 wie (lj 1, th 1)
 wiel, het (lj 1, th 10)
 wijd (beens) (lj 1, th 3)
 wijsje, het (lj 2, th 4)
 willen (lj 1, th 1)
 winnen (lj 1, th 4)
 wip, de (lj 2, th 2)
 wippen (lj 2, th 6)
 wisselen (lj 1, th 2)
 wolk, de (lj 1, th 4)

wond, de (lj 1, th 2)
 woord, het (lj 1, th 2)
 woordkast, de (lj 1, th 1)
 woordmuur, de (lj 1, th 1)
 woordspin, de (lj 1, th 1)
 woordtrap, de (lj 1, th 1)
 worden (lj 1, th 9)
 worst, de (lj 2, th 2)
 wrijven (lj 2, th 6)

Z

zaag, de (lj 2, th 1)
 zaaien (lj 1, th 10)
 zaal, de (lj 2, th 7)
 zacht (lj 1, th 10)
 zak, de (lj 2, th 2)
 zakken (lj 1, th 9)
 zakmes, het (lj 2, th 4)
 zand, het (lj 1, th 5)
 zeem, de (lj 2, th 4)
 zeep, de (lj 2, th 1)
 zeewier, het (lj 2, th 2)
 zeggen (lj 1, th 1)
 zelf (lj 2, th 3)
 zetten (lj 1, th 2)
 zichzelf (lj 1, th 2)
 zien (lj 1, th 2)
 zijkant, de (lj 2, th 2)
 zijn (lj 1, th 2)
 zin, de (lj 1, th 7)
 zitten (lj 1, th 2)
 zo (lj 2, th 4)
 zoeken (lj 1, th 2)
 zoen, de (lj 2, th 4)
 zoet (lj 2, th 1)
 zonder (lj 1, th 9)
 zonnebloem, de (lj 2, th 2)
 zoom, de (lj 2, th 4)
 zoon, de (lj 2, th 5)
 zorgen (lj 1, th 10)
 Zuid-Afrika (lj 1, th 5)
 zuur (lj 1, th 6)
 zweven (lj 2, th 2)

Bijlagen

1. Een overzicht van de doelen binnen Taalsprong	42
2. Alle onderdelen van de methode	54
3. Verhaallijnen van de thema's	55
4. Inhoudelijke structuur van de lessen binnen een thema	57
5. Consolideeroefeningen woordenschat	58
6. Consolideeroefeningen letters en leesmoelijkheden	61
7. Observatielijst	62

◆ Bijlagen

■ BIJLAGE 1 EEN OVERZICHT VAN DE DOELEN BINNEN TAALSPRONG

KERND OEL 1 (DOMEIN: K I J K - E N L U I S T E R V A A R D I G H E I D)

De leerling is in staat om te kijken en te luisteren om informatie en instructie uit eenvoudige teksten over alledaagse, concrete onderwerpen of over onderwerpen, die aansluiten bij zijn leefwereld te begrijpen en te verwerven.

LEERJAAR 1 + 2:

De leerlingen leren gericht begrijpend te luisteren naar fictie en non-fictie (een route, een proefje, een informatieve tekst, een directieve tekst, een proces). Ze leren een verhaallijn volgen en begrijpen. Ze leren aan de hand van een tekst (eenvoudige) instructies uit te voeren. Verder leren ze de inhoud van een lied te begrijpen, en leren uit een tekst of verhaal oorzaak-gevolgrelaties te herleiden.

LEERJAAR 2:

De moeilijkheidsgraad van de fictie en non-fictie teksten gaat omhoog. Ook leren de leerlingen gericht begrijpend te luisteren naar een film en een demonstratie.

KERND OEL 2 (DOMEIN: S P R E E K V A A R D I G H E I D)

De leerling is in staat om in eenvoudige bewoordingen een beschrijving te geven, informatie te geven, verslag uit te brengen en instructie te geven, in alledaagse situaties in formele en informele communicatie.

LEERJAAR 1 + 2:

De leerlingen leren informatie of een verhaal te begrijpen en te koppelen aan hun eigen situatie. Ze leren eenvoudige (open) vragen te beantwoorden over een vertrouwd onderwerp of over een verhaal. In eenvoudige bewoordingen leren ze een beschrijving te geven of een voorspelling te doen (van een route of een gebeurtenis in een boek). De leerlingen leren taal doelgericht in een reële context te gebruiken. Ze leren een simpel verhaal te vertellen of een lied te zingen. Verder leren ze instructies aan een ander te geven en een lied of een verhaal na te vertellen en korte zinnen te maken.

LEERJAAR 2:

Ze leren ook een gedicht voor te dragen en een korte voordracht te doen. Ook leren de leerlingen in eenvoudige bewoordingen een beschrijving te geven (bijvoorbeeld van een boek).

KERND OEL 3 (DOMEIN: G E S P R E K S V A A R D I G H E I D)

De leerling is in staat om eenvoudige gesprekken te voeren, met een medeleerling of met een Nederlandssprekende, over vertrouwde onderwerpen uit het dagelijks leven in formele en informele communicatie.

LEERJAAR 1 + 2:

De leerlingen leren een eenvoudig (kennismakings) gesprek met iemand te voeren waarbij ze zichzelf kunnen voorstellen. Ze leren gegeven informatie of informatie uit eigen ervaringen uit te wisselen en te beschouwen. Ook leren ze een spel te spelen met medeleerlingen.

LEERJAAR 2:

Ze leren een eenvoudig telefoongesprek met iemand te voeren en ze leren beleefdheidsvormen die je in gesprekken gebruikt.

KERND OEL 4 (DOMEIN: L E E S V A A R D I G H E I D)

De leerling is in staat om eenvoudige teksten te lezen over alledaagse onderwerpen om te communiceren, en informatie, instructie en kennis te verwerven en te verwerken.

LEERJAAR 2:

De leerlingen leren de aangeboden letters fonetisch te herkennen en benoemen, ze leren lettergroepen te herkennen in een geschreven woord, en groepen van woorden te herkennen als één geheel (zin, verhaal, lied, gedicht). Ze leren een eenvoudige tekst te lezen en begrijpen. Ook leren ze één, twee- en drielettergrepige woorden zonder- en met aangeboden leesmoeilijkheden te lezen.

KERNDOEL 6 (DOMEIN: SCHRIJFVAARDIGHEID)

De leerling is in staat om eenvoudige teksten te schrijven over alledaagse onderwerpen, die aansluiten bij zijn leefwereld.

LEERJAAR 1 + 2:

De leerlingen leren instructies uit te voeren bij het invullen van een formulier, werkblad of op de computer.

LEERJAAR 2:

De leerlingen leren een brief/tekst/e-mail/verhaal te schrijven en een formulier in te vullen. De leerlingen leren klankzuivere mkm, mmkm en mkmm woorden te schrijven. Ook leren ze klankzuivere mkm-samenstellingen te schrijven.

KERNDOEL 7 (DOMEIN: TAALBESCHOUWING)

De leerling is in staat om met taalbegrippen¹ om te gaan, om bepaalde taalverschijnselen te benoemen binnen het taalonderwijs, en heeft kennis van regels en begrippen voor correct taalgebruik.

LEERJAAR 1 + 2:

Woordenschat

De leerlingen leren zowel doelwoorden als gebruikswwoorden te herkennen en benoemen. Ze leren rekenkundige begrippen toe te passen.

Taalbegrippen

De leerlingen leren begrippen die een tijdsbepaling aangeven, toe te passen. Ze leren voorzetsels, synoniemen en tegenstellingen toe te passen. Ook leren ze een vergelijking te maken van woorden die met elkaar verwant zijn (de trappen van vergelijking). Ze leren rijmwoorden en vraagwoorden te herkennen en toe te passen. Ze leren aan te geven waar persoonlijke voornaamwoorden naar verwijzen (hem en haar) en kunnen aangeven waar bijvoeglijke naamwoorden naar verwijzen. Ook leren ze betekenisrelaties aan te geven tussen woorden middels onderschikking/bovenschikking.

LEERJAAR 2:

Woordenschat

De leerlingen leren instructies op een werkblad toe te passen.

Taalbegrippen

De leerlingen leren ook aan te geven waar persoonlijke voornaamwoorden als ik, jij, mij en jou naar verwijzen. Ze leren aan te geven waar bezittelijk voornaamwoorden (mijn en jouw) naar verwijzen. Ze leren samenstellingen te maken en leren verkleinwoorden (met hun lidwoord) te herkennen. Ook leren ze het meervoud van zelfstandige naamwoorden toe te passen. En ze leren het waar-deel van een zin toe te passen.

KERNDOEL 8 (DOMEIN: TAALBESCHOUWING)

De leerling is in staat om woorden te spellen waarvan de betekenis en de verklaring bekend is in standaard-Nederlands.

LEERJAAR 2:

De leerlingen leren woorden correct te spellen. Ze leren aangeboden spellingsmoeilijkheden voldoende toe te passen.

KERNDOEL 9 (DOMEIN: KENNIS VAN HET LAND EN CULTUUR)

De leerling is in staat om de belangrijkste aspecten/componenten van het land en de cultuur van de oorspronkelijke spreker van de vreemde taal Nederlands te herkennen.

LEERJAAR 1 + 2:

De leerlingen weten dat er in verschillende landen, verschillende talen gesproken worden.

¹ De receptieve en productieve kennis van termen en begrippen die nodig zijn om over taaluitingen te kunnen communiceren.

KERNDOEL 1

De leerling is in staat om te kijken en te luisteren om informatie en instructie uit eenvoudige teksten over alledaagse, concrete onderwerpen of over onderwerpen, die aansluiten bij zijn leefwereld te begrijpen en te verwerven.	Leerjaar 1										Leerjaar 2									
	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:
1. De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar fictie (de verhaallijn volgen en begrijpen).	14 H3	5 9 H3	1 2 6 7 10 H3	1 2 3 4 6 11 H3 H5	1 2 5 6 9 12 13 14 H3	1 6 12 14 H3	1 3 4 8 12 H3	3 4 8 11 H3	6 H3	3 4 11 12 H3	1 H3	1 3 6 8 11 13 H3	1 3 6 8 11 13 H3	H3	1 4 8 11 13	1 11 12 13	1 6 8 11	1 3 6 8 11 13 H3		1 11 H3
2. De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar non-fictie (de verhaallijn volgen en begrijpen). (een route, proefje, instructie, informatieve tekst, directieve tekst, proces, film, voordracht, brief, verhaal, rollenspel, demonstratie, rondleiding, lied).	7 14 H3	3 5 6 9 10 13 H1	1 2 7 8	13 6 7 8	1 2 4 6 7 8 9 11 12 13 14 H3	1 4 6 12 14 H4	1 2 4 8 12	1 2 3 4 6 8 9 13 14 H2	2 3 4 6 8 9 13 14	1 2 3 5 6 7 9 11 H3	1 6 7 H3 H4	1 2 3 5 6 8 9 11 12 13 14 H3	1 3 5 6 8 10 11 13 H3	1 3 6 11 12 13 H4	6 7	1 6 7 8 9 11 13	1 6 8 9 11 13	1 3 6 8 9 11 13 H3	1 3 4 9 H4	1 9
3. De kinderen kunnen (eenvoudige) instructies uitvoeren (tijdens een bewegingsverhaal/tijdens een rollenspel/bij een directieve tekst).	15 H1 H5	1 10 H1 H5	2 5 10 14 15 H1 H5	3 5 9 10 13 H1 H4 H5	3 5 8 H1 H2 H5	H4			9		8					12 H4		9 10	1	12 15
4. De kinderen kunnen de inhoud van een lied en gedicht begrijpen.			4 11		4								5 6 8 10 11	1 H1		7 8 9 11 H2	4 13	8	3	7 10
5. De kinderen kunnen oorzaak-en gevolgrelaties leggen.								14												
a. Begrijpen van eenvoudige informatie.	4 H1 H5	H1 H2 H5		H4										9		1 14		15 H4	H4	10
b. Leggen van verbanden tussen gegeven informatie.	6 7 13 14	H3			3 7 11 14 H2	1	H4		3	6 H3										
c. Begrijpen van de inhoud van een verhaal, met ondersteuning van een plaat.		2 H3	6 H3																	
d. Aangeven (aan de hand van platen/tekeningen/flashcards) van de juiste volgorde van een verhaal.			10 H3			5	3 7 14	4 6 10	10 H5	1 2 4 11					7 8	14		7	10	9
e. Toepassen van functiewoorden (als eerste, daarna, dan, als laatste).								4 6 10												
f. Aangeven van de hoofdpersoon in een verhaal.									7					13 14		1		H4		2
g. Herkennen van een gebeurtenis in een boek/ verhaal.									10	15								3		

KERNDOEL 2

De leerling is in staat om in eenvoudige bewoordingen een beschrijving te geven, informatie te geven, verslag uit te brengen en instructie te geven in alledaagse situaties in formele en informele communicatie.	Leerjaar 1										Leerjaar 2									
	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:
1. De kinderen kunnen eenvoudige informatie/een verhaal/ de inhoud van de les begrijpen en koppelen aan hun eigen situatie.	6 7 8 9 10	3 6 7 8 10 13 14 15	11 14		1 2 3 7 9 12 13	3	2 3 6 9 11 13 H2	1 2 13	6 14	11 12		7 13	9 14	H4	12	1 3 6 12 H3	8 11 H3	6 8 13	3 7 9 12 14 H4	3 4 15
2. De kinderen kunnen antwoord geven op eenvoudige vragen over een vertrouwd onderwerp.	4																			
3. De kinderen kunnen vragen over een verhaal correct beantwoorden.			H3	H3	H3	H3	H3	H3	H3	H3	3									
4. De kinderen kunnen (in eenvoudige bewoordingen) een beschrijving geven. (een plaat/flashcard/route/ gebeurtenis uit een boek/ boek)		1 2 4	3 H4	3 4 6 7 8 10	H4		14		2 10	10			9	7 12 13 14 15 H3 H4		H3			2 15	3
5. De kinderen kunnen een korte voordracht doen (gedicht, rap of lied).	6 7 10 H4		H4	8	4 H4				5 H4	9 10 13 15 H4	12	H4	14 H4	3 15 H4 H5	15 H1 H2 H4	4 5 H4	9 15 H4	11 12	4 13 H4	10 15 H1
6. De kinderen kunnen taal doelgericht in een reële context gebruiken.						9 10														
7. De kinderen kunnen een eenvoudig verhaal (na) vertellen.					6 9 13 H4		H4	5 10 H4	2 7	3 4 5 15	2	3	2 3 12	6 13	2 4 8 9 10 H3	1 5 7	2 12	4 14	5	9 H3
8. De kinderen kunnen instructies (aan hun medeleerlingen/de leerkracht) geven.									3 4 H4											
9. De kinderen kunnen voorspellingen doen.									13										H3	
10. De kinderen kunnen eenvoudige zinnen maken.								10												
a. Beantwoorden van oriëntatievragen.	1				1			1 6 11	1	13	13	1						1 11		1 11 13
b. Beantwoorden van eenvoudige (open) vragen.	6 7 13 14 H3 H4	5 9 H4	3 4 6 11 H3 H4	6 12 H3 H5	2 11 H3	2 6 7 11 12 H3 H4	12 H5	2 7 8 H3	4 5 10 11 H3 H4	2 4 5 6 7 9 H4 H5	2 3 4 H3 H5	10 12 15 H3 H5	1 2 3 4 5 6 7 8 10 11 13 H5	2 8 H1 H5	11	9 11	7	2 3 4 7 9 12 14 H3 H4	12	H3
c. Uitwisselen van informatie.		1																		
d. Formuleren van zinnen.		3 4 6 7 8 10 11 13 14 15	6	5 H2	3 7 10 12 14 15	2 5 7 9 10	1 3 5 6 7 10 11 14 15	5 6 9 10 11 14 15	13	12 15	4 8	4 6 13	3 15 H1 H4		5 H3	1 12 H3	3 H4	2 5 10	1 6 11 16 H3	1 2 5 6 11 14
e. Geven van instructies aan medeleerlingen/leerkracht.		7 8		13		9 10			3 4 H4			12					5			H4
g. Voorspellen van een vervolg van een verhaal/een proefje/ een proces.			7	2 9 11 13	1		1 4 8 12		3 13	2 3 5			9	12 15	15	11	6 H#	H3	H3	6 12
h. Samenvatten van een verhaal (met gestuurde opdracht)					12	10		4								H3	3	H3		
i. Verstaanbaar uitspreken van woorden en zinnen (in een tekst/gedicht/ lied)						3 4 5 7	7		5 8 11 14 H2	5										
j. Formuleren van vraagzinnen.							H2		15 H2	H2										
k. Verklaar van de titel van een boek.										H3	H3	H3								

KERNDOEL 3

De leerling is in staat om eenvoudige gesprekken te voeren met een medeleerling of met een Nederlandssprekende over vertrouwde onderwerpen uit het dagelijks leven in formele en informele communicatie.	Leerjaar 1										Leerjaar 2									
	Thema 1, Les:	Thema 2, Les:	Thema 3, Les:	Thema 4, Les:	Thema 5, Les:	Thema 6, Les:	Thema 7, Les:	Thema 8, Les:	Thema 9, Les:	Thema 10, Les:	Thema 1, Les:	Thema 2, Les:	Thema 3, Les:	Thema 4, Les:	Thema 5, Les:	Thema 6, Les:	Thema 7, Les:	Thema 8, Les:	Thema 9, Les:	Thema 10, Les:
1. De kinderen kunnen een eenvoudig (kennismaking) gesprek met iemand voeren.	5									H4	6		10			4	14			
2. De kinderen kunnen een eenvoudig telefoongesprek met iemand voeren.													12		14 H4					
3. De kinderen kunnen zichzelf voorstellen.	1 2 3 4 5 H4	H4	5 H5										12		14 H4					
4. De kinderen kunnen gegeven informatie en informatie uit eigen ervaringen, uitwisselen en beschouwen.					8 10 15	2 3			7 H4	H4			10				6		H4	14 15
5. De kinderen kunnen een spel spelen met medeleerlingen.								15 H4	8							H4	H4			
6. De kinderen kunnen in een gesprek de juiste beleefdheidsvormen toepassen.										8 9 11				2 4						
a. Toepassen van gespreksvaardigheden (begroetingsformule en je voorstellen).	1 2 3 4 5 12 H1 H2		1										7 9	2 4			H4			
b. Formuleren van (vraag) zinnen (in een gesprek).	1 2 3 5 9 12 13 15 H4	2									6	11			5		9 10 15			13 H3
c. Formuleren van een mening.					10 15	4 13				9	14	10	5	13 14 H3		13	2	1 H4		3
d. Aangeven van motieven.									H1			7						5		H4
e. Beredeneren van een stelling.									H3											
f. Gebruiken van voldoende woorden/zinnen om een eenvoudig gesprek met iemand te voeren.										H4	6 13 H1									
g. Uitwisselen van informatie.								15 H4												H3
h. Voeren van een interview.																			2	

KERND OEL 4

De leerling is in staat om eenvoudige teksten te lezen over alledaagse onderwerpen om te communiceren en informatie, instructie en kennis te verwerven en te verwerken.	Leerjaar 1										Leerjaar 2									
	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:
1. De kinderen kunnen de aangeboden letters fonetisch herkennen en benoemen.											1 3 4 6 7 8 9 11 12 13 14 H1 H2 H5	1 2 3 4 6 7 8 9 11 12 13 14 H1 H2 H5	1 2 3 4 6 7 8 9 11 12 13 H1 H5							
2. De kinderen kunnen lettergroepen herkennen in een geschreven woord.											2									
3. De kinderen kunnen groepen van woorden herkennen als één geheel (zin/verhaal/lied/ gedicht).											2									
4. De kinderen kunnen een (eenvoudige) tekst lezen en begrijpen.											5 10 15 H3 H5	5 10 15 H3 H5	2 5 7 10 15 H3 H5	H3	5 10 15 H3 H4	1 H1 H4	14 15 H1 H4	3 7 8 9 13	8 12 13 14 H1 H4	
5. De kinderen kunnen de aangeboden leesmoelijkheden uit het thema voldoende toepassen.														H1 H2 H5	H1 H2 H5	H2	H2			
6. De kinderen kunnen woorden die op een open lettergreep eindigen, lezen.														1 2 H H1 H2						
7. De kinderen kunnen woorden met '-aai','-ooi' en '-oei', lezen.														3 4 5 H1 H2 H5				11 15 H2		
8. De kinderen kunnen tweelettergrepige woorden zonder spellingsproblemen, lezen.														8 9 10 H1 H2						
9. De kinderen kunnen tweelettergrepige woorden met dubbele medeklinker, lezen.														11 12 15 H1 H2						
10. De kinderen kunnen tweelettergrepige woorden met een voorvoegsel 'ge-', 'be-', 'ver-' en me-), lezen.															1 2 5 H2					
11. De kinderen kunnen eenlettergrepige woorden die eindigen op 'eeuw', '-ieuw', '-uw', lezen.															3 4 5 6 7 8 9 10 H2					
12. De kinderen kunnen tweelettergrepige woorden met letterclusters vooraan, lezen.															11 12 15 H2	8 9 10 H2				
13. De kinderen kunnen tweelettergrepige woorden met open lettergreep, lezen.															13 14 15 H2	8 9 10 H2				
14. De kinderen kunnen tweelettergrepige woorden die eindigen op '-e', lezen.																1 2 H2				
15. De kinderen kunnen tweelettergrepige woorden die eindigen op '-lijk', '-ig', '-ing', lezen.																3 4 5 H2				
16. De kinderen kunnen tweelettergrepige woorden die eindigen op '-ste', lezen.																6 7 10 H2				
17. De kinderen kunnen drielettergrepige woorden met voorzetsel, lezen.																11 12 15 H2				

VERVOLG KERND OEL 4	Leerjaar 1										Leerjaar 2									
	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:
18. De kinderen kunnen samengestelde drielettergrepige woorden lezen.																13 14 15 H2				
19. De kinderen kunnen drielettergrepige woorden die eindigen op ‘-enen’, ‘-elen’ en ‘-eren’, lezen.																	1 2 H2 H3			
20. De kinderen kunnen drielettergrepige woorden die beginnen met een voorvoegsel ‘ge-’, ‘be-’, ‘ver-’, lezen.																	3 4 H2 H3			
21. De kinderen kunnen drielettergrepige verkleinwoorden, lezen.																	6 7 H2 H3			
22. De kinderen kunnen drielettergrepige woorden die eindigen op ‘-ig’, ‘-lijk’ en ‘-ing’, lezen.																	8 9 H2 H3			
23. De kinderen kunnen drielettergrepige woorden die beginnen met ‘on-’ en ‘ont-’, lezen.																	11 12 15 H2 H3			
24. De kinderen kunnen drielettergrepige woorden, lezen.																	13 14 15 H2 H3			
25. De kinderen kunnen woorden die eindigen op ‘-rf’, ‘-rg’, ‘-rk’, ‘-rm’, en ‘-rp’, lezen.																		1 2 H2		
26. De kinderen kunnen woorden die eindigen op ‘-lf’, ‘-lg’, ‘-lk’, ‘-lm’, ‘-lp’, lezen.																		3 4 H2		
27. De kinderen kunnen woorden met ‘-eer’, ‘-oor’, ‘-eur’, lezen.																		6 8 H2		
28. De kinderen kunnen woorden met ‘ij’ en ‘ei’ lezen.																				1 6 15 H2
29. De kinderen kunnen woorden met ‘au’ en ‘ou’ lezen.																				11 H2
30. De kinderen kunnen woorden met ‘-d’ lezen.																				
a. Fonetisch benoemen van de aangeboden letters.											1 2 3 4 5 6 7 8 10 11 12 13 14 15 H1									
b. Auditief herkennen van de juiste letter in woorden.											3 4 6 7 8 9 11 12 13 14 H1 H5									
c. Ontleutelen van klankzuivere woorden, zonder het verklanken van afzonderlijke letters.											5 10 15 H1									
d. Lezen van groepen van woorden als één geheel (zin/verhaal).											5 10 15 H3 H5									

VERVOLG KERND OEL 4	Leerjaar 1										Leerjaar 2									
	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:
e. Lezen en begrijpen van een eenvoudige leestekst/gedicht.												3 5 7 10 15 H3 H5	2 5 7 10 12 15 H3 H5	2 4 5 7 9 10 11 12 14 15 H3 H5	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 H5	1 3 4 6 8 9 10 11 12 13 14 H1 H4	1 2 3 4 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 H4	2 3 5 7 9 10 12 15 H1	1 3 5 7 8 10 11 13 H3	1 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 H1 H3 H4
f. Beantwoorden van vragen over een leestekst.										H5	H5	H5		2 7 9 12 14 H5	2 4 7 9 12 14 H1 H3 H4 H5	1 3 4 7 9 12 14 H1 H4	2 4 7 9 12 14 H4	2 7 9 12	2 4 7 9 12 14 H1 H5	2 4 7 9 12 14
g. Lezen van woorden die eindigen op '-b' of '-d'.											13 14									
h. Lezen van samenstellingen.													10 H1							
i. Lezen van verkleinwoorden.													H1							
j. Opzoeken van het antwoord op een eenvoudige onderzoeksvraag.					6															

KERND OEL 6

De leerling is in staat om eenvoudige teksten te schrijven over alledaagse onderwerpen, die aansluiten bij zijn leefwereld.	Leerjaar 1										Leerjaar 2									
	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:
1. De kinderen kunnen instructies uitvoeren.	H1 H5	H1 H5	H1 H5	H1 H5	H1 H5	H1 H5	H1 H5	H1 H5	12 H1 H5	H1 H5										
2. De kinderen kunnen (met gestuurde opdracht) een brief/tekst/e-mail/kort bericht schrijven.										H4					2 12 13					
3. De kinderen kunnen een formulier invullen.													H4							
4. De kinderen kunnen klankzuivere 'mkm'- woorden schrijven.														5 10 15	5 10 15					
5. De kinderen kunnen klankzuivere 'mmkm'- en 'mkm' woorden schrijven.																5 10 15				
6. De kinderen kunnen klankzuivere 'mkm'- samenstellingen schrijven.																	5 10 15			
7. De kinderen kunnen een verhaal (af) schrijven.																H5	H5	H4 H5	H5	H5
a. Invullen van een formulier.													H1 H4							
b. Uitvoeren van instructies op een werkblad/kopieerblad/de computer.	H1 H5	H1 H5	H1 H5	H1 H5	H1 H5	11 13 15 H1 H5	H1 H5	6 9 14 H5	2 12 H1	7 H1 H5										
c. Toepassen van instructiewoorden (aankruisen, kiezen, tekenen)						H4														
d. Beantwoorden (klassikaal) van een brief.											H4									
e. Afmaken van zinnen.													2 9 14							

KERND OEL 7

De leerling is in staat om met taalbegrippen* om te gaan om bepaalde taalverschijnselen te benoemen binnen het taalonderwijs en heeft kennis van regels en begrippen voor correct taalgebruik.	Leerjaar 1										Leerjaar 2									
	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:
1. De kinderen kunnen begrippen die een tijdsbepaling aangeven, toepassen.	11 12 13 15 H1 H2 H3 H5																			
2. De kinderen kunnen voorzetsels toepassen.	15 H1 H5	5 10	1							9 10 H1 H5	2				3 H1 H5		14	4 H5		
3. De kinderen kunnen tegenstellingen toepassen.											15	4 15	10 14 15	3 5 15	4	1 2 6 9 10 H1 H3 H4 H5	4 5 9 10 H3 H5	5 7 10 H1 H5	H5	5 H5
4. De kinderen kunnen een vergelijking maken van woorden die met elkaar verwant zijn (de trappen van vergelijking).		11 12																13 14 15 H1 H5		
5. De kinderen kunnen rijmwoorden herkennen en toepassen.	11 12	5		H4 8				12 H5	5		11 12								8	
6. De kinderen kunnen aangeven waar persoonlijke voornaamwoorden naar verwijzen (hem en haar, ik, jij, mij, jou)				14													5		12	7
7. De kinderen kunnen aangeven waar bezittelijke voornaamwoorden naar verwijzen (mijn en jouw)																	5			
8. De kinderen kunnen synoniemen toepassen.						10	5 6 10 12				5 15		10	1 5 15			14 15 H3	5 10 H1	1 2 4 5 15 H1 H5	2 5 H5
9. De kinderen kunnen aangeven waar bijvoeglijke naamwoorden naar verwijzen.									11									9		
10. De kinderen kunnen betekenisrelaties aangeven tussen woorden middels onderschikking/bovenschikking.										13										
11. De kinderen kunnen vraagwoorden toepassen.										13										
12. De kinderen kunnen samenstellingen maken.														6 7 H2 H5						
13. De kinderen kunnen verkleinwoorden (met hun lidwoorden) herkennen.														13 14						
14. De kinderen kunnen het meervoud van zelfstandige naamwoorden toepassen.																	H4		7	10 H4
15. De kinderen kunnen het waar-deel van een zin toepassen.																			14	4 5
a. Begrijpen dat voorzetsels aangeven 'waar' iets is.	15																			
b. Onderscheid maken tussen betekenisaspecten van woorden (ik, jij, mijn, jouw).	1 2 3 4 5															15 H1 H3 H5				
c. Vergelijken van woorden die met elkaar verwant zijn.			8 13																	
d. Verstaanbaar uitspreken van woorden/zinnen.	4 7 10 13	7 H4 H5	4 H1 H2								12	9		15	1 6 7 9 10 11 12 14					
e. Toepassen van persoonlijke voornaamwoorden.				14 15 H3													5		12 H1	7
f. Toepassen van bijvoeglijke naamwoorden.							11													
g. Herkennen van de regels voor meervoudsvorming (-s) en (-en).																			7	H4
h. Toepassen van figuurlijk taalgebruik.												1 H2								10

VERVOLG KERND OEL 7	Leerjaar 1										Leerjaar 2									
	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:
i. Onderscheid maken tussen een vraagzin en vertelzin.													1							
j. Afleiden van de betekenis van woorden uit een samenstelling.														6						
k. Herkennen van een samenstelling.														6						
l. Toepassen van verkleinwoorden (en bijbehorend lidwoord).														13 14 H2 H5			6 H1 H5			
m. Herkennen van de '-e' regeling voor de vorming van niet-stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden.																1 2				

KERND OEL 7 – WOORDENSCHAT

Woordenschat	Leerjaar 1										Leerjaar 2									
	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:
1. De kinderen kunnen de doelwoorden uit het thema herkennen en benoemen.	H1 H2 H5	H1 H2	5 H1 H5	10 12 15 H1 H2 H5	H1 H2 H5	5 7 8 11 H1 H2 H5	2 3 5 6 7 9 10 11 13 14 15 H1 H2 H4 H5	1 2 3 4 5 6 7 9 10 11 12 13 14 15 H1 H2 H5	1 11 12 15 H1 H2 H5	8 10 14 15 H1 H2 H5	4 13 14 15 H1 H2	2 4 5 7 9 10 12 14 15 H1 H2 H4	4 15 H1 H2 H4	3 8 9 10 H1 H2 H4 H5	2 3 9 H1 H2 H5	3 4 9 10 14 15 H1 H2 H5	2 3 4 5 7 9 10 11 12 14 15 H1 H2 H5	2 4 7 9 12 14 H2 H5	2 4 6 8 10 11 12 13 14 15 H1 H2 H5	2 3 4 6 8 10 11 12 13 14 15 H1 H2 H3 H5
2. De kinderen kunnen de gebruiks-woorden uit het thema begrijpen.	Alle lessen																			
3. De kinderen kunnen rekenkundige begrippen toepassen.			3 8	9 10					9		7 8 9 10						12 15 H4 H5	11 12	4	
a. Toepassen van instructiewoorden op een werkblad/kopieerblad (aankruisen, kiezen, tekenen, et cetera).								8 10 14 15 H1 H2 H5			4 5 10 12 H1	4 5	4	5	8					13
b. Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema.	2 3 4 5 H1 H2 H3 H5	3 4 5 6 7 8 9 10 12 13 14 15 H1 H2 H3 H5	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 12 13 14 15 H1 H2 H3 H5	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 12 13 14 15 H1 H2 H3 H5	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 12 13 14 15 H1 H2 H3 H5	2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 H1 H2 H3 H5	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 H1 H2 H3 H5	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 H1 H2 H3 H5	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 H1 H2 H3 H4 H5	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 H1 H2 H3 H4 H5	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 H1 H2 H3 H4 H5	2 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 H1 H2 H3 H4 H5	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 H1 H2 H3 H4 H5	2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 H1 H2 H3 H4 H5	4 7 10 12 14 15 H1 H2 H3 H4 H5	2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 H1 H2 H3 H4 H5	2 4 7 9 10 11 12 13 14 15 H1 H2 H3 H4 H5	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 H1 H2 H3 H4 H5	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 H1 H2 H3 H4 H5	
c. Uitbreiden van de woordenschat.	Alle lessen (behalve herhalingslessen)																			
d. Herkennen van een woord op grond van een beschrijving/tekening.	7 10 H4	1 3 4 8 14 H4 H5	2 3 9 H5	2 15 H5	5 7 14 15 H5	2 6 H5	5 10 15 H5	3 7 H2 H4 H5	11 H5	8 14		5 8	H4	6 7 10 12	15 H1 H4 H5	3 10 H5			H5	4 5 14 H4 H5
e. Gebruiken van rekenkundige begrippen die lengte aangeven.		11 12																6 H3 H5		
f. Toepassen van rekenkundige begrippen die hoeveelheden aangeven.			8 H4							9									4	

Vervolg Woordenschat	Leerjaar 1										Leerjaar 2									
	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:
h. Toepassen van rekenkundige begrippen (de getallenrij).				9 10 H1					3 8				3					11 12 15		
i. Vergelijken van woorden die met elkaar verwant zijn.					4															
j. Categoriseren van gegeven informatie.					15 H1	2 4 5	H4			14 H2									3 6 9 10 14 H1	2 6 7 8 9 H1 H5

KERND OEL 8

De leerling is in staat om woorden te spellen waarvan de betekenis en de verklaring bekend is in standaard-Nederlands.	Leerjaar 1										Leerjaar 2									
	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:
1. Het correct spellen van woorden.											H4	10								
2. De kinderen kunnen woorden die eindigen op '-rf', '-rg', '-rk', '-rm', en '-rp', schrijven.																		2 5 15 H1 H2 H5		
3. De kinderen kunnen woorden die eindigen op '-lf', '-lg', '-lk', '-lm', '-lp', schrijven.																		4 5 15 H1 H2 H5		
4. De kinderen kunnen woorden met '-eer', '-oor', '-eur', schrijven.																		10 15 H1 H2 H5		
5. De kinderen kunnen de aangeboden spellingsmoeilijkheden uit het thema voldoende toepassen.																		15 H1 H2 H5	H2	H2
6. De kinderen kunnen woorden met 'ij' schrijven.																			2 5 H2	
7. De kinderen kunnen woorden met 'ei' schrijven.																			7 10 H2	
8. De kinderen kunnen woorden met 'aai', 'ooi' en 'oei', schrijven.																			12 15 H2	
9. De kinderen kunnen woorden met 'au' schrijven.																				1 2 5 H2
10. De kinderen kunnen woorden met 'ou' schrijven.																				7 10 H2
11. De kinderen kunnen woorden met '-d' schrijven.																				15 H2
a. Maken van woorden met de aangeboden letters.											2 7 8 9 H1 H2	2 4 5 6 7 8 9 11 12 14 H2	2 4 9 12 15 H2	9 H2		H1	3 H1 H2	5 14	H1 H2	2 10 H1 H2

KERND OEL 9

De leerling is in staat om de belangrijkste aspecten/componenten van het land en de cultuur van de oorspronkelijke spreker van de vreemde taal Nederlands te herkennen.	Leerjaar 1										Leerjaar 2									
	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:	Thema 1. Les:	Thema 2. Les:	Thema 3. Les:	Thema 4. Les:	Thema 5. Les:	Thema 6. Les:	Thema 7. Les:	Thema 8. Les:	Thema 9. Les:	Thema 10. Les:
1. De kinderen weten dat er in verschillende landen, verschillende talen gesproken worden.	1 2 3																			
a. Herkennen van de Nederlandse taal.				12 H1																
b. Herkennen van culturele objecten en gewoontes van Nederlanders/Groenlanders/Zuid-Afrikanen/ Arubanen.					2 6 9 13															8

■ BIJLAGE 2 ALLE ONDERDELEN VAN DE METHODE

LEERJAAR 1	LEERJAAR 2
ALGEMENE HANDLEIDING	
Klapper A1 Leerkrachthandleidingen thema 1 t/m 5	Klapper B1 Leerkrachthandleidingen thema 1 t/m 5 Wandplaten Woordstroken
Klapper A2 Leerkrachthandleidingen thema 6 t/m 10	Klapper B2 Leerkrachthandleidingen thema 6 t/m 10
Kist met: negen prentenboeken	Twee prentenboeken
Koffer met: 104 vertelplaten Thema 1: 3 vertelplaten Thema 2: 9 vertelplaten Thema 3: 8 vertelplaten Thema 4: 1 vertelplaat Thema 5: 10 vertelplaten Thema 6: 9 vertelplaten Thema 7: 17 vertelplaten Thema 8: 36 vertelplaten Thema 9: 4 vertelplaten Thema 10: 7 vertelplaten	Koffer met: 41 vertelplaten 8 spellingskaarten Thema 4: 1 vertelplaat Thema 5: 15 vertelplaten Thema 6: 4 vertelplaten Thema 7: 10 vertelplaten Thema 8: 3 spellingskaarten Thema 9: 4 vertelplaten, 2 spellingskaarten Thema 10: 7 vertelplaten, 3 spellingskaarten
Kaartenbak met: 569 kaarten 20 getalkaarten Thema 1: 101 kaarten Thema 2: 19 kaarten Thema 3: 47 kaarten Thema 4: 64 kaarten, 20 getalkaarten Thema 5: 40 kaarten Thema 6: 61 kaarten Thema 7: 46 kaarten Thema 8: 79 kaarten Thema 9: 56 kaarten Thema 10: 56 kaarten	Kaartenbak met: 470 kaarten 40 letterkaarten Thema 1: 36 kaarten, 28 letterkaarten Thema 2: 54 kaarten, 6 letterkaarten Thema 3: 46 kaarten, 6 letterkaarten Thema 4: 38 kaarten Thema 5: 43 kaarten Thema 6: 49 kaarten Thema 7: 38 kaarten Thema 8: 44 kaarten Thema 9: 53 kaarten Thema 10: 69 kaarten
Cd met: 42 tracks	Cd met: 67 tracks
Dvd met: 6 films 9 prentenboeken 7 verhalen met platen	Dvd met: 18 films 2 prentenboeken 3 verhalen met platen 6 sprookjes uit sprookjesboek 4 verhalen uit verhalenboek
Drie kokers met posters: • tegenstellingenposter leerjaar 1 • synoniemenposter leerjaar 1 • voorzetselposter	Twee kokers met posters: • tegenstellingenposter leerjaar 2 • synoniemenposter leerjaar 2
Software: Kasteel van Sinterklaas	Kaartenbak (Luisterdoosje): 102 kaarten Thema 1: 30 luisterkaarten Thema 2: 36 luisterkaarten Thema 3: 36 luisterkaarten
	Sprookjesboek
	Verhalenboek
	Leesboek
	Werkboeken • Thema 1 t/m 5 • Thema 6 t/m 10
Website: www.ea.aw/catalog/Taalsprong	

■ BIJLAGE 3 VERHAALLIJNEN VAN DE THEMA'S

LEERJAAR 1

VERHAALLIJN THEMA 1 WELKOM IN DE KLAS

Het eerste thema van de methode Taalsprong richt zich op het kennismaken van de leerling met de klas. De leerlingen leren hoe ze zich kunnen voorstellen aan de klas, en leren elkaar zo beter kennen. In de eerste week leren ze hoe ze zich kunnen voorstellen door hun naam, leeftijd, woonplaats, hobby's en lievelingskleur te geven. In de tweede week leren de leerlingen concepten rondom hun familie, huis, school en klas. In de derde week wordt er aandacht besteed aan de dagen van de week en op welke manier je deze kunt invullen. Het verhaal 'Nijntje op school' wordt verteld en de leerlingen gaan oefenen met voorzetsels.

VERHAALLIJN THEMA 2 IK BEN IK EN JIJ BENT JIJ

Het tweede thema van de methode Taalsprong gaat over de tweeling Ella en Bella. Ze lijken erg veel op elkaar. Het zoeken naar overeenkomsten en verschillen tussen Ella en Bella loopt als een rode draad door dit thema. In week 1 staan de verschillende onderdelen van het gezicht centraal. Bella krijgt in les 5 een bril. Nu is er een duidelijk verschil te zien tussen Ella en Bella. In de tweede week worden de verschillende onderdelen van het lichaam besproken, en ook de grootte van de leerlingen (ook de grootte van Ella en Bella) en de kleding en soorten sluitingen die aan kleding zitten. In les 15 maken de leerlingen een paspoort van zichzelf.

VERHAALLIJN THEMA 3 PIRATEN

Het derde thema van de methode Taalsprong gaat over Piraten. De schatkist van Piraat Eén Oog is gevonden. Er zit van alles in, waaronder een verrekijker, waardoor de leerlingen gaan kijken naar de schepen van piraten. Verschillende geometrische vormen zullen aan bod komen. De tweede week van het thema start met het verhaal 'Tim en de schat'. Tim vindt een schatkaart en gaat op zoek naar de schat. Maar de piraten zijn hem te snel af en nemen de schat mee. Gelukkig ligt er nog een schat. De leerlingen gaan het verhaal op goede volgorde leggen en navertellen. In de derde week leren de leerlingen wat piraten allemaal kunnen doen. Ze leren onder andere een piratendans en leren te zingen als piraten. Het thema wordt afgesloten met een piratendiploma voor alle leerlingen.

VERHAALLIJN THEMA 4 SINT EN KERST

Het vierde thema van de methode Taalsprong gaat de eerste twee weken over het kasteel van Sinterklaas en de laatste week over de kleine Kerstman. Het kasteel van Sinterklaas heeft 8 deuren. In iedere les wordt er een deurtje opengemaakt en horen de leerlingen een gedicht van de inwoner van het kasteel die achter deze deur woont of werkt. Achtereenvolgens komen zo de werkkamer van de Sint, de slaapkamer van de oudste Piet, de gymzaal van de Gimpet, de inpakkamer van de Cadeaupiet, de keuken van de Bakpiet, de kamer van de Wegwijspiet en tenslotte de kamer van de Muziekpier, aan bod. In week 3 wordt het verhaal 'De kleine Kerstman' verteld en worden er concepten rondom het Kerstfeest behandeld.

VERHAALLIJN THEMA 5 DE WERELD ROND

Het vijfde thema van de methode Taalsprong gaat over landen in de wereld, in het bijzonder de landen Nederland, Groenland, Zuid-Afrika en Aruba. Pip vindt een wereldkaart, het blijkt een toverkaart te zijn, die haar op 4 plekken in de wereld brengt. Het verhaal 'Pip gaat op reis' vormt de rode draad van dit thema. In de eerste week is Pip in Nederland, waar ze kennismakt met een aantal specifieke kenmerken van Nederland (de koe, de molen, de kaas). In de daaropvolgende weken vliegt Pip naar Groenland en Zuid-Afrika waar ze ook kennismakt met enkele kenmerken. Tenslotte komt ze uit in Aruba. In dit thema worden landen met elkaar vergeleken en spelen de tegenstellingen dichtbij/ver weg, klein/groot, droog/nat en koud/warm een belangrijke rol.

VERHAALLIJN THEMA 6 EET SMAKELIJK

Het zesde thema van de methode Taalsprong gaat over eten. In de eerste week wordt aan de hand van het prentenboek 'Lekkerbek Violet' de concepten gezond en ongezond uitgelegd. Ook wordt aan de hand van de moestuin van Lekkerbek Violet verschillende soorten fruit en groenten

besproken. In de tweede week komt het prentenboek 'Een ober van niks' aan bod. Het concept 'het restaurant' komt aan bod. De leerlingen leren wie er in een restaurant werken, en wat er allemaal in een restaurant gebeurt. Ook leren zij wat er allemaal komt kijken bij het dekken van de tafel. In week drie gaan de leerlingen zelf aan de slag in de keuken. Ze gaan een recept (vlaflip) maken en ze leren ook wat er allemaal komt kijken bij het afwassen.

VERHAALLIJN THEMA 7 EEN DOOS VOL GEVOELENS

Het zevende thema van de methode Taalsprong gaat over gevoelens. In dit thema worden de vier basisgevoelens behandeld; blij, boos, bang en verdrietig. Er komen 4 dozen in de klas te staan van waaruit ieder gevoel besproken wordt. Aan de hand van het verhaal van Roos en Dribbel, worden er telkens 3 lessen besteed aan het uitwerken van een gevoel.

VERHAALLIJN THEMA 8 DE TIJDMACHINE

Het achtste thema van de methode Taalsprong gaat over tijd. Middels een tijdmachine worden de concepten vroeger, nu en later uitgelegd. In de eerste week gaan de leerlingen terug in de tijd. Ze zullen zien dat een klas er vroeger heel anders uitzag, en dat leerlingen met ander speelgoed speelden dan nu. In het prentenboek 'Het huisje dat verhuisde' zien de leerlingen dat het leven er vroeger anders uitzag dan nu. Er wordt ingegaan op de verschillende vervoersmiddelen, en de concepten rustig en druk komen aan bod. In de tweede week gaan de leerlingen nog verder terug in de tijd en worden het dinosaurustijdperk en de indianen behandeld. In week drie leren de leerlingen dat je ook naar 'het later' (de toekomst) kunt kijken. Wat zul je later als je groot bent voor een beroep uitoefenen? En hoe zou het zijn om naar de maan te gaan en daar te wonen?

VERHAALLIJN THEMA 9 SPITTER, SPETTER, SPAT

Het negende thema van de methode Taalsprong gaat over water. De waterdruppel Druppie heeft zich op verschillende plekken binnen en buitenshuis verstopt; in de kraan, de wc, de douche, de regenboog, de regenmeter en op nog veel meer andere plekken. Zo leren leerlingen dat water een belangrijke rol in hun leven speelt. In de eerste week leren de leerlingen waar drinkwater vandaan komt. Ze leren dat zowel schuim als ijs van water gemaakt kan worden. In de tweede week wordt het water in de lucht behandeld. De regen, de regenboog en de regenmeter zijn concepten die behandeld worden. Ook wordt het prentenboek 'Kikker is een held' besproken met de leerlingen. Week drie gaat over de zee en wat zich in de zee bevindt. Ook gaan de leerlingen een proefje doen om te ervaren welke voorwerpen drijven en zinken. De leerlingen gaan ook aan het einde van het thema een korte voordracht geven van één van de woordschema's die behandeld zijn.

VERHAALLIJN THEMA 10 EEN ZAADJE IN DE WIND

Het laatste thema (van het eerste leerjaar) van de methode Taalsprong gaat over zaadjes. In dit thema gaan de leerlingen een zaadje planten, dat gedurende het thema door de klas verzorgd wordt, met de bedoeling dat er aan het einde van het thema een plantje zichtbaar is. In de eerste week leren de leerlingen hoe een zaadje geplant moet worden, en hoe het zaadje kan uitgroeien tot een bloem/plant of boom. Het verhaal 'Een zaadje in de wind', laat zien dat een zaadje onderweg nogal wat obstakels tegenkomt om tot een plantje uit te kunnen groeien. De leerlingen leren hierover te vertellen. Ondanks het feit dat op Aruba geen seizoenen bestaan, leren de leerlingen toch dat er in verschillende landen (waaronder Nederland) seizoenen bestaan. Middels beelden wordt duidelijk gemaakt hoe de verschillende seizoenen van elkaar verschillen, en wat dit betekent voor bijvoorbeeld de appelboom (bladeren vallen, bloesem bloeit, et cetera). De leerlingen leren de verschillende onderdelen van een boom en appel te benoemen en leren beschrijven hoe ze van appels appelmoes kunnen maken. In de laatste week leren de leerlingen beschrijven hoe je van een graankorrel brood kunt maken. Het prentenboek 'Het rode kippetje' beschrijft dit stap voor stap. Ook wordt besproken welke planten er in de moestuin groeien. De leerlingen breiden hun woordschat uit met woorden die te maken hebben met de moestuin. De leerlingen gaan ook aan het einde van het thema een korte voordracht geven van één van de woordschema's die behandeld zijn.

LEERJAAR 2

VERHAALLIJN THEMA 1 HET LETTERWINKELTJE

Het eerste thema van het tweede leerjaar van de methode Taalsprong gaat over letters. De titel van het thema Het letterwinkeltje is afkomstig van het prentenboek 'Het letterwinkeltje'. In dit prentenboek maken de leerlingen kennis met opa Brom, die in zijn winkeltje letters verkoopt. Letters waar je woorden, zinnen en verhalen mee kunt maken. De leerlingen gaan in hun eigen klas ook een letterwinkeltje inrichten waar alle 'Nederlandse' letters verkocht worden. In rollenspel (die regelmatig in dit thema terugkomen) spelen de leerlingen de rol van koper of verkoper van het letterwinkeltje. Ze leren een eenvoudig gesprek te voeren.

VERHAALLIJN THEMA 2 KRIEBELBEESTJES

Het tweede thema van het tweede leerjaar van de methode Taalsprong gaat over insecten. De titel van het thema 'Kriebelbeestjes' is afkomstig van het prentenboek 'Kriebelbeestjes'. In dit prentenboek maken de leerlingen kennis met verschillende insecten, die in de tuin van Tim wonen en iedere avond bij elkaar komen om elkaar te vertellen wat ze meegemaakt hebben. Het prentenboek bestaat uit 6 verhalen van achtereenvolgens: de slak, de mier, de kakkerlak, de rups en de vlinder, het lieveheersbeestje en de worm, de spin en de vlieg. In dit thema leren de leerlingen de verschillende kenmerken van de insecten kennen. Aan het einde van het thema kunnen ze het kriebelbeestjesformulier invullen.

VERHAALLIJN THEMA 3 IK, JIJ, WIJ

Het derde thema van het tweede leerjaar van de methode Taalsprong gaat over gevoelens en is een vervolg op het thema 'Doos vol gevoelens' uit leerjaar 1. De zes verhalen uit het prentenboek 'Pien en Bas' vormen de leidraad voor dit thema. De eerste week worden de basisgevoelens 'boos', 'bang', 'verdrietig' en 'blij' herhaald. In de verhalen 'het gat in de muur' en 'verkleed' uit het prentenboek 'Pien en Bas', wordt ingegaan op vriendschap en wat het betekent om alleen of samen te zijn. In de tweede week wordt middels de verhalen 'Bas heeft pijn' en 'Ruzie' ingegaan op de concepten 'troosten', 'ruzie maken' en 'het goed maken'. De derde week behandelt de gevoelens 'vervelen' en 'jaloers zijn'. In dit thema wordt regelmatig aan de leerlingen gevraagd om te reflecteren op hun eigen ervaringen ten aanzien van de behandelde gevoelens en situaties. De mondelinge taalvaardigheid krijgt dan ook veel aandacht in dit thema.

VERHAALLIJN THEMA 4 LEES JE MEE

Het vierde thema van het tweede leerjaar van de methode Taalsprong gaat over boeken en de bibliotheek. Naast 4 korte filmfragmenten die spelen in 'de bieb' wordt dit thema ook betekenisvol voor de kinderen gemaakt door een kleine bieb in de klas na te bouwen. In de eerste week leren de leerlingen wat een bibliotheek is, en hoe het werkt om een boek te lenen bij de bibliotheek. In de tweede week wordt ingegaan op de verschillende soorten boeken die je niet alleen in de bibliotheek kunt vinden maar ook in de klas. De laatste week van het thema leren de kinderen een boek te beschrijven. Titel, kaft, schrijver en aantal bladzijden komen aan bod, maar ook qua inhoud moeten de leerlingen de kenmerken van een verhaal kunnen benoemen. Wie is de hoofdpersoon, hoe begint en eindigt een verhaal, en wat vind je van het verhaal? Regelmatig wordt aan de leerlingen gevraagd om een beschrijving te geven van een bepaald boek of verhaal. De mondelinge taalvaardigheid krijgt veel aandacht in dit thema.

VERHAALLIJN THEMA 5 COMMUNICATIE

Het vijfde thema van het tweede leerjaar van de methode Taalsprong gaat over communicatiemiddelen. In dit thema gaan de leerlingen prinses Arabella helpen in het zoeken van de kroon. Middels verschillende communicatiemiddelen krijgt de klas telkens een aanwijzing, wat hun steeds dichterbij de plek waar de kroon verstopt ligt, brengt. Eerst krijgen ze een bericht via de post, vervolgens via de computer, dan via de laptop en tot slot een bericht via de mobiele telefoon. Leerlingen leren dat je berichten kunt maken, versturen en kunt krijgen.

VERHAALLIJN THEMA 6 ZORG GOED VOOR JEZELF!

Het zesde thema van het tweede leerjaar van de methode Taalsprong gaat over jezelf verzorgen. Slordige Saar en Keurige Kees spelen een hoofdrol in dit thema. Slordige Saar is een meisje dat altijd vies is en Keurige Kees is een nette jongen. Rondom 3 verhalen van Slordige Saar en Keurige Kees is dit thema opgebouwd. In de eerste week leren de leerlingen hoe ze zichzelf moeten verzorgen. In de tweede week gaan ze handen wassen en tanden poetsen. De laatste week gaat over in bad gaan en over verschillende soorten kapsels. Het thema wordt beëindigd met een 'kapselshow'.

VERHAALLIJN THEMA 7 KIJK KUNST!

Het zevende thema van het tweede leerjaar van de methode Taalsprong gaat over kunst. In het prentenboek 'Kaat en Kunst' staan drie verhalen die gedurende dit thema aan bod komen. In het eerste verhaal wordt besproken wat kunst is. In het tweede verhaal gaat Kaat naar een museum, en in het derde verhaal naar Cas di Cultura (het theater). Binnen dit thema wordt een woordkast KUNST opgebouwd waarbij de leerlingen van verschillende kunstvormen leren hoe de kunstwerken en de kunstenaars heten, waar je deze kunst kunt bekijken, welke materialen nodig zijn, en wat de kunstenaar precies doet. In dit thema gaan de leerlingen voor het eerst in duo's lezen. Verder wordt er de nodige aandacht besteed aan het stimuleren van de mondelinge taalproductie van de leerlingen middels het houden van een kleine voordracht, maar ook middels het navertellen van de verhalen.

VERHAALLIJN THEMA 8 ER WAS EENS

Het achtste thema van het tweede leerjaar van de methode Taalsprong gaat over sprookjes. Zes verschillende sprookjes komen aan bod gedurende dit thema. Alle sprookjes zijn in het leesboek opgenomen en worden door de leerkracht voorgelezen terwijl de leerlingen meelesen. Van alle sprookjes wordt een grote woordparachute gemaakt, waarin de specifieke kenmerken van ieder sprookje ondergebracht worden.

VERHAALLIJN THEMA 9 AFVAL IN DE KLAS

Het negende thema van het tweede leerjaar van de methode Taalsprong gaat over afval. Het is de bedoeling dat er gedurende dit thema het afval in de klas verzameld en geanalyseerd wordt. De leerlingen leren dat er verschillende soorten afval zijn, en dat je afval kunt sorteren en scheiden in oud papier, verpakkingsmaterialen, etensresten en restafval. De leerlingen leren wat er gebeurt met het afval nadat ze het in de vuilnisbak gegooit hebben. Ook leren de leerlingen nadenken over hoe ze hun afval kunnen hergebruiken of reduceren, bijvoorbeeld door van oud papier, nieuw papier te maken.

VERHAALLIJN THEMA 10 DIERENMANIEREN

Het laatste thema van het tweede leerjaar van de methode Taalsprong gaat over dieren. Sam gaat logeren bij zijn opa op de boerderij. In zijn dagboek schrijft Sam, wat hij zoal meemaakt op de boerderij. Zo wordt er een veulentje geboren, ontsnapt de stier en helpt Sam bij alle dingen die op de boerderij moeten gebeuren. In de eerste week van dit thema maken de leerlingen kennis met de beesten op de boerderij en leren ze welke taken er zoal op de boerderij moeten gebeuren. In de tweede week leren de leerlingen de namen van mannetjes- en vrouwtjesdieren, en de namen van de jonge dieren. In de laatste week komen dierengeluiden en kenmerken van dieren aan bod.

■ BIJLAGE 4 INHOUDELIJKE STRUCTUUR VAN DE LESSEN BINNEN EEN THEMA

INHOUDELIJKE STRUCTUUR VAN DE LESSEN BINNEN EEN THEMA			
	A. Woordenschat	+ B. Aanbod nieuwe letters	C. Lezen en schrijven
Les 1	1. Uitleg van de doelwoorden 2. Woorden koppelen aan woordschema 3. Woorden herhalen 4. Vragen over woorden beantwoorden	Herhalen van de letterlijn 1. Aanbieden van de wandplaat 2. Aanbieden van de woordstrook 3. Aanbieden van de letterkaart 4. Aanbieden van het luisterdoosje	Herhalen van de letterlijn Zinnen en wisselrijtjes lezen Aanbieden spellingskaart (in thema 8 t/m 10) Lezen van een tekst
Les 2	1. Uitleg van de doelwoorden 2. Woorden koppelen aan woordschema 3. Woorden herhalen 4. Vragen over woorden beantwoorden	Opdrachten in werkboek	Tekstbegrip opdracht Opdrachten in werkboek
Les 3	1. Uitleg van de doelwoorden 2. Woorden koppelen aan woordschema 3. Woorden herhalen 4. Vragen over woorden beantwoorden	Herhalen van de letterlijn 1. Aanbieden van de wandplaat 2. Aanbieden van de woordstrook 3. Aanbieden van de letterkaart 4. Aanbieden van het luisterdoosje	Herhalen van de letterlijn Zinnen en wisselrijtjes lezen Aanbieden spellingskaart (in thema 8 t/m 10) Lezen van een tekst
Les 4	1. Uitleg van de doelwoorden 2. Woorden koppelen aan woordschema 3. Woorden herhalen 4. Vragen over woorden beantwoorden	Opdrachten in werkboek	Tekstbegrip opdracht Opdrachten in werkboek
Les 5	Herhalen van alle woorden van de week	Wisselrijtjes lezen Lezen van een tekst	Wisselrijtjes Lezen van een tekst Dictee
Les 6	1. Uitleg van de doelwoorden 2. Woorden koppelen aan woordschema 3. Woorden herhalen 4. Vragen over woorden beantwoorden	Herhalen van de letterlijn 1. Aanbieden van de wandplaat 2. Aanbieden van de woordstrook 3. Aanbieden van de letterkaart 4. Aanbieden van het luisterdoosje	Herhalen van de letterlijn Zinnen en wisselrijtjes lezen Aanbieden spellingskaart (in thema 8 t/m 10) Lezen van een tekst
Les 7	1. Uitleg van de doelwoorden 2. Woorden koppelen aan woordschema 3. Woorden herhalen 4. Vragen over woorden beantwoorden	Opdrachten in werkboek	Tekstbegrip opdracht Opdrachten in werkboek
Les 8	1. Uitleg van de doelwoorden 2. Woorden koppelen aan woordschema 3. Woorden herhalen 4. Vragen over woorden beantwoorden	Herhalen van de letterlijn 1. Aanbieden van de wandplaat 2. Aanbieden van de woordstrook 3. Aanbieden van de letterkaart 4. Aanbieden van het luisterdoosje	Herhalen van de letterlijn Zinnen en wisselrijtjes lezen Aanbieden spellingskaart (in thema 8 t/m 10) Lezen van een tekst
Les 9	1. Uitleg van de doelwoorden 2. Woorden koppelen aan woordschema 3. Woorden herhalen 4. Vragen over woorden beantwoorden	Opdrachten in werkboek	Tekstbegrip opdracht Opdrachten in werkboek
Les 10	Herhalen van alle woorden van de week	Wisselrijtjes lezen Lezen van een tekst	Wisselrijtjes Lezen van een tekst Dictee
Les 11	1. Uitleg van de doelwoorden 2. Woorden koppelen aan woordschema 3. Woorden herhalen 4. Vragen over woorden beantwoorden	Herhalen van de letterlijn 1. Aanbieden van de wandplaat 2. Aanbieden van de woordstrook 3. Aanbieden van de letterkaart 4. Aanbieden van het luisterdoosje	Herhalen van de letterlijn Zinnen en wisselrijtjes lezen Aanbieden spellingskaart (in thema 8 t/m 10) Lezen van een tekst
Les 12	1. Uitleg van de doelwoorden 2. Woorden koppelen aan woordschema 3. Woorden herhalen 4. Vragen over woorden beantwoorden	Opdrachten in werkboek	Tekstbegrip opdracht Opdrachten in werkboek
Les 13	1. Uitleg van de doelwoorden 2. Woorden koppelen aan woordschema 3. Woorden herhalen 4. Vragen over woorden beantwoorden	Herhalen van de letterlijn 1. Aanbieden van de wandplaat 2. Aanbieden van de woordstrook 3. Aanbieden van de letterkaart 4. Aanbieden van het luisterdoosje	Herhalen van de letterlijn Zinnen en wisselrijtjes lezen Aanbieden spellingskaart (in thema 8 t/m 10) Lezen van een tekst
Les 14	1. Uitleg van de doelwoorden 2. Woorden koppelen aan woordschema 3. Woorden herhalen 4. Vragen over woorden beantwoorden	Opdrachten in werkboek	Tekstbegrip opdracht Opdrachten in werkboek
Les 15	Herhalen van alle woorden van de week	Wisselrijtjes lezen Lezen van een tekst	Wisselrijtjes Lezen van een tekst Dictee
H1	Afnemen signaleringstoets	Herhalen letterlijn Afnemen signaleringstoets	Wisselrijtjes Lezen van een tekst Afnemen signaleringstoets
H2	Consolideeroefeningen voor woordenschat	Consolideeroefeningen voor woordenschat en letters	Consolideeroefeningen voor woordenschat en letters
H3	Herhaling van een verhaal/prentenboek Consolideeroefeningen voor woordenschat	Herhaling van een verhaal/prentenboek Lezen van een tekst Consolideeroefeningen voor woordenschat en letters	Herhaling van een verhaal/prentenboek Lezen van een tekst Consolideeroefeningen voor woordenschat en letters
H4	Herhaling van een verhaal/prentenboek Consolideeroefeningen voor woordenschat	Taal oefeningen	Taal oefeningen
H5	Afnemen controlettoets	Tekstbegrip opdracht Afnemen controlettoets	Tekstbegrip opdracht Afnemen controlettoets

■ BIJLAGE 5 CONSOLIDEEROEFENINGEN WOORDENSCHAT

Uitbeelden

Leg de flashcards op een stapel met de afbeelding naar beneden. Leg uit dat u de leerlingen een flashcard laat zien, maar dat uzelf niet weet wat erop staat. Laat de leerlingen uitbeelden wat er op de flashcard staat en dan raadt u wat er op de flashcard staat. Draai vervolgens de rollen om. U beeldt een flashcard uit en de leerlingen raden wat het is.

Wat is weg?

Ga bij de woordmuur staan. Laat de leerlingen hun ogen dicht doen en haal een flashcard weg. Welke flashcard is verdwenen?

Geef je woord/zin door

Kies een woord uit één van de woordschema's. Fluister het woord in het oor van een leerling, die ene leerling fluistert het woord in het oor van de volgende leerling, dit gaat net zolang door tot het woord de hele kring rond is geweest. Aan het eind van de kring wordt gecontroleerd of het woord goed doorgegeven is. Als het woord niet klopt, gaat u na waar het mis is gegaan. Herhaal tot slot de betekenis van het woord.

Gebruik in plaats van een woord, een eenvoudige zin.

Levende woordspin

Deel flashcards (van de woordmuur) uit die samen verschillende woordspinnen vormen. Laat de leerlingen rondlopen met hun flashcard en op zoek gaan naar andere leerlingen waar ze een woordspin mee kunnen vormen.

Wat is het?

Leg een voorwerp onder een doek. Laat de leerlingen voelen en benoemen wat er onder het doek ligt. Weten ze ook wat je met het voorwerp kunt doen?

Wat is fout?

Kies een woordschema. Laat de leerlingen hun ogen dicht doen en verander iets in het woordschema. Welke flashcard hangt fout?

Raad het woord

Omschrijf een flashcard en laat de leerlingen raden over welk woord het gaat. Bijvoorbeeld: *Het zit tussen je schouders en je hand. Je hebt er twee. Ra, ra, wat is het? (de arm)*

Wat is anders?

Verkleed één van de leerlingen. Laat de rest even goed kijken en vervolgens hun ogen dicht doen. Verander iets aan de leerling. Laat de leerlingen hun ogen opendoen en vraag wat er anders is.

Ik zie, ik zie...

Maak van uw handen een verrekijker. Omschrijf steeds kort een begrip van de woordmuur (kleur, vorm, etc.) Laat de leerlingen met hun 'verrekijker' op zoek gaan naar het juiste begrip op de woordmuur. Bijvoorbeeld: *Ik zie, ik zie wat jij niet ziethet is rond en je kunt ermee sturen. Ra, ra wat is het?*

Raad het lied

Neurie een bekend Nederlands liedje en laat de leerlingen raden om welk liedje het gaat. Zing het lied vervolgens met de leerlingen.

Pictionary

Kies een woord van de woordmuur. Teken dit op het bord en laat de leerlingen raden wat het is. Houd de tijd bij en ga na hoeveel woorden de leerlingen binnen vijf minuten kunnen raden.

Definitiespel

Kies een woord van de woordmuur. Omschrijf het woord (vorm, kleur, grootte, et cetera...) en laat de leerlingen raden om welk woord het gaat. Bijvoorbeeld: *Het is groot en staat in de keuken. Het lijkt op een kast maar is koud van binnen.*

De detective

Met het stellen van zo weinig mogelijk vragen moet het juiste woord geraden worden. Een leerling, de detective, gaat naar de gang en de klas kiest samen een woord van de woordmuur. De leerling komt terug in de klas en mag vragen stellen aan de leerlingen in de klas. Kan de detective met tien vragen het woord raden?

Ra, Ra, wie ben ik?

Speel het spel 'Ra, ra, wie ben ik?'. Gebruik hierbij zoveel mogelijk de doelwoorden. Bijvoorbeeld: *Hier heb ik nog een tafel vrij. Gaat u maar zitten meneer. Wilt u misschien al iets te drinken? Een glas water? Ok, ik ga het meteen voor u halen. Ra, ra, wie ben ik? (Ober/serveerster)*

Ra, ra, wat ligt er onder de doek?

Leg één van de spullen onder een doek. Laat de leerlingen voelen en raden wat er onder de doek ligt. Stel gerichte vragen over het voorwerp, bijvoorbeeld: *Is het hard/groot/klein? Kun je het gebruiken in de keuken?*

Sta stil

De leerlingen gaan achter hun stoel staan. Geef in een rap tempo opdrachten, bijvoorbeeld: huppelen, zwaaien, stampen, schreeuwen, trillen, lachen, dansen en huilen. Wissel dit af door af en toe te roepen 'Sta stil!'. Wie toch beweegt is af en gaat op zijn stoel zitten. Maak het moeilijker door de opdrachten nog sneller te geven. Wie blijft erover?

De koning

Speel het spel 'De koning'.

Kies een leerling die de koning/koningin is, de rest van de klas zijn de onderdanen. De koning gaat voor in de klas zitten op zijn troon met zijn kroon op. Aan deze kroon wordt een flashcard vastgemaakt met een paperclip. De koning mag niet weten wat er op de flashcard staat. De koning moet nu goed de klas rondkijken, zodat alle onderdanen de flashcard kunnen zien. De onderdanen mogen nu één voor één aanwijzingen geven om ervoor te zorgen dat de koning raadt welk woord er op de flashcard staat. De onderdanen kunnen kort iets vertellen over het woord: waar je het voor gebruikt, hoe het eruit ziet, waar je het kunt vinden

(betekenisaspecten). Maar er mogen ook rijmwoorden, tegenstellingen, synoniemen en beginletters gegeven worden. Na elke aanwijzing mag de koning raden naar het woord. Varieer door de koning zelf vragen te laten stellen.

Waar/niet waar

Noem eigenschappen en betekenisaspecten van woorden die waar zijn en die niet waar zijn. Spreek met de leerlingen af dat als ze iets horen wat waar is, ze moeten gaan staan. Is de omschrijving niet waar dan blijven ze zitten. Wie blijft er over?

Geen ja, geen nee

Ga een gesprekje aan met een leerling en spreek af dat de woorden ja en nee verboden zijn. De leerling is af als het de woorden toch gebruikt.

Ik heb een geheim.

Ga in een kring zitten. Fluister een 'geheim' in het oor van de eerste leerling en laat dit zo de kring rondgaan. De laatste leerling mag het 'geheim' hardop zeggen. Start met losse woorden en breid dit uit (als het goed gaat) naar een korte zin. Laat ook één van de leerlingen een 'geheim' bedenken.

Tegenstellingen

Deel de tegenstellingkaartjes uit. Op deze kaartjes staat een woord. Laat de leerlingen de leerling zoeken die het kaartje van de tegenstelling heeft. Heeft de leerling het woordkaartje 'dik' in zijn hand, dan zoekt hij dus de leerling met het woordkaartje 'dun'.

Enkelvoud- meervoudspel

Laat de leerlingen in een kring op de grond zitten. Leg de enkelvouds- en meervouds-kaartjes open op de grond. Leg uit dat de paren bij elkaar gezocht moeten worden. U begint en pakt een kaartje en zegt: 'Dit is een prins.'

Leg uit dat degene die naast u zit het kaartje moet zoeken van meerdere prinsen. Diegene moet dan zeggen: 'Dit zijn twee prinsen.' Laat op dezelfde manier de overige kaartjes aan bod komen.

U kunt de oefening herhalen, maar nu als memoryspel (kaartjes ondersteboven leggen). Laat de leerlingen bij ieder kaartje dat ze omdraaien hardop zeggen wat er zichtbaar is.

Welke kleur?

Haal de flashcards van de kleuren van de woordmuur. Laat de leerlingen hun kleurpotloden of stiften pakken. Houd steeds een andere flashcard omhoog, benoem de kleur en laat de leerlingen de juiste kleurpotlood of stift omhoogsteken. Doe dit eerst langzaam, dan snel. Herhaal de oefening, maar maak het wat moeilijker door niet meer de bijbehorende flashcard te laten zien, maar alleen de kleur te noemen. Eerst langzaam, dan snel. Laat tenslotte een flashcard zien en de leerlingen benoemen welke kleur het is.

Waar ben ik?

Ga bij de woordmuur staan. Omschrijf een ruimte en laat de leerlingen raden waar u bent.

Bingo

Iedere leerling krijgt een bingokaart en tien fiches. Doe de getallen 1 tot en met 20 in een doos. Schud de doos. Pak zonder te kijken een getal uit de doos. Benoem het getal en laat de leerlingen het zien. Als dat getal op hun kaart staat, mogen ze er een fiche op leggen. Wie het eerst een volle kaart heeft, is de winnaar.

Verkleeden

Leg vóór in de klas een stapel kleren. Laat de leerlingen de kledingstukken één voor één benoemen. Laat twee leerlingen zoveel mogelijk kleren aantrekken, terwijl de rest van de klas in het Nederlands tot 20 telt. Na afloop telt u de kledingstukken. Wie heeft de meeste kledingstukken aangetrokken in 20 tellen?

Ra, ra, waar ben ik?

Beeld een situatie uit, bijvoorbeeld tennissen, vraag aan de leerlingen waar u bent en wat u doet. Draai de rollen ook om. Laat een leerling een plek kiezen, iets uitbeelden en laat de overige leerlingen raden waar het kind zich bevindt en uitleggen waarom ze dat denken.

Wat ben ik?

Kies één van de vier gevoelens: blij, boos, bang of verdrietig. Beeld dit gevoel uit en laat de leerlingen raden of u blij, boos, bang of verdrietig bent. Laat ze vervolgens een zin bedenken met dat woord. Herhaal de oefening en laat nu één van de leerlingen een gevoel kiezen en uitbeelden.

Wat vind ik van het boek?

Kies een boek en beeld uit wat u ervan vindt: spannend, saai of grappig. Laat de leerlingen raden naar wat u van het boek vindt. Laat ze vervolgens een zin bedenken met dat woord. Herhaal de oefening en laat nu één van de leerlingen uitbeelden wat hij/zij van een door hen uitgekozen boek vindt.

Wie is het?

Laat alle leerlingen op hun stoel staan. Omschrijf een leerling aan de hand van gezichtskenmerken en kleding. Als de omschrijving bij de leerlingen past, mogen ze blijven staan. Klopt de omschrijving niet dan moeten ze gaan zitten. Begin met een omschrijving die voor alle leerlingen geldt en laat het steeds specifieker worden, zodat er uiteindelijk maar één kind overblijft.

Zoek het verschil (1)

Laat de leerlingen door de klas lopen. Op een afgesproken teken staan ze stil en vormen ze een tweetal met de leerling die het dichtst bij hen staat. Laat ze dan samen zoeken naar een verschil. Bespreek met de leerlingen welke verschillen ze gevonden hebben.

Zoek het verschil (2)

Laat een leerling naar voren komen. Laat de overige leerlingen het kind goed bekijken en dan de ogen dicht doen. Verander iets aan de leerling dat voor de klas staat en laat de andere leerlingen de ogen openen en het verschil zoeken. Herhaal dit spel een paar keer. Verander ook een keer niets. Kijken of ze dat ook zien!

Mijn lichaam

Laat de leerlingen tweetallen vormen en tegenover elkaar gaan staan. De ene leerling zegt een lichaamsdeel en de andere leerling wijst dat lichaamsdeel bij zichzelf aan. Na ieder lichaamsdeel wordt er gewisseld.

Van groot naar klein

Laat vijf leerlingen voor de klas komen. Laat een leerling de vijf leerlingen in de juiste volgorde zetten, van groot naar klein. Vraag wie de grootste is, wie de kleinste is en of er leerlingen zijn die even groot zijn.

Zoek de vorm

Teken de vormen naast elkaar op het bord. Laat de leerlingen in de klas zoeken naar voorwerpen die de vorm van een cirkel, een vierkant, een rechthoek, een driehoek of een ovaal hebben en deze onder de juiste vorm leggen. Laat de leerlingen vertellen welk voorwerp ze hebben gevonden en welke vorm het heeft.

Alle vogels vliegen

Noem dingen die waar zijn en die niet waar zijn. Als een zin waar is, moeten de leerlingen zo snel mogelijk met hun handen en armen wapperen, alsof ze vliegende vogels zijn. Bij een onjuiste bewering blijven de leerlingen stil zitten. Maak er eventueel een uitvalrace van. Voorbeelden van zinnen zijn:

- Een kip loeit
- Broccoli is fruit
- Met je oren kun je zien.
- De machinist bestuurt de trein.

■ BIJLAGE 6 CONSOLIDEEROEFENINGEN LETTERS EN LEESMOEILIKHEDEN

Raad de letter

Kies een letter van de letterlijn. Houd de letter achter uw rug en geef aanwijzingen. De letter die ik heb, zit in het woord 'poes'. Je hoort deze letter vooraan bij het woord 'snoep'. Als je de letter ziet, denk je aan een sssssslang.

Geef de letter door

Kies een letter en zet een muziekje op. Laat de leerlingen de letter doorgeven in de kring. Als het muziekje stopt, moet de leerling die op dat moment de letter vast heeft een woord met die letter verzinnen.

Letters/woorden verklanken

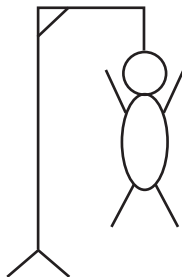
Herhaal de letters van de letterlijn en de basiswoorden. Laat de leerlingen de letters en woorden eerst roepen en dan fluisteren. Let hierbij op de juiste uitspraak.

Het letterschildertje

Zeg het gedicht van het letterschildertje op. Schrijf na het eerste couplet een letter op het bord. Zeg vervolgens de rest van het gedicht op, en laat de leerlingen de klas rondkijken en op zoek gaan naar woorden die met die letter beginnen.

Galgje

Galgje is een spel waarbij een 'geheim' woord door de leerlingen door middel van individuele letters moet worden geraden. Kies een woord van de woordmuur. Teken op het bord voor iedere letter van het te raden woord een dikke punt. Laat de leerlingen om de beurt raden welke letter zij denken dat voorkomt in het 'geheime' woord. Als ze een letter raden die in het woord zit, vult u die letter in op de goede plek op het bord. Raadt het kind een foute letter, dan tekent u een onderdeel van de tekening. Per fout wordt de galg steeds verder opgebouwd.

Zeg ken jij de letter ..

Zing het lied 'Zeg ken jij de letter :.?:' en bedenk drie woorden met die letter.

Handschrift

Laat de leerlingen woorden op verschillende manieren schrijven. De mooiste en gekste woorden, worden aan de woordmuur gehangen. Voor deze opdracht bestaan legio mogelijkheden:

- Schrijf het woord zo klein/groot mogelijk.
- Schrijf het woord zo snel mogelijk.
- Schrijf het woord zo lelijk/mooi mogelijk.
- Schrijf het woord zo rond/vierkant mogelijk.
- Schrijf het woord met je ogen dicht.
- Schrijf het woord van rechts naar links/van onder naar boven.
- Schrijf het woord als een slang/in een vierkant/ronde vorm.

Woorden flitsen

Laat een leerling voor de klas komen. Leg aan de leerlingen uit dat u een flashcard heel even laat zien aan de leerling die voor de klas staat. De leerling moet dat woord uitbeelden aan de rest van de

klas. De klas moet raden wat er op het papiertje staat. Laat aan de leerlingen uiteindelijk zien of ze het goed hebben geraden.

Lettersoep

Leg aan de leerlingen uit dat in de heksenketel lettersoep zit. Laat de leerlingen allemaal twee letters uit de ketel pakken. Leg uit dat ze de letters per groepje bij elkaar leggen. Laat de kinderen woorden maken met de letters op hun tafel. Ze mogen alleen maar woorden maken met de letters die leerlingen hebben gepakt.

Deel aan elk groepje een klinker uit zodat u zeker weet dat ze minimaal één klinker hebben.

Laat de leerlingen daarna hun woorden presenteren. Vraag aan de leerlingen of ze er ook een zin mee kunnen maken.

De woordketting

Schrijf een woord op het bord. Leg uit dat de leerlingen een woord mogen noemen dat begint met de laatste letter van het vorige woord. Begin met het woord kip. Schrijf dit op het bord. Vraag aan de leerlingen wat de laatste letter is en zet een streepje onder de p. Leg uit dat het volgende woord met een p moet beginnen. Hoe lang wordt de woordketting?

Variatie: beperk de leerlingen tot het gebruikmaken van woorden uit een bepaalde categorie. Bijvoorbeeld alleen dieren of alleen eten, et cetera.

■ BIJLAGE 7 OBSERVATIELIJST

Naam:

Klas:

Datum:

LEERJAAR 1

De leerling kan:	G	V	O
Spreekvaardigheid			
1. zich verstaanbaar maken in het Nederlands.	☐	☐	☐
2. een verhaal of gebeurtenis (na)vertellen.	☐	☐	☐
Gespreksvaardigheid			
3. aan een gesprek deel te nemen.	☐	☐	☐
4. in een gesprek vragen stellen ter verduidelijking.	☐	☐	☐
5. in een gesprek persoonlijke gegevens verstrekken.	☐	☐	☐
Luistervaardigheid			
6. de betekenis van woorden en korte zinnen begrijpen.	☐	☐	☐
7. adequaat reageren op simpele instructie, informatie en omgangsvorm (beleefdheidsvorm).	☐	☐	☐
Taalbeschouwing			
8. een basiswoordenschat toepassen.	☐	☐	☐
9. strategieën voor het afleiden van woordbetekenissen hanteren.	☐	☐	☐
TOTAAL			

VANAF LEERJAAR 2

De leerling kan:	G	V	O
Schrijfvaardigheid			
10. een eenvoudige schrijftaak maken (kort briefje, kaart of email).	☐	☐	☐
11. klankzuivere woorden schrijven (van het type mmkm, mkmm en mmkmm).	☐	☐	☐
12. korte woorden met afwijkende spellingpatronen en meer-letterige woorden schrijven.	☐	☐	☐
Leesvaardigheid			
13. een eenvoudige tekst technisch hardop voorlezen.	☐	☐	☐
14. gelezen teksten begrijpen.	☐	☐	☐
15. vragen over een tekst beantwoorden.	☐	☐	☐
TOTAAL			

